Opłata pocztowa uiszczona ry zaltem

Najer Folksblat

פרייז 30 גראשען

היינט 16 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארט'איישע פאליטיש-נעזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 301 (993) | Łódź, Piątek 31 Grudnia 1926 | צירקולער אויפלאג | לאדז פרייטאג כו טבת תרפ"ז | Nr. 301 (993)

24-71 .מעל .21 מעמריהאזער :לאדז, אדרעס פון רעדאקציע און אדמינסטראציע | Łódź, Piotrkowska 47

KONJAK V. S. O. P. Jubileuszowy — Rés. Spéciale Winiak Médicinal — Winiaki mieszane

Winkelhausen

WÓDKI — LIKIERY Stołowa — Starka — Żytniówka Banan — Morelówka Grand Cardinal — Cordial Médoc

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE WINKELHAUSEN, TOW. AKC. STAROGARD - POMORZE, ZAŁ. 1846.

Generalne Przetadswicielstwo: F-a H. PODKOMORSKI i S-ka, Warszawa, Nowy Swiat 2.

זונטאג, פ' בא ד. 2. יאנואר 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג קומט פאָר אין לאָקאַל פון שעורי ערב, סאלנא 7

א התחלת הספר

אויפ'ן נאָמען פון פערשטאָרבענעם מיטגליד פון דיפערוואַלטונג

בעריש פרענרעל ז"ל

גלייכצייטיג ווערט געפייערט דער 9 יאהריגער עקזיסטענץ פון שעורי ערב וואָס עס וועלען אויסרעדן בעוואוסטע ווארשאווער רעדנער.

אגודת לומדי שעורי ערב, סאלנא 7. 229

די חברה תורה ור"א

איז מודיע די עלטערן פון די קינדער, וועלכע לערנען אין די פאלקס-שולען, אז אויף די שעורי ערב פון למודי קדש וואָס איז געגרינדעט דעם געוואָרען ביי די:

גמנזיום „בית אלפנא"

נעמט מען נאך אז שילער. שכר למוד נאר 4 זל. א חודש.

איינשרייבונגען נעמט מען אָן אין די קאנצעלאריע פון „בית-אלפנא" צענעלגיאנא 60 פון 4 ביז 6 אָוונד. 202

פערקויף פון פערשידענע

הערינג, אילען ווי אויך עסיג-עסענץ

הורט און דעשיל ———— מיט די בילינסטע פרייזען

ש. מאלאמוט, גערזשער 1

אלטען-מארק 15 טעלעפ. 31-55

נאכ'ן געשעפט שליסען טעלעפ. 39-39. 234

אכטונג, האנדווערקער-כאלופניקעס!

שבת, דעם 1-טען יאנואר 1927, 5 אַ זייגער אָוונד קומט פאָר אין ענגלישען זאַל, אלעע 1-טער מאי 2 (איינגאנג וואולטשאנסקע 5) אַ גרויסער

מיטינג פון האנדווערקער

וועגען דער פראגע, פארוואס שאפען מיר דעם נייעם „האנדווערקער-פערבאנד אין דער פוילישער רעפובליק" און פארוואס מוזען אלע האנדווערקער-כאלופניקעס געהערען צום דאזיגען פערבאנד?

רעפערירען וועלען די חברים: ראבערמאַ, גאלדבערג (וואַרשאָ), ראטמאן י. ליכטענשטיין, בעאטס בערקאוויטש און אנדערע. 175

די אלע פריינד און בעקאנטע, וועלכע האָבען אנטייל גענומען אין דער לוי' פון מיין ליבע פרוי נ"ע

אנדזשא הארטשטארק

דריק איך אויס מיין איניגסטען דאנק 180

ישראל הארטשטארק.

די בעסטע שמיעטאנקאווע שאקאלאדע

קומט די טען אז. פערלאנגט איבעראל!

אפערן-געזאנג שולע

פון

Bronisława Olecka

אפערן-זינגערין פון מיטגלידערין פון אר-טיסטען-פערבאנד בון די פוילישע בוהנעס.

סאלא-אויסבילדונג פון פרויען-און מענער-שטימען

לאדז, אלעי 1-טער מאי 68, פארטער

רעסטאראציע

„METROPOL"

מאניושקי 1 (רוג פיעטריקאווער) טעל' 11-04

דעם 1. יאנואר 1927.

אָנהויב פון גרויסען יאָנאָר פראָגראַם.

געגנצליך נייע ארטיסטישע קרעפטען.

WŁADYSŁAW LIN

ליבלינג פון לאדזער פובליקום, הומאָרוסט, קאָנפערענסיער און זיין נייעם שלאגער-רעפערטואר צום 1-טען מאָל פון לאדז

W. SIROTINA

בעוואוסטע זינגערין און איהר נייעסטען שלאגער-רעפערטואר

Duet Les Alexeieff

ליבלינג פון לאדזער פובליקום און זייער נייעסטען שלאגער-רעפערטואר צום ערשטען מאָל אין לאדז!

Duet de Reldos

בעקאנטער טאנץ-דועט אין נייעסטען אריגינעלען רעפערטואר

Trio Stanisławskich

אין נייעסטען אריגינעל-שלאגער זינג און טאנץ-רעפערטואר

M-selle Stella

בעוואוסטע קלאסישע טענצערין. איינגאנג פריי!

בעוואוסטער דושארד-באנד אונטער דער לייטונג פון ה' לעאָן שפיגעל.

בעמערקונג: טעגליך פון 12 אַ זייגער בינאכט געזעלשאפטלינער דאנסינג און פאָטעראנצען-זאל מיט דעם אנטייל פון גאנצען ארטיסטישען אנסאמבל. בעקאנטער דושארד-באנד ארקעסטער אונטערן לייטונג פון ה' מ' זאלץ.

אין שבתים זונטאָג'ן און יום-כובים Five o'clocki מיט אנטייל פון גאנצען אנסאמבל.

מיט אכטונג די דירעקציע. 127

8-טונג! שוסטער-מייסטער 8-טונג!

זונטאָג, דעם 2 טען יאנואר 1927, 7 אָוונד

קומט פאָר אין שוסטער-מייסטער פעראיין

אפערזאמלונג

וועגען צעך-פראגען

שוסטער-מייסטער, מיטגלידער און נישט מיטגלידער ערשיינט כאסענוייז

פראָפ. שוסטער-מייסטער-פעראיין אין לאדז, זאכאָדניע 66. 233

ביילין

א געוועלב איבערצוגעבען אויף צינעל-גאס אויפ'ן הויף געאיינגעט אויף אלע מין סחורות אדער אויף א וואוינונג עוענטועל פראצאָוניץ. צו ערפאהרען גלובנא 46 ו. 46. 172

Dr. ADAM Grosglik

Al. Kościuszki 27, tel. 51-78

הויט און ווענערישע קראנקה. רעגולירען און ליפט-הייל אינסט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד

דער פעראיין „לינת אורחים" מאַכט בעקאנט אלע ג' מיטגלידער און סימפאַטיזאָרן דאָס זונטאָג פ' בא כ"ח טבת (2 יאנואר) 12 אַ זייגער מיטאָג קומט פאָר די

אינווייהונג פון א בעט

פון ד. ג' פרעזעס ה' „ישעי' שמולעוויטש" אויף דעם גאָטען פון זיין יונגן, ער יארבענעם ברודער אברהם ב"ר נפתלי הערצקו ז"ל שמולעוויטש. גלייכצייטיג ווערט אויך אויפמערזאם געמאַכט, אז עס קומט אויך פאָר די

הזכרה

אין פעראיין פון „לינת אורחים" אויפ'ן נאָמען פון משה דוד שעפנער צו ווערען געבעטען אלע מיטגלידער, סימפאַטיזאָרן און בעקאנטע פון יונגן-פערשטאָרבענעם אברהם שמולעוויטש

די פערוואַלטונג. 235

שטיקערינס

(אויף אויסווערפס) אויף האנד און מאשין מאָלדע, ווי אויך ספעציעלע שיידערין

צו קינדער קליידער ווערען פון זאָפאָרט געזוכט אין וועש-גאשעפט, חסכאדניא 36 פריזואַס-וואוינונג אויפ'ן הויף פארטער. 182

פון דינסטאג, 28 דעצ. 1926 ביז מאנטאג ד. 3 יאנואר 1927 גרויסער ניי-יאהר-פראגראם!

מיין פרוי'ס טענצער

מאָטאָ: יעדע פרוי האָט אין לעבען איהר טענצער...

10 אקטען פון פער כשופטען טאנצען. אין דיי הויפטראָלען: **Marja Corda** רייצענדע אויספיהרערין פון דער היינטיגער טאנצענ- דע פרוי, **Willi Fritsch** וועלכער מיט'ן כשיף-טאנץ געווינט די פרויען-הערצער און **M. Varkonyi**

איב דו ווילסט זעהען די לעצטע מאָדע-קרעאַציעס, פראַכטפולע דאנסינגס, דאָס גענענווערטיגע לעבען, זינד, וואונדערבארע אויס- שטאטונג און דערהויבט די אויסגעצייכענטע רעזשי און דאָס שפילען פון די אויבינע אָרטיסטען-טאָ אייל אין „קינאָ פון מלוכה אָנגעשטעלט"

קינא ביים קאאפעראטיוו פון מלוכה, קאמונאלע און גע- זעלשאפטליכע בעאמטע 40 שיענהעווישא 40.

אָנהויב אין געוועהנלינלע טעג 4 אַ זייגער נ.מ. און 9.30 אַ זייגער אָוועגד. שבת און יום-טוב—פון 2 אַ זייגער נאָכמ.

HEMORIN

CZOPKI HEMOROIDALNE

UZDRAWIAJĄ STAN ZAPALNY

ŁAGODZĄ BÓLE I SWĘDZENIE

ZAPOBIEGAJĄ KRWAWIENIU

ŻĄDAĆ WE WSZYSTKICH APTEKACH!

WYTWÓRNIA PRZEMYSŁU CHEMICZNO-FARMACEUTYCZNEGO d. MAGISTER KLAWE, S.A., WARSZAWA

עס קלינגט שוין איז גאנץ לאנד,

אז אַלע אָרט ביטעם. פאָדאניעס, רעכורסעז, אפעלאציעס און אַלע גערילסס, פינאנס, אדמיניסטראַטיוו און קאָמונאַלע אינסטיטוציעס ווערען אמבעסטען, אמבילינסטען און אמשנעלסטען ערלעדיגט אין ביורו

„פאלאניא" אלעיא 1 מאי 7.

וויכטיגע בעמערקונג: טענליך פון 5 ביז 7 ווערען שרטיילט עצות און אָנווייזונגען אין אַלע שטייער-אנגעלעגענהייטען דורך ה' לעאָן שוייצער אבגעזעצטגען: האַנדעלס און פריוואט-קאָרעספאָנדענץ, קאָנטראַקטען. פראָ טעסטירטע וועקסלען ווערען אָנגענומען אויפצומאָנען מיט אייגענע קאַסען. מיטגלידער פון פראָפעסיאָנעלע פעראיינען צאָהלען 25% בילינער.

KLINIKA POŁOŻNICZO-GINEKOLOGICZNA

Dr. med. S. DRUEBINA, 6-go Sierpnia (Benedyk- ta) 15/17, telefon 53-10.

Po gruntownym remoncie klinika została uruchomiona. Przyjmuje się na porody i operacje na I-szą i II gą klasę. Godziny przyjęć od 10-12. 677

מיט 25% בילינער!

קויפט מען נור ביי מיר אַלער אָרט סיסטעמען ערשקל, שרייב- און רעכען-מאשינען, נייע ווי אויך געלעגענהייט- ליכע, ס'ווערען אויך געקויפט און אויסגעטוישט אַלטע מאשינען, טאשמעס, קאַלקע און אַלע אַנדערע מאשין צודאטען. :----: ס'ווערט אויסגעלערנט מאשין-שרייבען. רעפעראציע-וואַרשטאַט פאַר אַלע סיסטעמען.

אַנדזשעיא 1. 1. שטאָק טעלעפאָן 37-54 ADOLF GOLDBERG

בעשאנקען מיט אַסך גאלדענע מעדאַלען ווי אויך מיט „גראנד-פריז"

כעמישע וועשעריי און פאַרבעריי

פון הערען, און דאַמען-גאַרדעראָבען ווי אויך דיוואַנעס און גאַרדינען. עס ווערט געפאַרבט זיידענע שטאָפען פון פערשידענע קאָלירען אויף מאָדערנע קאָלירען. אויפ'ן פערלאַנג ווערט די אַרבייט אויסגעפערטיגט אין משך פון 24 שעה. ס'ווערען אָנגענומען אַבאַזשורען צו ריינינען. ס'ווערען אַרויסגענומען פלעקער פון גאַרדעראָבען אויפ'ן אָרט

820

Jan Cebula Łódź, Piotrkowska 116 Telefon 29-75

קומט און איבערצייגט אייך!

אַלער אָרט ביטעם, פאַדאניעס, רעכורסען, אפעלאציעס אין אַלע גערילסס פינאנס- אַדמיניסטראַטיוו און קאָמונאַלע אינסטיטו- ציעס ווערען אמבעסטען, אמבילינסטען און אמשנעלסטען ..... ערלעדיגט אין ביורו .....

האכבערג פאנסקא 1, טעל. 36-77.

בעמ.: טענליך פון 3-5 ווערען ערטיילט עצות און אָנווייזונגען אין אַלע שטייער-אַנגעלעגענהייטען דורך ה' האכבערג /עלבסא.

ס'קויף אויך אויס פאַטענטען פאַר 1927.

פראָטעסטירטע וועקסלען ווערען אָנגענומען אויפצומאָנען. 1542

מעדכען-גימנאזיום

מיט פולע רעכט פון רעגירונגס-שולען

קאַטעגאָריע A

פון מאריע האכשטיין

האולטשאנסקא 23, טעל. 14-27.

דאָס איינשרייבען פון נייע שילערינס קומט פאָר טענליך פון 10 ביז 2 מיטאָג און פון 4 ביז 7 אָוועגד.

בעמערקונג: ביים גימנאזיום א קינדער-היים, געפיהרט לוים סיסטעם פון פראָ. מאָנטעסאָ.

187

דאס מעדכען-גימנאזיום

— פון —

E. Jaszuńska-Zeligmanowa Południowa 18

אָנמעלדונגען פון ניי איינטרעטענדע שילערינס נעהמט אָן די קאַנצעלאַריע פון גימנאזיום פון 5 - 7 אין אָוועגד. 165

די עקזאַמענס הויבען זיך אָן דעם 5. יאנואר 1927.

ד"רעטשניצע

פעטרי-אוועד 62, טעל. 31-53.

ד"ר פ. גוטסנטאג
" ל. פאמיליעד

ד"ר ב. ראבינזאהן
" מ. וואלפסאן
" א. טענענבוים

ד"ר י. שרייבער
" פאלשאנסקי

ד"ר ד. אלטערמאַ
" מ. פעלדמאן
פ-זי ד"ר זעלכאוויטש-כלאטשקא
" " גוסטאווא זאנה טענענבוים

ד"ר מ. מאשלאנקא

ד"ר פ. ברוין
" י. פאלאוויטשיק

ד"ר י. סטופאי
" ס. האלענדערסקא

ד"ר מ. קלאטשקא
" באל כאן

צאהן-ארצט ס. שעו עס
מ. רעזניקאווא
" ב. טשורנאווסקא
" נ. קאצענבאגען

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספעציאַליסט פאַר הויט, האָר און וענערישע קראַנקהייטען, מענער- שוועכע, רענטגענ- שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטריש-טעראַפיע.

נעמט אָן פון 6—9 אין אָוועגד, פרויען—12 ביז 3 נאָכמ. 873

Dr. med.

LUDWIK RAPEPORT

Pr. Narutowicza 25 (Dzielna) tel. 44-10.

ספעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן - קראַנקהייטען.

נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָוועגד.

Dr. med.

L. Pikielny

ספעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאָזען און האַר - קראַנקהייטען

Nawrot 8, telefon 19-90.

טעלעפאָנט פון 4—7 אָוו. 541

Dr. med.

Braun

פאַלודניאווא 23

טעלעפאָן 40-26

ספעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוועכע.

כעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל)

נעמט אָן פון 9—12 פריה. און פון 5 — 8 אָוועגד

Dr. med.

I. PIK

וואילטשאנסקא 57

יערוועי און אינערליכע קראַנקהייטען

שפּראַכשטערונגען (שטאַטלען), גייסטיגע הייל - טעטאָדען פון נערוועזע צושטאַנדען (שרעק, שלאַפלאָזיגקייט). נעהמט אָן פון 12 ביז 1 און פון 4 ביז 7.

Dr. med.

I. Bette

ספעציאַליסט פאַר אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען

Piotrkowska 6, telefon 44-95.

נעמט אָן פון 8—11 פריה און פון 4—6 נאָכמיטאָג.

פעליק-וואַרען

איז א גרויסע אויסוואהל, אויף גינסטיגע בעדינגונגען

עמפעהלט:

Szwarzman i Grynszpan

Piotrkowska 17, Tel. 19-42.

קנרושנער-ווערק. אויפ'ן אָרט אונטער אונזערע פערזענליכע לייטונג.

כ'קויף אין רויען צושטאַנד פיקסען, מערדער, טכורזשען, וויעוויערקס און צאָהל די העכסטע פרייזען.

Dr. med.

W. Eychner

פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע

זגערזשער 38 טעל. 34-72.

נעמט אָן אין דער לעטשניצע פעטריקאָווער 294 פון 12—2 מיטאָג און דער היים פון 6-8 אָוו.

— ד"ר —

י. הערשפינפעל

Zawadzka 15, telefon 11-87

— — ספעציאַליסט פאַר — —

קינדער - קראַנקהייטען.

נעמט אָן אינדערהיים פון 8—10 פריה און פון 3—5 נאָכמיטאָג און אין לעטשניצע „פאָטאָן".

Dr. med.

B. FROM

אַקושער און פרויען-קראַנקהייטען.

פאַנסקאַ 12, טעל. 4.2-61

נעמט אָן פון 3—5 נאָכמ. 557

— Dr. —

Z. Rakowski

ספעציאַליסט פאַר אויערן, נאָז, האַלז, און לונגען-קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינאווסקא 9

טעלעפאָן 27-81.

שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

Dr. med.

J. Polakow

ספעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען

Konstantynowska 37

טעלעפאָן 39-75

נעמט אָן פון 5—6½ אָוו. אין דער היים און פון 2—3 אין דער לעטשניצע אויף נעעראָס- מאַרק, פעטריקאָווער 294.

Dr. med.

J. Szmerłowski

פרויען-קראַנקה. און אַקושעריע

נעמט אָן פון 3 ביז 5.

פעטריקאָווער 17, טעלעפאָן 13-7.

א געוועלב

צו פערדינגען אין אַ גוטען צענטער. צו ערפאָהרען ביי שטראַסבערג, זגערזשער 28. 137

פערלענגערט אויף אדאלב יאהר די נאוועלע צום לאקאטארען-שוץ-געזעץ.

אויף דירות פון 1 שטוב און 1 שטוב מיט א קוך, איז ווייטער נישט חל די דירה-געלד-הוספה.

וואַרשאַ, 30 (טעלעפאָנישע פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט איז פערעפנטליכט געוואָרען דער דעקרעט, אַז עס ווערט פערלענגערט אויף אַ האַלב יאָהר די נאָוועלע צום לאָקאַטאָרען-שוץ-געזעץ. אַזוי-אַרום איז ווייטער נישט חל די הוספה צום דירה-געלד אויף וואוינונגען פון 1 שטוב און אַ שטוב מיט אַ קוך.

די נייע ליטווישע רעגירונג און די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

קאָוונע, (יט"א) אין אַ געשפּרעך מיט דעם הויפּט-רעדאַקטאָר פון ליטווישן אָפיציעלן אָרגאַן „ריטאָס" האָט דער פּרעמיער-מיניסטער פּראָפ. וואַלדעמאַראַס ערקלערט, אַז צוליב דער אינטערקעהענישן וועלען די רעכט פון די מינדערהייטען נישט אָנגענומען ווערען. די רעגירונג וועט פעסטשטעלען זייערע רעכט אין אַ אָפיציעלן געזעץ.

דער טומער ארום טויט-אורטייל אויף די 4 ארבייטער איז מאוונע.

אויסגעפיהרט דעם טויט-אורטייל — אויפרעגונג און מאָסקווע — אָנגעשטרענגטע בעצוהונגען צוזישן לונטע און רוסלאַנד — האַנדעלס-אונטערהאַנדלונגען אויף אַ טויטען-פּונקט.

בערלין, 30 (אַטע) נישט געקוקט אויף דעם, וואָס די ליטווישע רעגירונג לייקענט אָפּ דאָס אויספיהרען דעם טויט-אורטייל איבער פיער אַרבייטער, וועלכע זאָלען אפילו בעגנעדיגט ווערען דורכ'ן פּרעזידענט, גיט איבער „וואָלף ביורא" אַן אָפיציעלע מיטיילונג, וועלכע שטעלט פעסט, דאָס אויספיהרען די עקזעקוציע, דורך דערשיסען, איבער די פיער אַרבייטער.

בערלין, 30 (אַטע) „אַפּ שע צייטונג טיילט מיט, אַז די טויט-אורטיילען אויף די אַרבייטער אין ליטא האָט אין מאָסקויע אַרויסגערופען אַ גוואַלדיגע אויפרעגונג. די קאָמוניסטען האָבען אַרויסגעגעבען אַן אויפרוף צו די אַרבייטער אין וועלכע זיי סטעמפּלען די טויט-אורטיילען אַלס געוואַלדיגען באַנדיטיזם.

„מאָסישע צייטונג" שטעלט פעסט, אויסגעפיהרט דעם טויט-אורטייל — אויפרעגונג און מאָסקווע — אָנגעשטרענגטע בעצוהונגען לונטע און רוסלאַנד — האַנדעלס-אונטערהאַנדלונגען אויף אַ טויטען-פּונקט.

אַז די טויט-אורטיילען וועלען אָהן צווייפעל ע דערען די בעציהונג פון די סאָוויעטען צו ליטע.

מאָסקווע, 30 (אַטע) די ליטווישע האַנדעלס-דעלעגאַציע איז אָפּגעפאָהרען קיין קאָוונע, כדי צו אינפאָרמירען דער איצטיגער רעגירונג וועגען מצב פון די אומערהאַנדלונגען און בעקומען ווייטערדיגע אינסטרוקציעס.

לוים די סאָוויעטישע פּרעסע זאָל די ליטווישע האַנדעלס-דעלעגאַציע קומען קיין מאָסקווע אין יאַנואַר. ס'איז אָבער מצגלך, אַז צוליב די פערשאַרפטע בעציהונגען צווישען די סאָוויעטען און ליטע, וועלכע זענען איינגעטרעטען נאָכ'ן דערשיסען די 4 ליטווישע אַרבייטער, וועט די האַנדעלס-דעלעגאַציע זיך אַזוי גיך נישט אומקערען קיין מאָסקווע.

די אויספאַרשונג וועגען אַ געפלאַנטען האַמוניסטישען אויפשטאַנד אין ליטע.

בערלין 30 (אַטע) די טעלעגראַפען-אַגענטור „אָסט עקספּרעס" טיילט מיט פון קאָוונע, אַז די אויספאָרשונג, וואָס ווערט געפיהרט, וועגען געפלאַנטען קאָמוניסטישען אויפשטאַנד האָט ענטדעקט אַ ליסטע פון ליטווישע כלל-טויער, וועלכע האָבען געזאָלט ערמאָרדעט ווערען, נאָך דער קאָמוניסטישער איבערקעהרעניש.

פון די קאָנפיסקירטע מאַטעריאַלען דערוואוסט מען זיך אויך, אַז אַזעלכע אויפשטאַנדען זענען אויך געוואָרען צוגעגרייט אין אַנדערע באַלטישע מלוכות.

דער פּאָרט-בוי איז חיפה ווערט נישט אָנגעלעגט.

ירושלים, (יט"א) די ארץ ישראל רעגירונג האָט מיטגעטיילט דער האַנדעלס-קאַמער אין חיפה, אַז די ידיעות וועגען אָפּלעגען דעם פּאָרט-בוי אין חיפה שטימען נישט מיט דער ווירקליכקייט. אין אָנהויב פון יאָהר 1927 וועט מען צוטרעטען בויען דעם פּאָרט.

אפנעשאפט דעם פרעטע-געזעץ.

וואַרשאַ, 30 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט איז אָפיציעל אָפּגעשאַפט געוואָרען דער פּרעסע-דעקרעט, וועלכער איז מיט אַ געוויסע צייט צוריק פערצענכליכט געוואָרען.

זשאַבאָטינסקי קומט קיין פּוילען דעם 15. יאַנואַר.

וואַרשאַ, 30 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אויף דער אַ טעריטאָריע פון דעם. גריובוים האָט דער רעגירונג מכסם נייע, אָרגאַניזירען אַ וויזע זשאַבאָטינסקי'ן, וועלכער קומט קיין פּוילען דעם 15. יאַנואַר.

ליקווידאַציע פון בענק.

וואַרשאַ, 30 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) נאָך דער רעוויזיע, וואָס דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום האָט אַדורכגעפיהרט אין די בענק איז בעשלאָסען געוואָרען צו ליקווידירען 2 בענק וויל דאָרט זענען פעסטגעשטעלט געוואָרען אונאָרדנונגען.

כאַראַכאַן פערלאָזט פעכין.

לאָנדאָן, 30. (סאַ. טעל.) דאָ איז דערהאַלטען געוואָרען אַ ידיעה, אַז די רוסישע רעגירונג האָט איבערגענעבען איהר אַמבאַסאַדאָר קאַראַכאַן וויכטיגע אינסטרוקציעס.

קאַראַכאַן האָט בעקומען אַן אויפמאַרעגונג תכף צו פערלאָזען פעכין, און מ'מאָהרען קיין וואַשינגטאָן, די הויפּטשטאָדט פון דער קאָנסולאַרישער רעגירונג.

באַהן-כאַטאַסטראָפע אין אויבערשלעזיען.

קאַטאָוויץ, 30 (סאַ. טעל) אויף דער סטאַציע ריבניקי האָבען זיך צוזאַמענגעשטויסען 2 משאות-צוגען. 11 וואַגאָן זענען צושמעטערט געוואָרען.

Przyjmuje do malowania: balowe suknie, aksamity, podszewki, chustki, abażury, pantofle i t. p. podług ostatnich modeli paryskich najnowszą techniką. Ceny bardzo przystępne. **Również nauczam** w ciągu krótkiego czasu. 180 **Południowa36** m.19

אמעריקאנער-מעקסיקאנישער כאנדעליקס צוליב די נאפט-סאנצעס'עס.

ניו-יאָרק, 30 (אַטע) אין מעקסיקאָ געפינען זיך אַ גרויסע צאָהל נאַפט-קוואַלען, וועלכע געהערען צו אַמעריקאַנישע אַקציע-געזעלשאַפטען. דער מעקסיקאַנישער פּאַרלאַמענט האָט מיט אַ צייט-צוריק בעשלאָסען צוצונעהמען די קאָנצעסיעס אויף די נאַפט- וואַלען פון נישט-מעקסיקאַנישע בירגער.

היינט האָט דער פּרעזידענט מיטגעטיילט 24 נאַפט-פירמעס, אַז דער טער-מין פון אָנצונעהמען ביטעס. אויף ווייטער האַלטען די קאָנצעסיעס וועט נישט פערלענגערט ווערען.

אין די אַמעריקאַנישע אַליטישע קרייזען האַלט מען די לאַגע, וועלכע האָט זיך געשאַפען, אין צוזאַמענהאַנג מיט דער גזירה געגען די נאַפט-פירמעס, פאַר זעהר אַ קריטישע. מ'איז גאַנץ מעגליך, אַז צוליב דם זאָל אָנגערופען ווערען דער בעפעלמעכטיגטער פון דער אַמעריקאַנישער רעגירונג אין מעקסיקאָ.

די צווייטע האנפערעניץ פון די ציוניסטען-רעוויזיאניסטען.

פאַריז, (יט"א) דעם 26. דעצעמבער איז אין פאַריז פאָרגעקומען די פייערליכע עפענונג פון דער צווייטער קאָנפערענץ פון די ציוניסטען-רעוויזיאָניסטען. צו דער קאָנפערענץ זענען געקומען 60 דעלעגאַטען.

ראדאמער קהלה פערלאנגט פון וואַרשאווער ראבינאט א בעשטעטיגונג. הרב קעסטענבערג איז נישט פארגעקומען צוליב קעסטענבערגס שולד.

וואַרשאַ, 30 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די ראַדאָמער קהלה האָט זיך געווענדעט צום וואַרשאָווער ראַבינאַט מיט אַ בקשה אַרויסצוגעבען אַ בעשטעטיגונג, אַז די דין תורה מיט'ן הרב קעסטענבערג איז נישט פאָרגעקומען צוליב קעסטענבערגס שולד.

דער ראַבינאַט וועט וועגען דעם אָפּהאַלטען אַ ספּעציעלע זיצונג.

---

12 יאהר טורמע פאר ערמאָרדען 2 מיידלעך.

וואַרשאָווער אָפּעלאַציע-געריכט בעשטעטיגט דעם פּסק-דין פון לאָדזער כרייז-געריכט.

וואַרשאַ 30 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דאָס וואַרשאָווער אָפּעלאַציע-געריכט האָט בעשטעטיגט דעם אורטייל פון לאָדזער קרייז-געריכט נעגען 22-יעהריגען עדוואַרד טרישוג פון לאָדזע אויף 12 יאָהר טורמע.

דאס אמעריקאנער יודענטום און רומעניען. דער שאַרפער פּראָטעסט פון לוי מאַרשאַל.

ניו-יאָרק, (יט"א) אין צוזאַמענהאַנג מיט די לעצטע אַנטי-יודישע עקצעסען אין פערמאָלגונען אין רומעניען איז צונויפגערופען געוואָרען אַן אַקטסטאַ-קאָנפערענץ פון אַמעריקאַנער יודישען קאָנגרעס.

אין דער סיגנאַלגע „עמנואל" איז מיט אַ שאַרפער רעדע נעגען די יודען-פערפאָלגונגען אין רומעניען אַרויסגעטרעטען ה' לוי מאַרשאַל.

געעפענט א נייע חסידישע שוהל אין מאסקווע.

מאָסקווא, (יט"א) דער „עמעס" שרייבט, אַז די ליבאַוויטשער חסידים אין מאָסקווע האָבען אויסגעבויט אַ נייע שוהל אין די טעג איז פאָרגעקומען דער חנוכת הבית.

Naszym Członkom Zarządu Państwu LEONOWSTWU ICEKSON z okazji zaręczyń Córki ich
p. EWY ICEKSONÓWNY z p. SAMUELEM SZAJNEM
serdecznie winszuje ZARZĄD
Internatu i Fermy w Helenówku
217 orazInternatu „Pomoc" Narutowicza 7.

א קוואַליפיצירטער
שפּולער
זוכט אַ שטעל, צו ערפאָהרען
קאָנסטאַנטינער 44
עלרייך. צו טרעפען פון 8 אויר.

מזל-טוב!
מיר גראַטולירען אונזער לאַנג יעהריגען פערוואַלטונגס-מיטגליד אברהם עליאַש צו דער האָכצייט פון זיין טאָכטער יוטאַ'לע מיט דעם הערן מרדכי קאַליש מיר ווינשען דעם יונגען פּאָר דאָס זיער וועג זאָל מיט בלומען בעצירט זיין.
188
די פערוואַלטונג פון גמילת חסדים
גרינער מארק 7.

Z intencji zaręczyn
p. Reginy Buchwajcówny
z p. Józefem Rakiem
życzą różowej przyszłości 179
R Beharierówna) narzeczeni
S. Gutterman)

צו דער פערלאָבונג פון פרייליין פאַלאַ יורקעוויטש מיט הערן גוטמאַן גרין
גראַטולירען הערצליך און ווינשען עוויגעס גליק
163
מ. נייטמאַן און פרוי
און ח. זעליגמאַן.

צו דער פערלאָבונג פון אונזער ליבע קוזינקע פרייליין סאַלאַ פודלאַווסקא מיט הערן פנחס מאיר ראַזענבלום, וועלכע איז פאָרגעקומען דעם 26. דעצעמבער ד. י. ווינשען מיר אַ הערצליכען מזל-טוב, זאָל זיער לעבענס-וועג מיט בלומען בעצירט זיין.
161
ראַס פ רסאַאַר
פון דער פירמע א. פודלאַווסקי
גדאַנסקא 14.

מודעה לאפרושי מאיסורא!
דער הורטאָווע גענזלער יאַסעל פּיאַהן, ווסכאַדניא 15 קוקט נישט אויף דיך התראות פון ראַבינאַט אַז לאָזט שחט'ען זיינע גענז ביי בע'אַסר'טע שוחטים וואָס זייער שחיטה איז נבלה וטרפה. ווער ער זעגען מ'ר מפרסם, אַז מ'זאָל ביי אַזהם נישט קויפען אויף כשר. און וועלכער גענזלער, וואָס הערט דאָרט יאָ קויפען, וועט ווערען גע'אַסר'ט.
גלייכצייטיג זעען מיר שטרענג מזהיר, נישט צו קויפען קיין גענז אָדער אַנדערקעס, אויף וועלכע ס'געפינען זיך נישט קיין פלאָמבע „שוחטי עופות כשר לאדז" און נישט לאָזען זיך איינרעדען פון דיך פערקויפערס מיט וועלכע ס'אַזן תירוצים מיך האָבען ערהאַלטען אַ ברוך און אַ טעלעגראַמע פון כמעל-ניקער רב, אַז פון דאָרט ווערט געלימערט פיל טריפה'נע גענז קיין לאָדז אויף כשר. דערביי מוז מען שטרענג פאַרזיכטיג זיין אויף דיך הינע פלאָמבעס.
ועד הרבנים עם ועד הכשרות.
31

אכטונג, שליטען-שטריקער-מיימער!
מיטגלידער און נישט-מיטגלידער.
זונטאָג, דעם 2. יאַנואַר 1927 פינף טליך 7 אָחעד קומט פאָר אין לאָקאַל פון דאַנדזערכער-קלוב פאָלוד-יאָיז 4 אַן אויסערגעוועהנליכע
פערזאַמלונג
מיט טאָגעסנדען סאָג אָרדנונג: (1 צעכען-געזעץ, 2) באַנק גראַגע, 3) פערשיעדענעס. עס ווילען רעפערירען: יורנסט ה' צימערמאַן, באַנק-דירעקטאָר ה' אָרדינאַנס א. אַ. קומט מאָסענווייז!
בעמערקונג: צוליב דעם פאַרשטעהענדען צעכען געזעץ מוזען אַלע מיטגלידער און נישט-מיטגלידער ווערען דעקלאַרירט.
237

דאס יאהר 1926

איז דער יודישער געשיכטע.

פון

דעפ. דר. י. ראזענבלאט.

די לאנע פערערנערט.

ווען מ'מאכט א חשבון פאר'ן לעצטען יאהר, מוז מען מיט בעדויערען קאנסטאטירען, אז אין דער לאגע פון יודישן פאלק איז איינגעטראטען א פערערגונג, כמעט אויף אלע געביטען. בעשעפטיגט מיט די איינענע זארגען, פערנומען מיט אייגענע ווערהטאגען, וואס דער קריג האט פעראורזאכט, זע נען די פעלקער געוואָרען גאך מעהר עגאָיסטיש און האבען נישט קיין צייט און נישט קיין ווילען זיך צו בעשעפטיגען מיט אונזערע ווערהטאגען. פאר דער מלחמה פלעגט זיך שוין אלס מעה אדורכשלאגען דער געדאנק, אז מ'האט נישט קיין מאראלישע רעכט גלייכגילטיג צוצוזעהען, ווי אויף פערשידענע געביטען געשעהען אין אנדערע לענדער אונגערעכטיגקייטען. פון צייט צו צייט האט מען געקענט הערען, אז די אדער יענע דעמאקראטישע לענדער פלעגען דערהויבען זייער שטים געגען די עולות אין די פערמאלגונגען, וואס יענען זע נען געווען אויף זיי אויסגעזעצט אין די וועניגער ציוויליזירטע מלוכות.

נעווען א מאל צייטען...

אין די צייטען, ווען דער לאזונג פון סובערעניטעט איז געשטאנען אויף א הויכער מדרגה, האבען דאך פאסירט פאלען, ווען די פראטעסטען זענען נע ווען גערעכטעט געגען אזעלכע מעלטיגע מלוכות, ווי ס'זענען צו יענער צייט נע ווען די רוסישע אימפעריע. אין איינ צעלנע פארלאמענטען זענען אמט גע פיהרט געוואָרען דעבאטען וועגען יודי שע ענינים. אין יאהר 1881 בעת די ערשטע רוסישע פאגראמען, האט אמע ריקא איבערגעריסען איהרע דיפלאמא טישע בעציהונגען מיט דער רוסישער רעגירונג צוליב די דאמאלסדיגע פער פאלגונגען פון יודען; אין ענגלישען און אין פראנצויזישען פארלאמענט פלעגט מען אפט מאכען אנפראגען איבער פער שידענע גווארדטאטען בנוגע די יודען.

כיין איינציגע שטים.

אין פערגאנגענעם יאהר, ווען די פערפאלגונגען האבען געבושעוועט מעכ טיג אויפ'ן גאנצען פראנט, האט מען נישט געהערט קיין איינציגע שטימע אין די אפיציעלע קרייזען פון די דע מאקראטישע לענדער, וואס זאל פרא טעסטירען געגען די אונגעהייערע עולות, וועלכע קומען סאר אין די לענדער, וואו יודען וואוינען. ווען מ'וויל אלזו כארעקטעריזירען דאס פערגאנגענע יאהר פון'ם יודישען שטאנדפונקט, קען מען עס אויסדריקען אין די פאר ווערטער: א פולשטענדיגער אינדיפע רענטיזם, א גלייכגילטיגקייט, צו דעם ווי מ'פערפאלגט, דערנידעריגט און מ'רואינירט דעם גרעסטען טייל פון יו דענטום.

ס'איז אמת. די היסטארישע פער אנטוואָרטליכקייט דערפאר טראגען נישט מיר, דער שאנד-פלעק וועט נישט פע לען אויף אונז, אבער די שמערצען און ליידען פיהלען מיר, און דערפאר מו זען מיר אנווייזען אויף דעם דאזיגען מאראלישען נידערגאנג פון'ם מענשלי כען געשלעכט, אויף דעם פארשריט, וועלכען דער עגאיזם האט געמאכט אין דער פסיכאלאגיע פון די פעלקער, וועלכע מאכען בעוואוסטזיניג צו די אויגען אויף די ליידען פון א לעבע דיגען פאלק, וואס איז נישט וועהניגער בערעכטיגט ווי יעדעס אנדערע צו פער נערמען א פלעץ אונטער דער זון.

אפענווהע נעגען עקזיסטענץ.

אין גאנץ מזרח-אייראפא קומט פאר א פראצעס, וואס בעצוועקט די פער ניכטונג פון אונזער עקזיסטענץ אויף אלע געביטען פון לעבען. אין דער גע שיכטע פון די לעצטע הונדערטער יאה רען קען מען נישט בעמערקען אנ עהנליכען פאל. ווי מ'זאל צילבעוואוסט שטרעבען צו דער אויסראטונג פון מי ליאנען מענשען.

אין די מלוכות, וואס זענען ענט שטאנען נאכ'ן קריג האט זיך איינגע וואָרצעלט א געדאנק, אז ס'געהערט צו דער אויסגאבע פון א רעגירונג צו פער ביטערען דאס לעבען פון דער יודישער בעפעלקערונג. ס'איז געוואָרען אנ'אקס יאמע פון מלוכה-קונסט און מלוכה קליג היים, אז דער וואוילשטאנד פון דער קריסטליכער בעפעלקערונג איז ענג פערבונדען מיט דער רואין פון דער יודישער. מ'גלויבט הייליג, אז וואס ער גער ס'וועט זיין דעם יוד, וועט עס זיין נוצליכער פאר דער איבעיגער בע פעלקערונג און ענטשפרעכטער צו דעם ראזיגען גרונד-פרינציפ פיהרט מען אין איינצעלנע לענדער אזא פאליטיק, וואס זאל אונמעגליך מאכען פאר די ברייטע יודישע מאסען צו פערדיגען א טרוקען שטיקעל ברויט.

אין פוילען.

דא האבען אין פערגאנגענעם יאהר ווייטער געהערשט די אלע סיסטעמען, וואס האבען דערפיהרט די פאר מיליאן יודישע בעפעלקערונג צו אנ'ענטגילטי גען עקאנאמישען רואין. אין פיל קריי זען גיט מען זיך נאך היינט נישט אפ קיין ריכטיגען חשבון פון דער אונגע הייעריגער פאיפעריזאציע פון די יו דישע מאסען. מ'זעהט די פאר רייכע יודען, מ'וויל אבער נישט זעהען, אז אויסער דער קלייגער צאהל, זענען מיל יאנען יודען אין פולען זין פון וואָרט פעראָרימט און פערארמיילט צו א הונ גער-לעבען.

פאיפעריזאציע

דער ווירטשאפטליכער באיקאט, וועל כער דריקט זיך אויס אין בעפארצוגען פון נישט יודען אין אלע צווייגען פון דער ווירטשאפט, איז'ם נישט צולאזען דעם יוד צו די קוועלען פון פערדינסט, וועלכע שטעהען פאר אלע אפען, האט געברענגט די געוואגשטע רעזולטאטען. און אהן איבערטרייבונג קען מען זאגען, אז די 3 מיליאן יודען, וואס וואוינען אויפ'ן געביט פון דער פוילישער מלוכה, שטעלען מיט זיך פאר א פאיפעריזירטע מאסע, וועלכע ווייסט נישט מיט וואס וי וועט אויסלעבען דעם מארגענדיגען טאג. דער גאנצער שטייער-סיסטעם, וועלכער איז ביי אונז איינגעפיהרט, לעגט זיך אויף די פלייצעס פון דער פעראָרימטער יודישער בעפעלקערונג.

מאראלישע כוואלען

ווען מיר וועלען נאך דערצו צוגעבען די מאראלישע ענטרעכטונג, די מאָרא לישע ערנידערונג, וואס דריקט זיך אויס אין סארם פון „נומערוס קלויזוס" מתים פראגע אין די מעדיצינישע פאקולטע טען; פון דער איינאָרירונג פון אלע קולטורעלע און נאציאנאלע מאָדערונגען, וועלען מיר בעקומען א פילקאם בילד פון דער יודישער לאגע אין פוילען, און די לאגע ענדערט זיך דערפון, וואס דער פוילישער אמבאסאדאר אין די פעראיינינטע שטאטען ערלויבט זיך אויף א עפענטליכע פערזאמלונג אפצולייקע נען די ווירקליכקייט.

הבטחות..

אין חודש מאי איז אין פוילען פאר געקומען אנ'איבערקע'עניש, וועלכע האט דערפיהרט דערצו, אז די מאכט איז איבערגעגאנגען צו מעהר דעמא קראטישע עלעמענטען ווי פריהער, מ'מוז אבער ליידער קאנסטאטירען, אז אויסער אין ציזאנען און פערשפרעכונ גען האבען מיר עד היום נישט דער פילט קיין ענדערונג אין אונזער לאגע. דערווייל האט נאך גארנישט פאסירט אזוינס, וואס זאל דערלייכטערען די אונ ערטרעגליכע לאגע.

אין רומעניען

בושעוועט דער אנטיסעמיטיזם איז ווין גאנצער בעסטיאלישער פארם. דאס, וואס יעדעס פאלק האט אין זיך דאס בעסטע שטודירענדע יוגענד, די אינטעליגענץ, די פראפעסארען פערגעהמען זיך מיט באנדישע אנפאלען אויף יודען אויף די גאסען אין מיסען העלען טאג. מ'האט נישט קיין צווק פיל צו רעדען וועגען דארטיגער לאגע, וועגען מאראלישען צושטאנד פון א פאלק און א רעגירונג, וועלכע שעהמט זיך נישט צו דערקלע רען, אז די יודען אליין פראווואצירען די דאזיגע געוואלטאטען. אבראל — ראזעלבע. אזוי ווי דא א שלעכט אינטעריכטעטער אמבאסאדא, אזוי דארט — א שלעכט אינפארמירטע קעני גין פערזיכערט אין אמעריקא, אז די רומענער זענען א פאלק פון לעמעלעך. וועלכע בעהאנדלען גלייך אלע מענשען.

מ'מוז אנערקענען, אז

אין איינגארן

מאכט מען דאס זעלבע אפען: מ'ער קלערט גאנץ פשוט, אז א „נומערוס קלאוזוס" מוז זיין, און אז מ'מוז פאר יודען אפשליסען פיל צווייגען פון בע שעפטיגונג. זעלבסטפערשטענדליך וועט מע מיט רעכט קענע זאגען, אז דארט איז איינגעטרעטען א מאראלישע ענ טארטונג. אז מ'שעהמט זיך נישט אפען זיך מודה צו זיין אין שאנד-טאטען.

אין דייטשלאנד

הערשען נישט קיין גוואלטאטען, אבער א גרויסער טייל פון דייטשען פאלק איז דערפולט פון א נאציאנאליסטישען שא וויניזם, וואס גלייבט הייליג, אז נאר דער עקסטרעמער אנטיסעמיטיזם קען ברענגען מיט זיך די ישועה פון'ם דייטשען פאלק. אז נאר אויפן חשבון פון יודען, קען דייטשלאנד צוריקקומען צו איהר פריהערדיגער מאכט און גלענ צענדע שטעלונג.

אין די קליינע

באלטישע מלוכה לעך

קומען פאר אפט אזעלכע שוואנקונגען אין די בעציהונגען צו די יודען, אז ס'איז אונמעגליך צו געפינען א פעסטע לינע.

די סימפאטיזירענדע לענדער.

איצט קומען מיר צו די דאזיגע לענ דער, וועלכע זענען שטענדיג געווען בעקאנט מיט זייערע סימפאטיעס פאר'ן ליידענדען יודישען פאלק. דער אינדי פערענטיזם, וועגען וועלכען מיר האבען אויבען גערעדט, דער נאציאנאלער עקא נאמישער ענגאזיזם, וואס דאמינירט איצט אין דער גאנצער וועלט, איז נישט אדורך אהן א השפעה אויך אויף לענדער, וואס זענען אמאל געווען א ערי מקלט פאר די יודישע מאסען, וואס פלעגען אהין ענטלויפען פון די געבי טען, וואו מ'האט זיי פערפאלגט. הייגט זענען זיי הערמעטיש אבגעשלאסען — מ'לאזט נישט אריין די יודישע וואנדע רערער מ'לאזט נישט אריין קינדער צו עלטערן, עלטערן צו קינדער. מאנכע קרייזען

אין אמעריקא

וויל מען אבריינינגען זייער געוויסען דער מיט, וואס זיי ווילען זאמלען גצלד פאר די מזרח-אייראפעאישע יודען, אבער אין פארלאמענט שטימען זיי גאנץ ריי היג פאר אלע געזעצען, וואס בעצוועק קען צוצומאכען די טירען פאר יודען. ס'איז אמת נישט אין ענגלאנד און נישט אין פראנקרייך, נישט אין די קלענערע אייראפעאישע מלוכות ווי בעלגיען, האָ לאנד און אנד. נישט אין די פעראיי נינטע שטאטען זענען נישט פערהאנען קיין אויסגעשפראכענע אנטיסעמיטישע טענדענצען, אבער א פאסיוויטעט איז אין פיל פאלען אידענטיש מיט א פיינד ליכקייט און מ'מוז מיט בעדויערען פעסט שטעלען, אז די דאזיגע לענדער ווייזען היינט נישט ארויס קיין שום פערשטע דניש פאר דער טרויעריגער לאגע פון'ם יודישען פאלק.

פון ---

דערפאר בעמערקט מען דארט אלס א נעוויסע ענטשדיגונג א גרו סען אין טערעס פאר דעם יודישען נאציאנאלען אידעאל אין מ'אינטערשיצט אקטיוו די אנשטרענגונגען, וואס דאס יודישע פאלק מאכט, כדי אויסצוהיטן אין א'י יין איינענע היים. זעלבסטפערשטענד ליך קען מען נישט בעהויפטען, אז עגג לאנד האט שוין ערפילט די אלע ער ווארטונגען, די אלע פערפליכטונגען, וועלכע זי האט אויף זיך גענומען. אבער איין זאך איז דערפרעהענד: די רעגירונגען פון ענגלאנד ערקלעהרען ביי יעדער געלעגענהייט, אז די פריצי פען פון דער באלפור-דעקלאראציע זע נען פאר איהר הייליג.

און פראנקרייך

וועלכע האט זיך א לאנגע צייט בעצוי גען מיט א צוריקהאלט צום א'י-פראבלעם איז אינ'ם לעצטען יאהר ארייינגעטרא טען א גרויסע ענדערונג, די רעגירונג, די העכסטע מאסגעבענדסטע פאקטארען פון לאנד, ווייזען ארויס א וואקסענדי גען אינטערעס פאר'ן ציוניסטישען גע דאנק, צו דעם „פראָ-פאלעסטינא-קאמי טעט", וועלכער שטעהט אונטער'ן פראָ טעקטאראט פון פרעזידענט פון דער פראנצויזישער רעפובליק געהערען די בעקאנטסטע פאליטישע פערזענליכקיי טען פון פראנקרייך, ס'וואלט געווען א פעהלער צו גלויבען, אז דא שפילען א ראלע ריין כענטימענטאלע מאמענטען. ניין! און דאס איז טאקי דאס גוטע רערביי — פראנקרייך זעהט וואס ווי טער אלס מעהר איין, אז דאס יודישע א'י ווערט א וויכטיגער פאקטאר אין נאהנטען מזרח און מיט דעם מאמענט רעכענט זי זיך דארט. מ'געהט אזוי ווייט, אז מ'וויל אונטערשטיצען די יודישע

כאלאניזאציע אין סיריען.

וועלכע שטעהט אונטער'ן פראנצויזישען פראטעקטאראט, אין איינער פון די איינפלוסרייכע פראנצויזישע פאליטיקער זשובענעל, וועלכער קען גוט די פער העלטנישען אויפ'ן נאהנטען מזרח, וויל ער איז געווען פראנצויזישער אויבער קאמיסאר אין סיריען, איז געווארען אנ'אקטיווער און אייפריגער קעמפער פאר'ן ציוניסטישען געדאנק. דערמיט ערקלערט זיך אויך די פריינדליכע שטע לונג פון פראנקרייך צו אונזער פראגע אין דער

פעלקער-ליגע.

דער דאזיגער אינטערנאציאנאלער אר גאן איז נאך היינט פאקטיש שוואך, אבער זיין מאראלישער אויטאריטעט וואקסט פון טאג צו טאג. אין פאליטי שען לעבען שפילען אזעלכע אויטאָרי טעטען א גרויסע ראל. די קורצזיכטיגע מענשען גלויבען נאר אין דער מאכט פון דער פויסט, אבער די פאליטיש ענטוויקעלטע פעלקער פערשטעהען, אז מיט דער פויסט אליין קען מען נאר צושטערען און אין בעסטען פאל דער צילען מאמענטאלע ערפאלגען, דערפאר איז דארט אזא אינסטיטוציע ווי די פעלקער-ליגע זעהר געשעצט.

מיר יודען, וועלכע פערמאגען אפילו נישט קיין פויסט, מוזען זיך, וואס מעהר און מעהר אפגעבען אדין וחשבון פון דער בעדייטונג, וועלכע די פעלקער-ליגע האט שוין איצט פיר אונז און וועט האבען אין דער צוקונפט, ס'איז אמת מיר האבען דארט נישט נאר קיי בלויוט פרייגד. די איינפלוסען פון ק ס ל ישען רוים, וועלכער איז טראדיציע נעל פיינדליך געשטימט צו אלעם, וואס שמעקט מיט יודענטום, זענען נאך גרויס אפילו אין דער פעלקער-ליגע, אבער אפילו אין רוים מאכט די צייט דאס איהריגע און היינטיגס יאהר האט שוין דער פויפט אליין אין זיין טראַ דיציאנעלער ברכה פאר אלע פעלקער פון דער וועלט, דערמאנענדיג די יודען ארויסגעלאזט די בעציכונגען „אפטריניגע".

ס'איז אלזא צו דערוואַרטען, אז די פערשטענדניש פון דער פעלקער-ליגע פאר די יודישע פארצרגונגען וועלען מיט דער צייט ווערען גרעסער. אין אזעלכע פאלען, אז מ'וועט נישט רע אגירען אויף די רומענישע פאגראמען, וועלען מיט דער צייט נישט האבען דארט קיין ארט.

ווי וו כסיג ס'איז די פעלקער-ליגע, וואס טאר א בעדייטונג זי בעקומט קען מען שוין זעהן דערפון, אז ס'איז שוין היינטיגס יאהר מעגליך געווען צו מא כען זי פאר א בורר צווישען דער ציו ניסטישער ארגאניזאציע און דער ענ גלישער רעגירונג.

אינערליכע גליכגילטיגקייט.

רעדענדיג וועגען דער בעציהונג פון די נישט יודישע פאקטארען צו אונזערע ענינים מוז מען אויך דערמאנען, אז דאס יודענטום גופא האט נישט ארויס געוויזען אינ'ם לעצטען יאהר דעם נע הערינען אינטערעס צו איהרע וויכטיג סטע פראבלעמען, גרויסע מאסען פון פאלק וויזען ארויס א שעדליכען אינדיפערענטיזם צום גראנדיעזען אויפ בוי-ווערק

אין ארץ-ישראל.

ס'פעלט נאך דאס בעוואוסטזיין, אז נאר מיט די גרעסטע אנשטרענגונג פון אלע כוחות קען צוריק אויפשטעהן א יודישע מלוכה. מ'בעמערקט נישט דאס, וואס אימפאנירט דער גאנצער וועלט אין פארוואס אלע פעלקער האבען א רעספעקט — ווי לאנגזאם, אבער זיכער שריט ביי שריט ענטשטעהט א יודיש לאנד. נאך מאמענטאלע מיסערפאלגען, וועלכע קומען פאר ביי אלע זאכען דורך פאראיבערגעהענדע עקאנאמישע קאניונקטורען, וועלכע קומען פאר און וועלען פארקומען ווי לאנג די וועלט וועט עקזיסטירען אין אלע לענדער, פערלירט מען אפט דעם מוט און מ'לאזט אראפ די הענד

די זעלבסטשטענדיגקייט פון א פאלק איז נישט קיין לאטעריע און נישט קיין האזארד שפיל — מיט אונאויפהערליכע מיה מיט דער אנווענדונג פון דער גאנצער ענערגיע מיט דער איבערווינ דונג פון אלע שווערינקייטען דערגרייכט מען צו איהר. דער וועג צו איהר פיהרט דורך ענטוישונגען און מפלות, דער וועג איז פול מיט שטיינער און דערנער, אבער סוף כל-סוף מיט צו בלויטיגטע הענד און פיס ווערט מען פריי.

א פרייהייט דורך א פארד-מארש איז א בלוף און האט נישט קיין ווערט און קיין קיום. ס'וואלט געווען און ס'איז אומגערעכט צו פערלאנגען פון דער וועלט מעהר, ווי פון זיך גופא.

פרעהליך איז שטוב

אין שטענדיג ווען מען ברענגט א היים

שאקאלאד

Plutos

ווייל דאס פערזיכט דאס לעבען פון קינד

ניט ברוט, געזונד

און ערמוטיגט;

דעריבער פאדערען אלע נאר

פלוטאס-טאבליטשקעס.

Mleczna,
Mleczna - Orzechowa,
Mleczna - Migdałowa,
Gorzka - Lux,
Deserowa, Smietankowa

און אנדערע סארטען. 115

פאדערט נור „פלוטאס"!

Sprzedaż detaliczna: Piotrkowska 53.

יאהר־געשיכטע

נעדאנקען צום נייעם יאהר

היינט ביינאכט טרעטן מיר אריין אין דעם יאהר 1927 פון דער יאהר־צייהלונג. —

עס האט זיך שוין א יאהר אריבער־געכאפט אויף דער אנדערער זייט פון צווייטען פערטעל פון צוואנציגסטען יאהרהונדערט, וואס שטעהט דערווייל אונטערן צייכען פון פערגאנגענעם וועלט־קריג, פון דער איצטיגער וועלט־נויט, און פון דעם דערווייל־נישט־פערקלענערטען פעלקער־האס און ראסען־שנאה...

דאס איז ביי די לעצטע דערגרייכונגען פון מענשליכער גאונות אויף פערשידענע געביטען פון קולטור און טעכניק, דער טרויעריגער סך־הכל, די אונטערשטע שורה פון דעם צעווילדערווערען האס, וועלכער קאן זיך אוראי איבערנעהמען און שטאלצירען מיט דעם פראגרעס, וואס ער האט אדורכגעמאכט פאר די קנעכטע צוויי יאהרטויזענדער פון דער קריסטליכער יאהר־צייהלונג.

דער האס איז נישט לפי־ערך איבער־געוואקסען אלע אנדערע געפיהלען און גייסטיגע צושטאנדען פון דעם מענש, און ס'איז ממש צו בעוואונדערען די ריזען־שריט, וואס ער האט געמאכט, דעם קאנסקווענטען וועג פון מענשען־פערניכטונג און ענטארטונג, וואס ער מאכט אדורך, די איבערגעשריטענע רעזיגירטע מיטלען, מיט וועלכער ער בעגוצט זיך אין צווישענפעלקערדיגען לעבען!

אין אונטער וואס פאר א פערשטע־לענניש, אונטער וואס פאר א קלייד, אונטער וואס פאר א מאסקע איהר זעהט איהם אלץ נישט!

אין וואס פאר א גלגולים, פערקער־פערונגען, אומוואנדלונגען, איהר בעגע־נענט איהם אלץ נישט!

גאר די לעצטע יאהרען האט ער, דער אלמעכטיגער האס מאביליזירט אפילו די רודפי־שלום, די וואויל־געביטער פון פערשידענע פעלקערייען — ווי פאראדאקסאל עס זאל נישט קלינגען און אנגעטון אין פרידליכע גרינע דאמי־נאס פון גענפער, לאקארנא'ער א. ש. מאדע־אטעליעס, און אונטער דער גאז־מאסקע פון מלוכה־ענטוואפנונגען, בע־וואפענט ער ווייטער גרויסע און קליינע לענדער, שיכורט ער ווייטער מיט קליינ־ליכע נאציאנאל־שאוויניסטישע גוזמא־אמביציעס, און ווארפט פון די פיס דעם שוואך־סאנירטען 1926 יאהר אין רינ־שטאק פון דער ארימער מענשען־געש־שיכטע...

די יודישע יחוס'דיגע געשיכטע, דער עלטערער שטראם איז ארייגגעפלאסען אין דעם שטורעמדיגען וועלט־שטראם שוין מיט'ן ערשטען יאהר פון דער קריסטליכער יאהר־צייהלונג; זי ווערט געשלאגען פון די פרעמדע כוואליעס, וואס קאנען גישט לייכט אסימילירען דעם יודישען איינפלוס און ארייגפלוס; זי, די יודישע געשיכטע בלויגט פון די שווערע געצענדינערישע קלעפ, און בעפארבט דעם וועלט־שטראם מיט אלע קאלירען און ניואנסען פון איהר מער־טירעריי, און זינגט אונאויפהערליך איהר איינגענעם געזעצנעבערישען ניגון —

דעם ניגון פון גרויסער מענשליכקייט און אלמענשליכקייט —

דאס געזאנג פון בעפרייאונג, וואס מוז ווערען, דער זיג־געזאנג פון געש־ליכען טריאומף!

מן.

DR PRYBULSKI
צוריקגעקעהרט.
זאדאזכא 6, טעלעפאן 25-38
חשנערוישע און האר־הויט־קראנקהייטען, מענער־שוועכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ־ליכט (האר־אויספאל), רענטגען־שטראהלען.
נעמט אן פון 9—1 און פון 4—8 אויעגד, דאמען: פון 4—5 נאכט.

א יאהר וועלט־פאליטיק

אשטיקעל סך הכל פון יאהר 1926

א יאהר איז א זעהר קליינער ברוכ־טייל אין דער געשיכטע און איז נישט קיין אפגעשלאסענע זאך. די פאליטי־שע געשעהענישען אין יאהר געהען אי־בער צום נייעם יאהר און עגטוויקלען זיך ווייטער און ערשט דער צוקונפטי־גע־היסטאריקער וועט זיין בכוח אפ־צושאצען די וואגיגקייט פון די געשע־הענע פאקטען.

אין מאדערנרונד פון דער אינטער־נאציאנאלער פאליטיק האבען זיך אין פאריגען יאהר ארויסגערוקט דייטשלאנד און רוסלאנד. די מיטלען פון זייער טע־טיגקייט זענען אין די דערמאהנטע מלו־כות געווען פערשידענע. בעת דייטש־לאנד האט נישט איבערגעריסען מיט דער טראדיציע און פערגאנגענהייט און איז טריט נאך טריט געגאנגען צום ציל, האט רוסלאנד איבערגעריסען מיט די אלטע מעטאדען. און הגם רוסלאנד איז אין דער אינטערנאציאנאלער פאליטיק געווען אלזייטיג — איז דאך אלץ ארויס־געקומען כאטיש, אהן א סיסטעם.

דייטשלאנד.

פאר דייטשלאנד האט דאס יאהר 1926 געבראכט וויכטיגע פעסירונגען. דייטש־לאנד איז צוריק אריינגענומען געווארען אין דער משפחה פון פעלקער. מיט דעם מאמענט איז פריציעל אפגעמעקט גע־ווארען די גרעניץ צווישען זיגער און בעזיגטע, צווישען שולדיג אדער נישט שולדיגע אין אויסברוך פון דער מלחמה.

דער אפמאך אין לאקארנא ערב דעם יאהר 1926 האט געעפענט די טיר פאר דייטשלאנד אי דער פעלקער ליגע. שוין אין יאנואר 1926 איז אנגערייניגט גע־ווארען דורכ'ן אקופאציע־מיליטער דאס קעלנער געביט, אין דערזעלבער צייט פרובט טשיסשערין אפצוהאלטען דייטש־לאנד פון ארייגטרעטען אין דער פעל־קער־ליגע, כדי אזויערום צו שטערען דער צוזאמענארבייט פון דייטשלאנד מיט די מערב־מלוכות. אין פעברואר שיקט דייטשלאנד אנ'אפיציעלע הטכמה אין סעקרעטאריאט פון דער פעלקער־ליגע וועגען ארייגטרעטען אין דער ליגע. אין מערץ קומט מאר א סעסיע פון ראט פון דער פעלקער־ליגע, אויף וועלכער דייטש־לאנד דארף בעקומען א שטענדיגען זיץ אר אינ'ם ראט. אבער דא ענטשטע־הען גרויסע שווערקייטען דורך דעם, וואס שפאניען, בראזיליען און פולען פערלאנגען אויך שטענדיגע ערטער אינ'ם ראט. דייטשלאנד וויל אבער בשום אופן נישט דערלאזען, אז צוזאמען מיט איהר זאל אויך קומען אין ראט פולען.

צו דעם דורכפאל פון דער מערץ־סע־סיע ביינענט דאס וועסא, וואס בראזיל־יען לעגט געגען ארייגטרעטן פון דייטש־לאנד אין דער ליגע. מ'פאהרט זיך פון־נאנדער מיט די טרייסט־ווערטער פון בריאנען, אז מאראליש איז שוין דייטש־לאנד נאנגענומען אין דער פעלקער־ליגע.

אין אפריל חודש ווערט א פאקט דער רוסיש־דייטשער אפמאך, וועלכער איז אונטערגעשריבען געווארען דורך קרעש־מינסקי'ן און שטרעזעמאן. דאס איז אזא מין נייטראליטעטס־אפמאך, ווי די צדדים האבען זיך פערפליכטעט ביי א בעוואפענטען קאנפליקט צו בלייבען נייטראל און נישט אנטיילצונעהמען אין קיין עקא־נאמישען באיקאט אויף איינער פון ביי־דע מלוכות. דער דאזיגער אפמאך האט ארויסגערופען א בעאונרוהיגונג אין די איירא־פעאישע מלוכות. דייטשלאנד האט אבער טריומפירט און זיך פערזיכערט אויף ביידע ווענטען אין מזרח און אין מערב.

דייטשלאנד איז אנגענומען געווארען מיט גרויס פארד אין דער פעלקער־ליגע אויף דער סעפטעמבער־סעסיע. בראזיליען האט שוין נישט געמאכט קיין שווערינקייטע, ווייל זי איז שוין פריהער געהאט ארויסגעטרעטען פון דער ליגע, דאס זעלבע האט אויך געטון שפאניען, וועלכע האט נישט געקענט ערצילען קיין שטענדיג ארט אין ראט פון דער פעל־קער־ליגע. דאנעבען האט זיך פולען בעגנוגענט מיט א האלב־שטענדיג ארט, דייטשלאנד האט זיך נאך פריהער נישט אפגעזאגט פון דעם געדאנק צו רעווי־דירען איהרע גרעניצען מיט פולען און וויל דאס אדורכזעהען אויף א לע־גאלען וועג דורך דער פעלקער־ליגע.

דאס אריינטרעטען פון דייטשלאנד אין דער פעלקער־ליגע איז געווען דער ערשטער עטאפ. באלד זענען סארגעקו־מען די בעראטונגען פון שטרעזעמאנען און בריאנען אין טיארי, נאך ביז איצט ווייסט מען נישט דעם אינהאלט פון די געגענזייטיגע הבטחות אין טיארי, אבער די ערשטע פירות זענען שוין דא, ס'איז אפגעשאפען געווארען אויף דער לעצטער סעסיע פון פעלקער־בונד־ראט די קאנטראל פון דער קאליציע איבער דער דייטשער ענטוואפנונג. דאס איז א גרויסער זיג פון דייטשלאנד שוין דורכדעם, וואס דער ווערסאלער־טראקטאט הערט אויף צו זיין א הייליגקייט. אין עקאנאמישער הינזיכט איז אויך שוין געקומען די דערנעהנטערונג דורך דעם שאפען פון דעם דייטש־פראנצויזישען אייזען קארטעל.

רוסלאנד.

די אויסערן־פאליטיק פון רוסלאנד איז געגאנגען אין צוויי ריכטונגען. די אפיציעלע פאליטיק, וועלכע ס'האט אנגענעהמען דער פאלקס־קאמיסאריאט פאר אויסערן־ענינים, נישט־אפיציעלע האט געפיהרט דער קאמאינטערן.

די אונטערהאנדלונגען, וועלכע זענען געפיהרט געווארען דורך קראסינען און ראקאווסקי'ן אין לאנדאן און אין פאריז וועגען אנקניפען פאליטישע און עקאנ־אמישע בעציהונגען מיט'ן מערב, פאר'ן פרייז פון גערקענען די צארישע חובות האבען נישט געברענגט צו קיין רעזולטאט. רוסלאנד האט קאנצענטרירט איהר דיפלאמאטיע דורך אפרייסען דייטשלאנד פון די מערב מלוכות און שליסען בעזונדערע גראנטיע־אפמאכען מיט די באלטישע מלוכות, ביז איצט זענען די אונטערהאנדלונגען פון רוס־לאנד מיט די באלטישע מלוכות נאך נישט פערענדיגט.

אין אזיען האט רוסלאנד דער גרייכט פיל בעסערע רעזולטאטען. דאס שליסען אנ'אפמאך מיט טערקיי, דער־נאך מיט פערסיען און אפגאניסטאן איז א גרויסער זיג איבער דער ענגלישער אין פראנצויזישער דיפלאמאטיע, וועלכע האבען געוואלט געווינען די דאזיגע מלוכות פאר זיך.

אויך אין כינא האט רוסלאנד צו פערצייכענען גרויסע ערפאלגען, דאס קאנטאנישע מיליטער, וואס האט אפגע־האלטען אזעלכע גרויסע נצחונות אין כינעזישען בירגער־קריג איז אינגאנצען אויף דער זייט פון רוסלאנד. אזוי ארום האבען די סאוויעטען אונטערגעמינע־וועט די איינפלוסען פון ענגלאנד און אנדערע מלוכות אין כינא.

די אפיציעלע קאמוניסטישע פאליטיק האט אויך אין פערלויף פון היינטיגען יאהר אפגעהאלטען א פולשטענדיגען נצחון איבער דער אפאזיציע, וועלכע האט זיך אנגעהויבען צו שטארקען אין רוסלאנד.

ענגלאנד.

דאס פערגאנגענע יאהר איז פאר ענגלאנד געווען זעהר שווער, סיי אין דער אינערליכער און סיי אין דער אויסערליכער פאליטיק. דער גרויסער ענגלישער קויהלען שטרייק, די גרויסע דיפלאמאטישע אפענזיווע אין אזיען, די בעציהונגען צו די בעזונדערע גראנטיע־אפמאכען מיט די באלטישע מלוכות, ביז איצט זענען די אונטערהאנדלונגען פון רוס־לאנד מיט די באלטישע מלוכות נאך נישט פערענדיגט.

אין אזיען האט רוסלאנד דער גרייכט פיל בעסערע רעזולטאטען. דאס שליסען אנ'אפמאך מיט טערקיי, דער־נאך מיט פערסיען און אפגאניסטאן איז א גרויסער זיג איבער דער ענגלישער אין פראנצויזישער דיפלאמאטיע, וועלכע האבען געוואלט געווינען די דאזיגע מלוכות פאר זיך.

אויך אין כינא האט רוסלאנד צו פערצייכענען גרויסע ערפאלגען, דאס קאנטאנישע מיליטער, וואס האט אפגע־האלטען אזעלכע גרויסע נצחונות אין כינעזישען בירגער־קריג איז אינגאנצען אויף דער זייט פון רוסלאנד. אזוי ארום האבען די סאוויעטען אונטערגעמינע־וועט די איינפלוסען פון ענגלאנד און אנדערע מלוכות אין כינא.

די אפיציעלע קאמוניסטישע פאליטיק האט אויך אין פערלויף פון היינטיגען יאהר אפגעהאלטען א פולשטענדיגען נצחון איבער דער אפאזיציע, וועלכע האט זיך אנגעהויבען צו שטארקען אין רוסלאנד.

פראנקרייך.

פראנקרייך האט זיך נאך נישט אויס־געהיילט פון די מלחמה־וועהען, די מלחמה־חובות און דאס פאלען פון פראנצויזישען פראנק. פראנקרייך האלט איצט ביי דער אינערליכער קאנסאלי־דאציע און דעריבער איז איהר אויסערן־פאליטיק געגאנגען אין דער ריכטונג פון אויסמיידען פערשארפונגען. אין די ערשטע חדשים פון יאהר האט נאך פראנקרייך פערענדיגט מיט א זיג פון פראנקרייך און שפאניען איבער אבד־על־קרים. אויך האט די פראנצויזישע פאליטיק נעהאט גרויסע צרות פון דעם אויפשטאנד פון די דרוזען אין סיריען, וואו ס'איז ערשט איינגעסיהרט געווא־רען ארדנונג דורך דעם פראנצויזישען הויך־קאמיסאר דע זשובענעל.

איטאליען.

אין איטאליען האט זיך פערשטארקט דער פאשיזם. די דריי אמנעסטען, וואס זענען געמאכט געווארען אויף פוטאלי־ני'ן האבען נאך מעהר געשטארקט זיין אזויציע אין לאנד. אפילו די קאמפרא־מיטאציע מיט דער אסערע נאריבאלדי, צוליב וואס ס'איז געקומען צו א ברוגז מיט פראנקרייך, האט נישט געריהרט זיינע אייזערנע פאזיציעס. די איטאליע־נישע אויסערן־פאליטיק איז שטענדיג אין אפענסיווע. צוליב דער איבערבע־פעלקערונג זוכט איטאליען נייע קאלא־ניעס און קאלאניזאציאנס־געביטען. צו־ליב דעם איז ענטשטאנען די פראגע טונים, וועלכע נעפינט זיך אינטער'ן פראטעקטאראט פון פראנקרייך און וואו די צאהל פון דער איטאליענישער בע־פעלקערונג איבערשטייגט די פראנצויזי־שע. איטאליען איז אויך אדורכגעקומען מיט ענגלאנד אין דער פראגע פון בבי־סיניען אויסמיידענדיג אינגאנצען פראנק־רייך. אויך דע־ איטאליעניש־שפאנישער אפמאך איז געווען געווענדעט געגען פראנקרייך אין ענגליך איז אויך די רייזע פון מוסאליני'ן קיין טריפאליס גע־ווען דירעקט געווענדעט געגען פראנק־רייך. בכלל האט זיך איטאליען בעמיהט צו דערנעהנטערן צו ענגלאנד, כדי זיך צוזאמען ענטגעגנצושטעלען דער דייטש רוסישער דערנעהנטערונג, איטאליען וויל געווינען איהר איינפלוס אויפ'ן בעלקאן אויפ'ן חשבון פון פראנקרייך, דער ערשטער אפמאך איז געמאכט גע־ווארען מיט אלבאניען.

אמעריקא

האט ווייטער געפיהרט איהר אלטע פא־ליטיק פון נישט מישען זיך אין די איי־ראפעאישע ענינים, די פראגע פון די מלחמה־חובות איז נאך נישט ערלעדיגט. די לעצטע צייטען האבען זיך אויך פער־שארפט די בעציהונגען מיט מעקסיקא.

פון די גרויסע געשעהענישען אין דער וועלט אין פערלויף פון יאהר 1926 איז כדאי צו בעמערקען די גרויסע אפערע מיט די גאלד־פעלשער אין אונגארן, דער פאל איראפעאישער קאנגרעס אין וויען, דאס עגמדעקען פון נארד־פאל, די מורא'־דיגע ערדציטערניש אין יאפאן, קאווי־קאז און קאלומביא און דער גרויסער שטורם אין דער שענסטער אמעריקאנער געגענד אין פלארידא און צום סוף—די גרויסע קונץ פון קליינעם ליטע, וועלכע האט אדורכגעמי הרט א רעוואלוציע. די ערשטע מעשים פון דער דאזיגער רע־וואלוציע האבען זיך, ווי די לעזער וויי־סען, אויסגעדריקט אין אויפשטעלען א תליה פאר ארבייטער.

פולען

דאס יאהר 1926 האט זיך אנגעהויבען אין פולען אונטער דער הערשאפט פון דער קאליציע רעגירונג פון סקשינסקי־סטאנ. גראבסקי. די ווירטשאפטליכע לאגע איז געווען כמעט א האפנונגסלאזע און גאר א דאנק די פערזענליכע איינפלוסען פון אויסערן־מיניסטער סקשינסקי זענען די אינטערעסען פון פולען אין דער אויסערן־פאליטיק געווארען סטאביל. דאס הייסט זיי האבען זיך נישט פערערגערט, אבער אויך נישט פערבעסערט.

בכלל איז פולען אין דער אינטער־נאציאנאלער פאליטיק נישט געווען אין פעענסיווע, נאר שטענדיג אין דעפענ־סיווע, אבער בעסער געזאגט, פולען האט זיך בעמיהט אפצושלאגען אלע אנ־גריפען, וועלכע זענען געווען געגען איהר געווענדעט, דאנעבען האט זי אויס־געמיטען אלין אנצוגרייפען. אזוי איז געווען בעת די דייטש־פוילישע האנדעלס־אונטערהאנדלונגען און די רוסיש פוילי־שע אונטערהאנדלונגען, וועלכע האבען זיך געפיהרט אין אנהויב יאהר, ליידער זענען קיינע פון די דאזיגע אונטער־האנדלונגען נישט דערפיהרט געווארען צו א סוף. א גרויסע מניעה צו ערלעדי־גען די דערמאנטע פראגען איז געווען דער אינערליכער ווירטשאפטליכער כאאס.

ווייטער האט פולען זיך געהאט צו שיצען געגען דעם גראנטיע־פאקט, וואס איז געשלאסען געווארען צווישען ענגלאנד, פראנקרייך, איטאליען, בעל־גיען מיט דייטשלאנד וועגען די דייטשע מערב־גרעניצען, פולען איז אין דעם אפמאך אויסגעמיטען געווארען און דע־ריבער האט פולען געוואלט שליסען א געגען־אפמאך צווישען די מזרח־שכנים פון דייטשלאנד, ד. ה. מיט טשעכיען און רומעניען. צו דעם אפמאך איז אויך נישט געקומען.

פולען האט אויך געמוזט אפשלאגען די אטאקעס פון רוסלאנד, וועלכע האט געוואלט שליסען בעזונדערע אפמאכען מיט די באלטישע מלוכות, וואס גרעני־צען אן פולען פון רוסלאנד. פולען האט זיך נישט איינגעגעבען ביז איצט צו שטערען דער דאזיגער טאוויעטישער ארבייט. צום סוף איז נאך די פוילישע אויסערן־פאליטיק געווען בעשעפטיגט מיט דער פראגע פון דייטשלאנד'ס ארייגטריט אין דער פעלקער־ליגע, פולען האט אין דעם פאל זיך געמוזט זי־כערען אנ'ארט אין ראט פון דער ליגע, וואו דייטשלאנד וועט זיין איינע פון די הויפט־דבה־זאגער, און וואו ס'קאן יעדער מאמענט קומען צו רייד וועגען פוילישע פראגען, דא האט זיך פולען איינגעגעבען צו בעקומען א האלב־שטעג יג ארט. ווי געזאגט, וואלט די פוילישע אויסערן־פאליטיק געווען מיל ערפאלגרייכער, ווען די אינערליכע פער־העלטנישען וואלטען געווען רעגולירט. די קאליציע־רעגירונג האט זיך נישט געקענט האלטען אין האט געלעבט פון טאג צו טאג, ביז ענדליך זי האט די־מיטיאנירט אין ס'האט זיך אנגעהויבען א דינגעניש וועגען א נייעם קאבינעט, אזוי ווי א פראווא־קאציע האט געקלינ־גען דער אנזאג, אז אלס פרעמיער איז בעשטימט געווארען דער בעריהמטער וולאדיסלאוו גראבסקי. נאך גראבסקי'ן איז געקומען גלאמבינסקי, נאך איהם וויטאס אין דאן... די מאי־איבערקעהרע־גיש, וועלכע האט געווענקט אזויפיל האפנונג, ביי די אויסגעמאסטערטע פוי־לישע בירגער, צו דער מאכט איז גע־קומען פילסודסקי און זיינע אנהענגער. עס האבען זיך פערמעהרט די נייע פארטייען, וועלכע שטיצען פילסודסקי'ן.

די אויסערן־פאליטיק פון פולען האט זיך נאך דער מאי־איבערקעהרעניש נישט געענדערט און געהט אויף דער־זעלבער ליניע, אין אינערליכען לעבען זעהט מען נישט קיין בעדייטענדע פער־בעסערונג, אבער מ'דארף ווארטען... דער בירגער־קריג, וועלכער האט גע־דראהט דעם לאנד נאך דער מאי־איבער־קעהרעניש איז אויסגעמיטען געווארען.

צו די וויכטיגסטע געשעהענישען אין פולען אין פערלויף פון 1926 קען פערצ־כענט ווערען: די גרויסע פערפלייצונג נען אין גאליציען, די ערנסטע געפאהר פון פונאנדערלאזען דעם סיים, דער אראפלאן־פליה וואר־שא־טאקי־וואר־שא אונזער בעריכט וועלען מיר פערצ־דיגען מיט דיזעלבע ווערטער וואס דעם 1 טען יאנואר 1926.

דאס יאהר 1926 קען פערעכענט ווע־רען צו די שלעכטע, זאלען מיר האפען, אז פון דעם יאהר 1927 וועלען מיר הא־בען מעהר נחת.

י. דאנכין.

אומוואנדלונג פון איטאליענישען פאשיזם.

ער ווערט אלץ מעהר קאטוליש און יודען-פיינדליך

כארעספאנדענץ פון רוים צום „נייעם פאלקסבלאט".

די פאליטישע געשעהענישען, וועלכע האבען זיך אין די לעצטע וואכען אפגעשפילט אין איטאליען אונטער מוסאָליני'ס דיקטאטור, זענען נישט פערבליבען אהן נאכוועהען פאר דער לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג, עס איז אויך געווען לייכט דאס פאראויס-צוזעהן.

דער פאשיזם מיט זיינע העכסט-נאציאנאליסטישע בעגריפען און שטרעבונגען, מיט זיינע אמביציעס אויפצושטעלען צוריק א רוימישע אימפעריע, און אויפזעכליך מיט זיין מילא וואטיקאנישער פאליטיק האט געמוזט שפעלען אין א בעזונדערער לאגע דאס איטאליענישע יודענטום. הגם די רעגירונג פון מוסאָליני האט נישט אָנגענומען — לכל הפחות אין די ערשטע יאהרען — קיין אויסגעשפראָכענע אנטיסעמיטישע טענדענץ, נישט קוקענדיג דערויף, וואס איינינע זעהר אָנגעזעהענע פאשיסטישע טויער האבען געצויגען די פארטיי אין אט דער ריכטונג, האט דאך דער פרינציפ, וועלכען מוסאָליני אליין אויף זיין פארטיי האבען אויפגעפאסט און עפענטליך ערקלערט, נעמליך, אז קאטאליציזם און איטאליענערטום זענען צוויי אי דענטישע נישט-שיידבארע בעגריפען כאטש ווי אויסגעשלאָסען און צוגענומען ביי דער יודישער רעליגיעזער מינדערהייט אין איטאליען דעם כאראקטער פון א פול-בערעכטיגטען מלוכה-עלעמענט.

„די רעטאָרם פון דעם עלעמענטארען שול-אונטערריכט, דער בעריהמטער געזעץ דושענטילע", לויט וועלכען דער למוד אין דער פאָלקס-שול דארף זיין מולקאָם דורכגערונגען מיט'ן קאטוליזישען גייסט איז געמען א פול-יוצא פון דעם דאָזיגען טרינציפ און האט אין דער ווירקליכקייט אומעגליך געמאכט פאר יודישע קינדער צו בעזוכען די אלגעמיינע עלעמענטארע שולען.

פרטיקלען אין דער פאשיסטישער פרעסע האבען לעצטענס אלץ מעהר און אלץ עפטער בעטאָנט דעם קאטוליזישען אין רוימישען מהות פון מוסאָליני'ס בעוועגונג אזוי ווייט, אז דער „פעווערע" — א פאליטישע צייטונג אין רוים — האט ערקלערט מיט א בעזונדערער אויפריכטיגקייט, אז „יודען זענען נישט קיין איטאליענער און קענען אויך נישט זיין קיין גוטע פאשיסטען".

די דאָזיגע „טעאָרעטישע" בעהאנדלונגען און פרעסע-שטימען, זענען נישט געווען גליילגיליג פאר'ן איטאליענישען יודענטום, בפרט אין דער צייט, ווען יעדער, וועלכער ווערט נישט גערעכענט אלס אונדערט פראָצענטיגער פאשיסט, ווערט געשפעלט מחוץ פון דעם עפענטליכען לעבען, און דאך האבען זיי נישט בעוויזען וועזענטליך צו בעאונרוהיגען די איטאליענישע יודען.

דאס זענען נאָר געווען די ערשטע לייכטע וואָלקענס אויף דעם הצל-קלאָרען הימעל פון איטאליענישען יודענטום, וועלכע מען האט אויך געהאפט מיט דער צייט צו פערטרייבען פון האָריזאָנט.

די געשעהענישען אָבער פון די לעצטע וואָכען, דאס הייסט נאך די פעסטעטאטען אויפ'ן לעבען פון מוסאָליני'ן האט די דאָזיגע האָפנונגען נישט נאר ענטוישט, נאָר האט אויך אין א גרויסער מאס ענטפלעקט דעם ערנסט פון דער לאגע פון'ם איטאליענישען יודענטום, ווייל די פאשיסטישע פרעסע האט איהר כעס אויסגעלאָזט צו די יודען, דער אלטער בעקאנטער נוסח — יודען זענען שולדיג.. יודישע אינטריגע, יודיש געלד.

די דעמאָקראטישע וועלט געפינט זיך אונטערן איינפלוס פון יודען, האבען ווי איינשטימיג איבערגעחזרט די פאשיסטישע פארטיי ארגאנען, די מאסאָנערייא איז געהערשט דורך יודען און הויפזעכליך די אינטערנאציאָנאלע „יודישע" פינאנץ-וועלט ארבייט מיט אלע מיטלען, כדי צו אונטערבינדען מוסאָליני'ן, פערניכטען דעם פאשיזם און דערפיהרען איטאליען צו אנ'אנארכיע-צושטאנד... ווי איהר זעהט, גוט איינגעחזרטע, אלט-בעקאנטע מאטיוען.

אויטערן קעפעל „די מיט-שולדיגע" האט אנ'אנגעזעהענער פאשיסטישער דעפוטאט פערעפענטליכט אנ'ארטיקעל, אין וועלכען ער האט בעהויפטעט, אז נאָר די „יודישע פינאנץ" האט אינטערעס צו דערהרגענען דעם פיהרער פון דער פאשיסטישער בעוועגונג און אז מיט איהר געלד ווערען אויך אויסגעפיהרט די פערשידענע אטענטאטען... אין דערזעלבער צייט ווערט אויך פערפייט א בייוויליגע סענסאציע, אז די „חכמי ציון" (?) האבען אויף זייער לעצטער זיצונג בעשטימט דעם געוועזענעם איטאליענישען פרעמיער ניטסי אלס עהרען-יודען פאר זיינע פערדיענסטען, וועלכע ער האט זיך ערוואָרבען אין קאמף מיט'ן פאשיזם, נאָך מעהר: די ציטונג „לא סערא" אין טריעסט פערזיכערט אפילו איהרע לעזער, אז זי „גאראנטירט פאר דער ריכטיגקייט" פון דער דאָזיגער ידיעה... עס איז לייכט זיך פארצושטעלען, וואָס פאר א ווירקונג אזעלכע ארטיקלען און סענסאציעס קענען האבען אויף די צעהיצטע מוחות פון די „שוואַרצע העמדער".

די פאלגען דערפון האבען אויך נישט געפעהלט... אזוי זענען אין דער נאכט אויפ'ן 2 טען נאָוועמבער, אין פאדאָווא, אין דער שטאָדט פון יודישע גאָרים, וואו איטאליען האט איהרע שענסטע וויסענשאפטליכע טראדיציעס, פארגעקומען ערנסטע יודען-אונרוהען. „שוואַרצע העמדער" זענען אריין אין דעם אלטען יודישען שוהל און אָנגעמאכט דארט א ווצענטליכען שאדען... צעבראָכען די שטענדערס, צעריסען די טליתים, אויסגעהאקט די פענסטער...

די דאָזיגע עקסצעסען שיינען צו זיין כמעט אונגלויבליך אין דעם לאנד, וואו יודען האבען דערגרייכט די העכסטע רעגירונגס-שטעלעס און אפילו געשטאנען ביים פערענטוואָרטליכען מלוכה-רודער.

עס ווידערהאלט זיך אָבער דער אלטער אָנגעוועהטיגטער אמת: די יודישע בעפעלקערונג איז דער „שעיר לעזאזל" פון אלע אומגליקען, דער בליץ אפלייטער פון פרעמדען צאָרן.

ווי עס איז, דער העכסטער וואוגס פון די איטאליענישע יודען איז די פרידליכע ענטוויקלונג פון זייער מאָ טערלאנד, מיט וועלכען זיי זענען פערבונדען זייט דורות מיט געמיינזאמע ליידען און פריידען, מאר וועלכען זיי האבען געבראכט אזוי פיל מאָראלישע און מאטעריעלע קרבנות און אויסגעזייטיגט אין אויסגעצייכנטע פאטריאָטיזם.

דער גורל פון איטאליענישען יודענטום שיינט אָבער איצט מעהר ווי אמאָל אָפהענגיג צו זיין פון דער ווייטערער ענטוויקלונג פון דער פאליטישער לאגע אין איטאליען און פון זיין פאשיסט שען רעזשים.

די יודישע אינטעליגענץ און ספעציעל די יוגענט פיהלט. אז די געשעהענישען פון די לעצטע יאהרען שטעלען אויפ'ן סדר היום נייע ברענענדע פראגען, וואס זענען ערשט נישט לאנג געווען זיי פרעמד.

רוים, דעצעמבער 1926.

ד. רליינעהרער.

בעקאנטמאכונג.

כ מאך בעקאנט דיר ג. קונדשאפט, אז צוליב דיר קאָנקורענץ האָב איך

!בעדייטענד רעדוצירט די פרייזען!

און עמפעהל אין א גרויסען אויסוואהל זעמטליכע אין- און אויסלענדישע

פערפומעריע-ארטיקלעז

פון דיר בעדייטענדסטע פירמעס, ווי:

Cotti, Houbigan, Guerlain, Violett, Dralle

און אנדערע

דיר ג. קונדשאפט ווערט געבעטען צו בעזוכען מיך און זיך אבערצייגען.

בעמ.: פאר רעיערע סחורה ווערט גאראנטירט!

אנגראָסיסטען בעקומען ראבאט! מיט אלמונג

Perfumerja: **Drukier, Zawadzka 11.**

1926 / (פעליעטאניסטיש איבערבליקעכטס)

פון

א. שארפצינגעל.

איך וויל זיך, מיינע ליבע לעזער און לעזערינס, אָפּגעזעגענען מיט'ן יאָהר 1926. א שלעכט יאָהר, א גוט יאָהר — אלץ איינס. א יאָהר שטארבט אוועק, דארף מען זאָגען א פאר ווערטער.

אמת, טאקי, קיין פיש-פאס, איז דער „1926" נישט געווען, ער פאלט באלד אריין אין פערגעסענקייט ווי קיינמאָל נאָרנישט. נאָר דאך — עפּיס זאָגען וועגען איהם דארף מען דאך.

נישט שטענדיג, רעדט מען בלויז וועגען איי-איי-איי-זאכען. נישט איינמאָל טרעפט, מען רעדט א סך, און גאָר, גאָר א סך, וועגען זאכען, וואָס זענען קיין אויסגעבלאָזען איי נישט ווערט. נעמט למשל די מאָי-געשעהענישען. וואָס האט מען נישט וועגען די דאָזיגע, אויסגערעט, אויסגעפלדערט, אויסגעפלדערט, אויסגעבאָטשקעט, אויסגעשרעקט, אויסגעקוקט, אויסגעמיינט אויסגענארט און — ווייס איך וואָס נאָך אלץ.

מינדעסטוועגען, קאָן מען נישט זאָגען אז דאָס איז געווען אזא שטארק איי-איי-ארטיקעל. איך בין אין גרויס ספק, צו דער בעל דבר איז ווערט גאָווען אזוי פיל גערייד-לכסס.

דאך האט מען געדעדט.

שאס! לאָמיר געהען ווייטער. וואָס האט מען נישט אויסגערעדט וועגען שטייערען. הימעל און ערד און שטייערען. אלץ טראכט און רעדט וועגען שטייערען. ווען מען זאָל איינפיהרען א שטייער אויף דעם רעדען וועגען די שטייערען, וואָלט מען א סך אנדערע ארטיקלען געקאָנט בעפרייען פון שטייער.

נאָכדעם, ווי מען האט זיך שוין אזוי פיל אָנגערעדט, זעהט מען ערשט, אז עס איז א שאד די רייד.

שטייערען בלייבען שטייערען און דאָס גערעדעכטס איז ווי אויסגעוואָרפען.

מינדעסטוועגען, רעט מען.

רעדעריין איז אויך געווען וועגען סיים.

אט צופאלט ער, אט צוטרייבט מען איהם, אט צויאָגט מען איהם, נאָך אביסעלע, נאָך א ווייילעלע און שוין, א סוף צום סיים!

אזוי האט מען געדעדט, און געדעדט און — דער סיים בעקומט זיין פענסיע, פינקטליך און רעגולער, ווי מען וואָלט גאָר קיינמאָל נישט גערעדט וועגען סוף-סיים.

דאך, זעהט איהר, האט מען געדעדט.

נישט ווייניג גערעדט איז אויך געוואָרען וועגען דער קהלה. קהלה פון פארענט, קהלה פון הינטען, קהלה פון אלע זייטען. מעסטענדיג לויט דער מאס רייד, וואָס מען האט פערוועגדעט וועגען דער דאָזיגער קהלה, וואָלט מען געקאָנט מיינען, אז דאס איז עפּיס א צאצקעדיגע זאך. ערשט שטעלט זיך אויס: ווער מיר קהלה. וואָס מיר קהלה? עס איז גאָר קיין קהלה נישטאָ! עס איז אפילו נישטאָ ווער עס זאָל אביסעל קויהלען פערטיילען צווישען אָרימע-לייט אין די גרויסע פרעסט.

אזוי פיל זיך אָנגערעדט, אזוי פיל זיך אָנגעפלוישט, לסוף שטעלט זיך אויס, אז מען שטעהט פאר א געפרוירענע קהלה.

נישט קוקענדיג דערויף, רעדט מען פארט.

שייך צו זאָגען רעדען. און וועגען א יודיש טעאָטער רעדט מען נישט? מען רעדט טאקי און מען בלייבט ביים רעדען.

איך האב מיך אנימעלט געבעטען ביי מיינעם א פריינד, א פערברענטער יודיש-טעאָטער-פאנאטיקער, ער זאָל מיך פיהרען אין יודישען טעאָטער אריין. זאָגט ער צו מיר:

— קום, וועל איך דיך פיהרען.

ער האט מיך געפיהרט און איך בין געגאנגען, זענען מיר געגאנגען אזוי לאנג, ביז מיר זעמיר געקומען אין „סילה פרמאָניע" אריין.

— פארוואָס פיהרסטו מיך נישט אין יודישען טעאָטער אריין? — האב איך געפרעגט מיין פריינד, דעם יודישען טעאָטער-פאנאטיקער.

— פ'טייטש? ביסט דאך אין יודישען טעאָטער! — האט ער מיר מער-זיכערס אין מיך אָנגעקוקט פערחידושט.

— אָט, אָ, דאָ, אָ, איז ס'יודישע טעאָטער? — האב איך אלץ נישט געקאָנט איינבייסען.

— נישט דאָ, נאָר דארט, אויף דער סצענע — האט מיר מיין פריינד געגעבען צו פערשטעהן, — איז דאס יודישע טעאָטער, וועסט באלד זעהען

למאי זאָל איך לייקענען. איך האב טאקי געזעהן. נאָר געזעהן האב איך אזוינס, וואָס איך ווייס מיר מעהר נישט צו זעהען.

מיין פריינד, דער יודיש-טעאָטער-פאנאטיקער רוהם אָבער נישט אויף מערפיהרט מיך נאָכאמאָל דארט אהין.

דאס מאָל האט איבער די שמאָלע ברעטלעך געשפאנט דער מעכטיגער יוליוס אדלער.

אויב איך האב, ווען עס איז געפיהלט דעם טעם פון רחמנות, איז דאס געווען דאס מאָל; אויב איך האב אויף עמיצען אמאָל געהאט רחמנות, איז דאס געווען אויף אדלער'ן.

מיר דוכט זיך, אז איך האב א געשריי-געטון:

— אוי, אדלער, אדלער! דרעהסט דאך דיך דא ארום מיט געפענטעט פליגעל!

א געבוינדענער, ווי אין א תפיסה און דאך הייסט דאס יודיש-טעאָטער און מען רעדט וועגען דעם.

טא וואָסערע ווערט האבען שוין די רייד?

מיינע איהר, מיינע ליבע לעזער און לעזערינס, אז איהר זענט שוין מערטיג? איילט זיך נישט.

אויב עס קומט צו רייד וועגען רעדען, דארף מען אויך עמיס א רעד טון מכח זעם, וואָס מען רעדט וועגען מאָגראמען אויף יודען.

איצט האלט מען ביי רומעניען.

די מאָגראָמען געהען מיט. א סדר. הייגט ביי מיר, מאָרגען ביי דיר. אזוי געהט עס אהין און צוריק, אזא מין אייביגע וואנדערונג.

רעד, שריי, געוואלדעווע- מאָגראָמען בלייבען מאָגראָמען. אז דאס איז א חולאת אזא, א מגפה, נישט אָפּצושטעען ווך דערפון.

מערטרייבסט פון איין ארט, וואקסט עס אויס אויף א צווייט ארט.

רעד, שריי, געוואלדעווע, פילדער, ליארם — בלייבסט מיט א ארויסגעשטעקטע צונג. דו שיטסט מיט רייד, מיט א סך רייד, און פון דארט וואַרסט מען שטיינער.

רייד און שטיינער.

בלייבען די רייד — רייד און די שטיינער — מאכען לעכער.

קומט ארויס דערפון לעכערדיגע רייד.

מארט הערט מען נישט אויף צו ריידען.

און וועגען שלום רעדט מען נישט? מען האט שוין אפילו פערטיילט א גאָבעל-פרעמיע פאר די רוהיג-שלום'ניקעס. פונדעסטוועגען, זענען פערהאן אזעלכע, וואָס זענען אין ספק צו די אלע שלום'דיגע רייד, האבען עפּיס א ווערט צי דאס זענען נישט אלץ ארויסגעוואָרפענע רייד.

זאָלען מיר מיינע ליבע לעזער און לעזערינס מוחל-זיין, וואָס איך האב זיך פערגאָלאָפירט אין א זייט.

איך האב דאך אָנגעהויבען רעדען וועגען יאָהר 1926 און בין גאָר אָוועק אויף אנ'אנדערען שאָטען. דאס מין פעל עטאָנעווען האט שוין אזא טבע — צו פלודען נישט צו דער זאך.

איז, ווי געזאָגט, געזעגענען מיר זיך איצט מיט'ן „1926". איך האב זיך טאקי, וואָס אנ'אמת, געגרייט איהם אריינצוגען, אז די אויגען זאָלען איהם איבערגעהען, איך האב צוגעגרייט איהם אויסצורעכענען דאס בינטעל „מעשים טובים", וואָס מיר האבען פון איהם געהאט, שטעה איך אָבער גראָד אויף דער שוועל צווישען „1926" און „1927" וויל איך נישט, אז דאס יונגע פעמעלקעל זאָל אָט אלץ אויסהערען, מחמת ער קאָן זיך נאָך חס וחלילה אָפּלערנען און געהען אין די זעלבע דרכים.

דעריבער בגניגען איך זיך מיט'ן זאָגען צום „1926":

— געה אין דיין רוה אריין!

און צום גיי-געבוירענעם „1927" זאָג איך: — זיי נישט גוטהערציג פאר מעליעטאָניסטען...

Dr. med. GRZEGORZ ROSENBERG

אינערע קראנקהייטען

ספעציאליסט פאר מאָגען, דארם און לעבער-קראנקהייט.

Gdanska 44, telefon 24-44

צוריקגעקעהרט

נעמט אן פון 5 ביז 6[30] זונטאָג פון 9 ביז 11

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47 tel. 26-02

אונערלוכע קראנקהייטען. כפעצ. לונגען און האַרץ-קראנקהייטען בעשטרעלונגען סוגס קונסולטאציע בערג-זון.

נעמט אן פון 3—5 נאָכמיטאָג.

Dr. L. LEWITAN

געהמט אן אין דערהיים פון 5 ביז 7. פוועגד צו כליניס-פרייזען. 1113

31 נדאנסקא 31.

לאדז, 31 דעצעמבער 1926

נייער פאלקס־בלאט

לאדז, 31 דעצעמבער 1926

יידישע יוגענט אין אמעריקא / פון ◆◆◆◆ ש. ניגער

דאָס פּראָבלעם פון דער יידישער יוגענט אין אַמעריקע, מיט וועלכע זיך בעשעפטיגט אַ גרויסע פּרעסע אין אַמעריקע, איז אַ פרעגע פון אַ גאַנץ ווייט־אָפּגעשטאַנענע פּרספּעקטיוו. אַמאָל, אין דער צייט פון דער גרויסער אַלגעמיינער אַנטוישונג, אין דער צייט פון דער אַלגעמיינער אַנטוישונג אין אַמעריקע

ווייניגער מאראל

אדער מעהר אויסגעלאסענקייט?

◆◆◆◆◆◆ פון ◆◆◆◆◆◆ לוי מילער

אַלגעמיינער הִיסטאָרישער פאַקט ווערט דערצעהלט וועגען נִיקאָלאַי, מאָבעדאָ־נאָסצעוו און דער רוסישער צענזור:

דער בערִיהמטער רוסישער דיכטער פושקין האָט אָנגעשריבען אַמאָל אַ פּאָעמע וועגען אַ יונגער מיידעל, וועלכע איז געוואָרען פערפיהרט, און מיט איהר קינד אויף דער האַנד, געלאָפען אין אַ שטורם איינגעלט ערגיץ, זיך צו צו פרייען פון „דער געהיימער פרוכט פון איהר אומגלִיקלִיכער ליבע".

אַ גרויסער רוסישער מאָלער האָט אָפּגעמאָלט אַ בילד אויף דער מעמע. דאָס בילד, אָנערקענט אַלס אַ מייסטער ווערק, האָט נִיקאָלאַי געקויפט פאַר זיין פאַלאַץ.

ווען פּאָבעדאָנאָסצעוו, דער פּראָקוראָר פון היילִיגען רוסישען סינאָד, וועמעס פליכט איז געווען צו „בעשיצען דִי מאָראַל פון פאָלק", האָט דערזעהן דאָס בילד אויף דער וואַנט, האָט ער געלאָזט וויסען זיין מאַיעסטעט, אַז ער, אַלס קייזער, וואָס דאַרף געבען אַ ביישפּיל אַלעמען, וויל אָפּצוהיטען די מאָראַל, האָט קיין רעכט נישט צו האַלטען אַזאַ אונמאָראַליש בילד אין פאַלאַץ; אַז אַ מיידעל, מיט אַ „ממזר" אויף דער האַנט, נעמאָלט אַזוי שעהן און טרעפליך, אין אַ שטאָקע אויף דער גרויסער מיידלעך, וואָס מוז צושטערען דִי מאָראַל און רעליגיע אין רוסלאַנד.

האָט זיך נִיקאָלאַי דערשראָקען, אָבער שיידען זיך מיט דעם בילד האָט זיך איהם נישט געוואָלט.

אין איהם איינגעפאַלען אַ פּלאַן: ער האָט געלאָזט רופען אַ מאָלער און האָט איהם געהייסען אויסמאָלען אויפ'ן פינגער פון דעם מיידעל אַ רינג. דאָס האָט גע'כשר'ט דאָס בילד און גערעטעט דִי רוסישע מאָראַל און פּראָוואָסלאַוויע.

גוט איז אַ בילד, וואָס קען אַזוי לייכט ווערען גע'כשר'ט; געבענשט איז דִי מאָראַל און רעליגיע, וואָס קענען גערעטעט ווערען מיט אַ „אויסגעמאָלטען רינג.

אָבער דאָס קען נישט תמיד געשען. אין אַמעריקאַ מאָר מען נאָך היינט נישט צעווייזען אין קינאָ אַ מיידעל מיט אַ „ממזר".

זיי זענען פערנומען, דִי מאָראַל־בעשיצער און רעליגיע רעטער, מיט דעם גרויסען פּראָבלעם, ווי צו רעטען דִי געזעלשאַפט פון דעם תהום און אויסגעלאַסענקייט און זיטענלאָזיגקייט, אין וועלכע, זיי זאָגען דִי יוגענט טאָפּ טשעט זיך אין טרינקט זיך. אין נישט נאָר אין אַמעריקאַ, זענען זיי אויפגעפערנומען מיט דעם פּראָבלעם, נאָר אויך אין אייראָפּאַ.

אין דייטשלאַנד, וואָס איז געווען דאָס פרייסטע פון אַלע לענדער אין אַט דער הינזיכט, איז אין אַ גערִיכט געפרייט געוואָרען אַ טעגצערקע, וואָס איז אַרויס טאַנצען אין אַ קאָסטיום פון דער סאַמער לעצטער מאָדע, וואָס מע מער חוה האָט געטראָגען איידער זי האָט איינגעבִיסען אין עפּעל. אָט אין דעם דייטשלאַנד ווערט איצט אָנגענומען אַ גזעץ אין פאַרלאַמענט, איינצופִיהרען אַ צענזור און שטרענג בעשטראָפען פון שטיק, וואָס זענען „נישט מאָראַליש", אָדער בִיכער, וועלכע זענען „שמוצִיג". אין אַמעריקאַ, אויסער דער „מעאַטער דזשורי", וואָס איז אַ אינהנע־צענזור, און אויסער דער אָפִיציעלער קינאָ־צענזור, ווערט פאָר געשלאָגען אַ צענזור אפילו אויף נייעס אין ציימונגען, ווען זיי שילדערן „סקאַנדאַלען".

אין ענגלאַנד, האָט לאָרד קראָמער, וואָס איז דער אָבער צענזאָר פון ענגלִישען מאָראַל אויף דער בינהנע, איינגעלעדען דעם בִישאָף פון דערד שאָדס, וואָס איז דער אָבער־שומר פון מאָראַל אַז זאָל איהם לאָזען ווִיסען, וועלכע מיצטען, אַז אַנדערער, מעהר אויסגעלאַסען ווי אַ צווייטער. אַ געזעלשאַפט קען דאָס נישט זיין, ווייל איהר מאָראַל און אויס געלאַסענקייט קענען נאָר פערגלִיכען ווערען מיט איהר איינגענער מאָראַל און אויסגעלאַסענקייט. דאָס הייסט קען נאָר פערגלִיכען ווערען מיט זיך זעלבסט, וואָס איז נישט קיי פערג ייך. זאָלען מיר פרובִירען פערגלייכען איין געזעלשאַפט מיט אַנ'אַנ־ערער, הייסט עס איין צייט מיט אַנ'אַנדערער, איין עפּאָכע מיט אַ צווייטער, איין הִיסטאָריע מיט אַנ'אַנדערער הִיסטאָריע. ווער קען זאָגען, ווער האָט אַ רעכט צו זאָגען, אַז דִי הייגטיגע עפּאָכע איז דִי רִיכטיגע, דִי נעכטיגע איז דִי פאַלשע, אָדער פערקעהרט, אַז דִי מאָראַל פון דעם היינטיגען דור איז דִי נִידריגערע, דִי מאָראַל פון דעם פערגאַנגענעם דור איז דִי העכערע?

וואָלט געווען אַנ'אייגענע מאָראַל, וואָלט מען דאָס געקענט פון. דִי מאָראַל בייט זיך אָבער צוזאַמען מיט דִי מענשען און מיט דער צייט — קען נישט זיין קיין אייביגע מאָראַל.

אָבער דאָ בין איך פערנומען מיט דער פראַגע פון אַ גאַנץ אַנדערן שטאַנדפּונקט.

אַלע מאָראַל־בעשיצער, און געזעלשאַפט־רעטער, וועלכע קענען נישט אויסהאַלטען ווי דִי מענשהייט זענקט — פיצטען, ער דענקט, זענען אונמאָראַליש — און זיי וועלען פערבאָטען ווערען. דער בִישאָף האָט איהם דערלאַנגט אַ זעהר לאַנגען צעטעל און גאַטערלִיך אויז דזשאָרדזש בערנאַרד שאָו צווישען זיי, וואָס הייסט, אַז ענגלאַנד איז צוריק צו דִי צייטען, ווען דער גלח איז געווען קענִיג, אין פראַנקרייך האָט מען זיך אויך גענומען פאַר דעם בעזעם פון מאָראַל, צו „ריינִיגען דִי קונסט".

וואָס־זשע איז פלוצים געוואָרען אויף דער וועלט, וואָס אַלץ איז אַוועק לאָ דאָראָם, מיט דִי פיס אַרויף? זענען מענשען געוואָרען מעהר מאָראַליש און קענען מעהר נישט צוזעה וואָס געהט אָן אין דער וועלט, אָדער זענען מענ שען געוואָרען מעהר אויסגעלאַסען, און זיי קענען שוין מעהר נישט אויסהאַל טען אָט דִי אויסגעלאַסענקייט?

נישט מעהר מאָראַליש און נישט מעהר אויסגעלאַסען. מאָראַל אין אויס געלאַסענקייט האָבען נישט קיין אייגע נע מאָס, קיין אייגענע וואָג. דִי מאָס, מיט וועלכער אונזער מאָראַל קען גע מאָסטען ווערען, איז דִי מאָס פון דער געזעלשאַפט אַליין. דִי אויסגעלאַסענ קייט, מיט וועלכער אויסגעלאַסענקייט קאָן פערגלִיכען ווערען, איז דִי אויס געלאַסענקייט פון דער געזעלשאַפט זעלבסט.

אַ מענש קען זיין מעהר מאָראַליש ווי אַנ'אַנדערער, מעהר אויסגעלאַסען ווי אַ צווייטער. אַ געזעלשאַפט קען דאָס נישט זיין, ווייל איהר מאָראַל און אויס געלאַסענקייט קענען נאָר פערגלִיכען ווערען מיט איהר איינגענער מאָראַל און אויסגעלאַסענקייט. דאָס הייסט קען נאָר פערגלִיכען ווערען מיט זיך זעלבסט, וואָס איז נישט קיי פערג ייך. זאָלען מיר פרובִירען פערגלייכען איין געזעל־שאַפט מיט אַנ'אַנ־ערער, הייסט עס איין צייט מיט אַנ'אַנדערער, איין עפּאָכע מיט אַ צווייטער, איין הִיסטאָריע מיט אַנ'אַנדערער הִיסטאָריע. ווער קען זאָ־גען, ווער האָט אַ רעכט צו זאָגען, אַז דִי הייגטיגע עפּאָכע איז דִי רִיכטיגע, דִי נעכטיגע איז דִי פאַלשע, אָדער פער־קעהרט, אַז דִי מאָראַל פון דעם היינ טיגען דור איז דִי נִידריגערע, דִי מאָ־ראַל פון דעם פערגאַנגענעם דור איז דִי העכערע?

וואָלט געווען אַנ'אייגענע מאָראַל, וואָלט מען דאָס געקענט פון. דִי מאָראַל בייט זיך אָבער צוזאַמען מיט דִי מענ־שען און מיט דער צייט — קען נישט זיין קיין אייביגע מאָראַל.

אָבער דאָ בין איך פערנומען מיט דער פראַגע פון אַ גאַנץ אַנדערן שטאַנד־פּונקט.

אַלע מאָראַל־בעשיצער, און געזעל־שאַפט־רעטער, וועלכע קענען נישט אויסהאַלטען ווי דִי מענשהייט זענקט — אויסגעלאַסענקייט, אויסגעלאַסענקייט, אויסגעלאַסענקייט,

יום־טוב, חגא און דאס יידישע קינד

דיסקוסיע ארום דעם ארטיקעל פון מ. בראדערזאן „צו שמד און — צו גארנישט".

חיים לייב פוכס

ווען דער בלויער פויגעל, איז שוואַרץ געוואָרען...

צו שמד און צו גאָרנישט... אַזוי רעזומירט מיט'ן געמיהל פון אַ דיקער, וואָס זעהט מרזהער, וואָס עס טוט זיך, זיין געדאַנק, מ. בראָדערזאָן, אָבער דער געראַנק זייגער האָט פון זיך זעלבסט זיך אויסגעשפרייט און אַריבער איבער די אָנגעצייכנטע ראַהמען פון זיין אַרטיקעל...

צו שמד און צו גאָרנישט. אמת'ן, וואָס מען קען זיי שוין אָנטאַפּען מיט די הענט, דער אונטערגאַנג פון דעם יידישען נייעם דור, פון יידישען קינד, זענען שאַר אונז אויפגעדעקט געוואָרען דורך בראָדערזאָנען, אין אַ ניי ליכט אָבער ליידער.. צום טויזענדסטען מאָל.

לינבער ה' בראָדערזאָן, ווען איהר האָט שוין יאָ אַוועקגעשטעלט און אויפגערעקט פאַר כל עם ועדה דיי בלוטיגע וואונד, האָט איהר נישט בעמערקט... ווי איהר האָט זיך אַליין געענטפערט מיט דעם זעלבען, וואָס איהר האָט אָנגעהויבען.

דיי ווערטער נעשטעלט דורך יאָשעק'ן (אייער בעקאַנטען יונגעלע) זענען פון סאַמע שורש טאַקע דער זאַטען פון אָט דעם שמד און גאָרנישט, וואָס איהר דערזעהט...

— מאַטושו, דלאַטשעגאָ אַז נאָט ניצמאַ שוויאָנט? אָט די משומ'ע און ע הר ל י כ ע ווערטער, אַרויסגעריסענע פון קינדער־הערצעלע, גיבען שוין דעם מאַטש־צוריק אייער גאַנצער, אַזוי ווי מאַנדיגער פראַזע. און דאָ דאַרף מען טאַקע צוגעהן אויפלאָנטערן דעם פערקניפּטען שייך פון אונזער טרויעריגער ווירקליכקייט

בראָדערזאָן זעהט דאָס בענקען פון דעם קינד דזלטערנס אָבער פון דערזעהט נישט אָט די שער, וואָס שניידט אונטער די פלינגעלעך פון די סייערינקע קינדערלעך, וואָס זענען פון „חלב־ו'גע אָנטעלינגענטע" עלטערן געצערטעלט געוואָרען (מעשה פרייער מענש) אַז שטאָט — יאָסעלע — יאָשעק און אַנשטאָט — חנה'לע — אַגניעשקע.

אָט דאָ ליגט דער שווערעונקט פון דער פראַגע.

מיר מוזען דאָך פאַרשטעהן: זאָגט מען „א", מוז מען זאָגען „ב" און „ג", וואָס שלעפּען שוין אַליין ווייטער אין ווייטער און ווען דער ערשטער שריט איז געמאַכט, ווען אַנשטאָט הערט דאָס קינד אויף זיך אַליין דעם נאָמען יאָשעק, — דעם שלעכטסטן קינדס נאָמען, איז שוין גאַנץ פאַר־שטענדליך, אַז עס וויל דיי זעלבע שפּי־לערייען, מיט דיי ימים־טובים — דעם אויסגעפּוצטען שיינעם קרינטעבוים. וואָס יעבער יאָשעק האָט און אַר נישט...

אָט דאָ, אין דעם אייגאַטען „מראָס־טען" אמת, אין דעם, וואָס מיר אַליין דערזעהן נישט דיי אַסוך לאַציע, וואָס נגב עס זיך אַלץ מעהר און מעהר אַריין און פערשעטעט אונזער גוף, אונזער בלוט.. אין עס ליגט דיי מראָגיק פון דער זאַך..

און יעצט הערט:

מיין קאָלעגע ב. (דער אַריינד פון קאָלעגע ט) מסתמא אַז אינטעליגענטער מענש, (בראָדערזאָנס און מיינס אַ פריינד) האָט אַ טעכטערל, אַ מייער בערעאָנען קינד, וואָס איז שוין אין 7־טען יאָהר און איז שוין אַרויס פון דיי הענד, פון דער ממשלה פון דער באָנע, (וואָס האָט אין איהר זעלבסטפערשטענדליך איינגעפלאָנגען פרעמדס...) און אַריבער אַז יער אויטזיכט פון דער נאָמען, דיי פרוי פון דעם יידישען אינטעליגענט ב. אָבער דאָס מעשה'לע, וועגען יעקב'ן און עשו'ן בלויהט דאָ נאָך שטענער אויף יעדער זאַך. מיט'ן אַנטערשיד, נאָר וואָס יעקב דער סימבאָל פון גוטס פון יוד, רעדט דאָ גאָרנישט — ער שווייגט — פאַרוואָס?

— ווייל דיי מאַמע אַליין רעדט נישט קיין יידיש וואָרט.

אַז יעצט מיינע מייערע לעזער, שטעלט אייך אַליין פאַר, וועלכער ווייי

ווען דער בלויער פויגעל, וואָס פרעסנט דאָס גליק — דיי טייערע מאַמע, וואָס האָט דערהאַלטען אין זיך דעם חן של חסד טויזענדער יאָהרען און אַריינגעטרעטען איהם אין דיי בלוטען פון דורות יאָסעלעך און חנה'לעך — איז אַוועק — שוואַרץ געוואָרען, אָפּגערעבען אַלט און נישט „מאָרערן", מוזען שוין ממילא פון זיך זעלבסט ווערען אָט דיי אַלטיי שקעס און אַנגעשקעס, זיי מוזען שוין אַליין אַרויס פער בענקטע צו דעם בעבוצטען, בעשיינטען קריסטבוים, פון דעם שכנ'ס קינד, דעם זעלבען אַשטק, וואָס וואוינט אין דיי עגסקייגעדיגע פעסנסטער.

און דאָ וועט שוין אַפילו נישט העלפען קיין שום שלאָפען ליגען (ווי ביי מעטערלינגען) ווייל קוים איז דער בלויער פויגעל — ד. טייערע מאַ־מע — אַוועק אינ'ם לאַנד פון פער געסענהיים, וועלען שוין קיין שום חיות נישט העלפען...

א. שלעזינגער

כנאפּ יום־טובים האָבען מיר,

האָט מיר מוזען בענקען נאָך נייע?

אינ'ם „נייעם אַלקסבל'ט" פון ערב „בעשעד גאַראָדזעניע" האָט ה' בראָדער־זאָן מהנה געווען דיי לעזער פון דער צייטונג מיט אַ „נחיאַנדקע", מיט אַזאַ בין אַרטיקעל אונטער'ן נאָמען „צו שמד און — צו גאָרנישט".

דיי רעדאַקציע פון איהר זייט האָט צוגעגעבען אַ בעמערקונג און האָט איינגעלאַדען אַנדערע לעזער צו אַ וויכיח אַנבער דעם אַרטיקעל, אַזוי ווי „רש"י מאַכט „הכתוב אומר דרשני".

דער דאָזיגער „אַרטיקעל" איז פאַר דעם יידישען נשמה־מאָגען אַבזאָל שווער צו פערדייען און עס הערט זיך פון איהם דער ריח, וואָס יענער חסיד האָט דערשמעקט מיט עטליכע וואָכען צוריק ווען מ'האָט איהם שבת געבראַכט אַ פערסוישטען טשאָלענט, און וועלכען ער האָט געפּיגען (נישט פאַר קיין יי־דען געראַכט) אַ שטיק שינקע (לייען חויר).

ה' ב. דרינגס אַריין אין דעם אָרץ מען קינד'ס נשמה'לע איז בעהאַפט זיך מיט איהם אין זיין „עער", וואָס עס מוז נעבען צוקוקען, ווי דעם רייכענס קינד ווערט „אויף בעשע נאָראָדזעניע" בעשאָנקען פון זיינע עלטערן מיט אַ כאַאַנקעלע, בעהאַנגען פון כל טוב ווי וואָס מענשעלעך, אויסגעבלאָזענע אייעלעך א. א. וו. און בראָדערזאָן וואָלט וועלען מיט לייב און לעבען אויך מזכה זיין דאָס אָרימע קינד מיט אַ שטיקעלע יום־טוב, און ער פרעגט בתמימות:

„וואו נעהמט מען דעם יו"ט פאַר'ן יידישען קינד?"

עס זעהט אויס, ווי ווען יידען וואָלטען נישט מיטגעמאַכט מיט „יענע" ימ־טובים וואָלטען זיי נישט האָבען ווען דעם אָטעם אָפּגעצוהען און וואָלטען קיינמאָל נישט געהאַט די בעלעגנהייט אַמאָל אָביסעל זיך משמח צו זיין.

עס וואָס כראי געווען דעם חשיב'ן ה' בראָדערזאָן אָבגעגעבען לכל הרוחות אויף איין יאָהר אין אַ יידישען חדר, און זאָל ער זעהן, אַז אַ חוץ ראש השנה, יו"כ, סוכות, פסח און שבועות האָבען מיר נאָך און נאָך אָהן עין־הרע אַ רעכט ביסעל היימליכע ימים־טובים, ווי חנוכה, פורים און ל"ג בעומר, און אפילו אַזאַ קראַנען מאַג, אַמאָל דערפאַר אַזאַ לאַנ־גען אַוועד ווי חמשה עשר בשבט קאָן מען אויך מיט דער האַנד נישט אַוועק־מאַכען.

אויב איהר, ה' ב., האָט אַזוי מיט לייד מיט די קליינע יידישע קינדער־לעך. טאָ האָט אַ בעסער רחמנות אויף די קינדער פון רייכערע עלטערן, אַז זיי מוזען נעבען צוקוקען די שמחה ביי די קינדער פון מיטעל־ און אָרימען שטאַנד, ווען זיי קריגען חנוכה־ און פורים־געלד, שלח מנות, חמשה עשר בשבט־ פערשידענע זיסיגקייטען; שיהרט זיי, די רייכע קינדער, אַוועק, ווייזען פסח אַזאַ סדר מיט וואָס פאַר אַ שמחה דאָס יידישע קינד זיצט ביים סדר, סוכות — מיט וואָס פאַר אַ שמחה דאָס יידישע קיגד זיצט אין דער אויסגעפּוצ־טער סוכה. וואָס יעדער יום־טוב איז פערבונדען מיט זכרונות פון זיינע אבות' און אויב איהר האָט אַמאָל געהערט, ווי אייער בעקאַנטענס יונגעלע יאָשעק האָט אַ פרעג געטון ביי זיין טאַטען:

„טאַטושיו, דלאַטשעגאָ אַז נאָט ניגדיי ניצמאַ שוויאָנט ז" אַז עס אַ סימן, אַז דאָס יונגעלע האָט נישט קיין יידישע ערציהונג, ער בעזוכט נישט קיין יידי־שע שולען און זיין טאַטע אַלס יוד איז נישט מדריך זיין קינד ווי עס דאַרף צו זיין.

אויף אייער אַרטיקעל, ה' ב., קאָן מען זאָגען אויפ' לשון פון דער גמרא „מאַיקרא דדינא פירכא". ס'איז גאָר נישטאָ וועגען וואָס צו רעדען, ווייל איהר האָט אַ גרויסען טעות, ווען איהר מיינט, אַז דער יונגעל פון מיטעל שטאַנד אָדער אפילו דער אָרימער יונגעל זע־נען מקנא דעם רייכען יונגעל זיין כאַ־אַנקע ניין, ה' ב., די יידישע קינ־דער, וואָס לערנען אין יידישע שולען און יידישע חדרים, אפילו אין יידי־שע גימנאַזיעס וועלען קיינמאָל נישט מקנא זיין יענע יידישע „כאַאַנקע־יונג־לעך", נאָר וועלען פון זיי לאַכען, אָט פונקט אַזוי ווי מיר וועלען היינט ביי־גאַכט לאַכען פון אונזער יידישער יו־גענט, וואָס וועלען מיט'ן גאַנצען אימ־פעט פון זייערע נשיות לויפען מקבל פנים זיין דעם הייליגען סילוועסטער און וועלען לויפע טאַנצען אויף חתונה וואו מ'צעט זיי נישט.

און אָט אַזוי ווי איהר הערט, חשוב ער ה' בראָדערזאָן, זענען מיר אין גלות מיר האָבען טאַקע קיין מול נישם, אָבער ימים־טובים האָבען מיר אַ סך און דוקא שעהנע ימים־טובים, אַ שאָד נאָר, וואָס מיר האָבען נישט דאָס אָרט, וואו זיי צו האַלטען. אָדער ווי האָט אַ אַמאָל אַ בעל דרשן איינגעטייטשט: „ידין בגוים", אַז דיי יודען זענען צווי־שען גוים „מלא גויות מחץ ראש", אַז מ'טרינקט נאָר פולע בעכערלעך טוט שוין וועה דער קאָפּ, „על ארץ רבא"— אַז מ'וועט זיין אין ארץ־ישראל „מנחל בדרך ישתה" וועט מען טרינקען פון טייך „על כן ירום ראש" וועט מען קאָנען האַלטען גלייך דעם קאָפּ...

—◆—

געשעהענישען, וועלכע דאָאָבען געלאָזט

א טיפען רושם

דער „הויפטמאַן פון קעפענוק". — אַ לייבען־געשיעכטע אויף די לעצטיגער גאַסען, — די שרעקליכע שריפות אין ווען און אין פאַריז. — דער „גרויסער מויט" אין האַמבורג

אַ ענגליש שפּריכוואָרט זאָגט, אַז קיין וואונדער געדויערט נישט לענגער ווי ביין טעג. דיי וועלט אין דאָך אַזוי גרויס אַז אונזער לעבען לויפט דאָך אַזוי געשווינד, אַז מיר קאָנען נישט אַלעמען לאַנג אין זכרון עפּעס אַ גע־שעהענעס.

דיי צייטונגען ברענגען למשל אַ יריעה וועגען אַ שרעקליכען מאָרד, אָדער אַ גאַטער־קשאַסטראָפע און תיכף לאָזען זיך אַהין טעפּעלע קאָרעספּאָנ־דענטען און פאָטאָגראַפירען אין אַ פאָר טעג רעדען אַלע פון דעם געשע־הענעס — אָבער עס געהט אַוועק אַ וואָך — און דיי סענסאַציע איז שוין אַ וויסענשטיפט דורך אַ גייער סענסאַ־ציע און קיינער רעדט שוין נישט פון דיי אַלטע. מען פערגעסט אָן איהר אינגאַנצען.

אָבער נישט מיט אַלע געשעהענישען איז עס אַזוי: אַנדערע האָבען מעהר מזל, און זיי בלייבען זעהר לאַנג אַ זכרון.

עס טרעפען געשעהענישען — אָבער זעהער זעלטען אפשר איינמאָל אין מערליוף פון צעהנדליגער יאָהרען וואָס שטייגען אָבער דיי אַלטעגליכקייט און ווירקען שטאַרק אויף דער פאַנטאַזיע פון דיי הענשען פון דעם דור און זיי לאָזען נאָך זיך אַזאַ רושם, אַז אין אַ סך דורות אַרום דערמאָנט מען זיך אַלץ אויף זיי און זיי ווערען פערוואַנ־דעלט אין לענגדעס.

יעדע שטאָט האָט איהר אייגענע געשעהענעס, פון דעם מין עס זענען פאַרהאַן פערשידענע געשעהענישען. אַנדערע זענען דערשיטערענדע, אַלע־מעגע, אַנדערע זענען אויך קאָ־מישע און כמעט אַלע זענען זיי פאַר זייער צייט זעהר טראַגישע.

ווען אייגענע אַזעלכע אַרטיגע גע־שעהענישען, וואָס האָבען זיך מיט דער צייט פערוואַנדעלט אין לעגענדעס ווען איך דאָ דערצעהלען

אין איין שעהנעס פרילהמאָרגען אין 1909, יאָהר זענען צוהן גוואַרדיע־סאָלדאַטען אונטער דער פיהרונג פון אַ הויפטמאַן אַריינמאַרשירט אין ראַ־הויז פון קעפּענוק (אַ שטאָט ביי בער־לין) אַלע אַריינגאַנגען אין ראַטהויז

האָט דער הויפטמאַן בעזעצט מיט פאַנ־רולען און מיט דיי אַנברינע סאָלדאַטען פרונטערגאַנגען אין ערשטען שטאָק און דערקלעהרט דעם אויבער שטאָט סעקרעטאַר ראַזענקראַנץ „אין נאָמען פון זיין מאַיעסטעט" פאַר אַרעסטירט. אין דערבייאַגען צימער אין געזעסען דער בירגערמייסטער פון קעפּענוק דאָקטאָר לאַנגערהאַנס. דער הויפטמאַן האָט געזאָגט צו איהם: „מיינע סאָל־דאַטען זענען מיין לעגיטימאַציע" און האָט אויך דעם בירגערמייסטער אַרעס־טירט. נאָכדעם איז דער הויפטמאַן אַרונטער אין אינטערשטען שטאָק, אין קאַסטע־צימער און געזאָגט צום קאַסיר פאָ־וויל־טבערג: „אַצט בין איך אייער שעף" און האָט זיך געלאָזען אַרויסגע־בען דעם גאַנצען באַר־בעשטאַנד פון קאַסטע, סך־הכול איבער מיר מוזענר מאָרק, דערנאָך האָט דער הויפטמאַן געהייסען ברענגען צוויי פיהרען וואו מען האָט אַריינגעזעצט די אַרעסטירטע. די סאָלדאַטען האָט ער געגעבען אַ בעפעהל די אַרעסטירטע אָפּצופיה־רען אין דעם „נייעם צירקעל" אין בערלין — אונטער די לינדען. ער אַליין אָבער איז אַוועקגעגאַנגען מיט'ן גלייך אויס'ן וואָקזאַל און פון יענער צייט האָט מען איהם מעהר נישט גע־זעהען. ערשט אין צוויי וואָכען אַרום האָט מען איהם אַרעסטירט אין זיין בערלינער דירה אויף לאַנג גאַס 22 און דאָ האָט זיך אַרויסגעשטעלט אַז דער הויפטמאַן איז נאָר קיין הויפטמאַן נישט גאָר אַ... שוסטער פרידריך ווילהעלם פאַנט. דער זעלבער איז שוין פאַר אַ שויערער אייזאַרוך־נובה איינמאָל מער' משפּט געווען צו פיפצען יאָהר קאַטאָרגע.

סאָגט האָט זיך איינגעהאַנדעלט אויס'ן מאַרק אַז אַלטען מאַנטעל פון אַ הויפט־מאַן און האָט געהענדיגט אין גאַס אָפּ־זעהאַלטען אַ טרופּע סאָלדאַטען און אַוועקמאַרשירט מיט זיי קיין קעפּענוק און דאָרטען האָט ער דורכגעפירט

זיין שפּיצעל. פאַר דעם „ווינץ" האָט מען איהם צוגעגעבען אַ 4 יאָהר תפיסה. דער פּראָצעס האָט דעמאָלסט אָנגעמאַכט אַ גרויסען טומעל און אַלע האָבען זיך קראַנק געלאַכט אויבער דער נאַרישקייט פון דיי קעפּענוקער בעאַמ־טע, וואָס האָבען זיך געלאָזט פאַרהרען ביי דער נאָז.

מראַגיקאָמיש ווירקט אויך דיי גרויסע לאָקאַלע געשעהענעס פון לייפּציג וועל־כע איז אויך בערהמט געוואָרען און דער וועלט.

אין דער נאַכט פון 19. אויף 20. אָקטאָבער 1913 האָבען זיך אין לייפּ־ציג, אויפ'ן ווינקעל פון בלוכער און הערלינער גאַסען צוזאַמענגעשטויסען צוויי חיה־טראַנספּאָרט־וועגען פון בע־נאַמס צירק דורכ'ן צוזאַמענשטויס איז ענטשטאַנען אַ לאָך אין דער ברעמער־דינער וואַנד און איין לייב איז אַרויס־געקראָכען און אַרויף ביי איינעם פון דיי אָנגעשטאַנטע פערד אויפ'ן רוקען. דאָס אַנדערע פערד האָט זיך אויך דערשראָקען, און האָט אויסגעראָנען.

דעמאָלסט האָט זיך דער וואָגען צו־זאַמענגעשטויסען מיט אַ טראַמוואַי און דיי ברעמערגע וואַנד זיינע איז פול שטענדיג צושמעטערט געוואָרען נאָך זיבען לייבען זענען אַרויס פון וואָגען און זענען זיך פערנאַנדערגעלאָפען אין בע־ד דיי גאַסען. מען האָט תיכף אַלאַר־מירט גאַנץ פאָליציי און דער דירעקטאָר פון זאָאָלאָגישען גאָרטען ראַקטאָר גע־תונג האָט אָרגאַניזירט אַ לייבען־גציעה.

עס איז געווען אַ מורא'דיגע נאַכט; דיי ווילדע חיות זענען אַרומגעלאָפען אויבער דיי גאַסען, האָבען געבראָכען און אַרויפגעוואָרפען אַז'אימה אויף דיי מע־שען. דיי גאַנצע נאַכט האָט דיי שטאָט געהילכט פון דער שיסעריי און ערשט נאָך אַ לאַנגע קאַמף האָט מען זעקס לייבען דערשאָסען און צוויי געכלאָפּט לעבעדיגערהייס. און דיי קומענדיגע

מאָג נאָכיך צוקוקען, ווי דעם רייכענס קינד ווערט „אויף בעשע נאָראָדזעניע" בעשאָנקען פון זיינע עלטערן מיט אַ כאַאַנקעלע, בעהאַנגען פון כל טוב ווי וואָס מענשעלעך, אויסגעבלאָזענע אייעלעך א. א. וו. און בראָדערזאָן וואָלט וועלען מיט לייב און לעבען אויך מזכה זיין דאָס אָרימע קינד מיט אַ שטיקעלע יום־טוב, און ער פרעגט בתמימות:

„וואו נעהמט מען דעם יו"ט פאַר'ן יידישען קינד?"

עס זעהט אויס, ווי ווען יידען וואָל־טען חלילה נישט מיטגעמאַכט מיט „יענע" ימ־טובים וואָלטען זיי נישט האָבען ווען דעם אָטעם אָפּגעצוהען און וואָלטען קיינמאָל נישט געהאַט די בעלעגנהייט אַמאָל אָביסעל זיך משמח צו זיין.

עס וואָס כראי געווען דעם חשיב'ן ה' בראָדערזאָן אָבגעגעבען לכל הרוחות אויף איין יאָהר אין אַ יידישען חדר, און זאָל ער זעהן, אַז אַ חוץ ראש השנה, יו"כ, סוכות, פסח און שבועות האָבען מיר נאָך און נאָך אָהן עין־הרע אַ רעכט ביסעל היימליכע ימים־טובים, ווי חנוכה, פורים און ל"ג בעומר, און אפילו אַזאַ קראַנען מאַג, אַמאָל דערפאַר אַזאַ לאַנ־גען אַוועד ווי חמשה עשר בשבט קאָן מען אויך מיט דער האַנד נישט אַוועק־מאַכען.

אויב איהר, ה' ב., האָט אַזוי מיט לייד מיט די קליינע יידישע קינדער־לעך. טאָ האָט אַ בעסער רחמנות אויף די קינדער פון רייכערע עלטערן, אַז זיי מוזען נעבען צוקוקען די שמחה ביי די קינדער פון מיטעל־ און אָרימען שטאַנד, ווען זיי קריגען חנוכה־ און געלד, פורים־ שלח מנות, חמשה עשר בשבט־ פערשידענע זיסיגקייטען; שיהרט זיי, די רייכע קינדער, אַוועק, ווייזען פסח אַזאַ סדר מיט וואָס פאַר אַ שמחה דאָס יידישע קינד זיצט ביים סדר, סוכות — מיט וואָס פאַר אַ שמחה דאָס יידישע קיגד זיצט אין דער אויסגעפּוצ־טער סוכה. וואָס יעדער יום־טוב איז פערבונדען מיט זכרונות פון זיינע אבות' און אויב איהר האָט אַמאָל געהערט, ווי אייער בעקאַנטענס יונגעלע יאָשעק האָט אַ פרעג געטון ביי זיין טאַטען:

„טאַטושיו, דלאַטשעגאָ אַז נאָט ניגדיי ניצמאַ שוויאָנט ז" אַז עס אַ סימן, אַז דאָס יונגעלע האָט נישט קיין יידישע ערציהונג, ער בעזוכט נישט קיין יידי־שע שולען און זיין טאַטע אַלס יוד איז נישט מדריך זיין קינד ווי עס דאַרף צו זיין.

אויף אייער אַרטיקעל, ה' ב., קאָן מען זאָגען אויפ' לשון פון דער גמרא „מאַיקרא דדינא פירכא". ס'איז גאָר נישטאָ וועגען וואָס צו רעדען, ווייל איהר האָט אַ גרויסען טעות, ווען איהר מיינט, אַז דער יונגעל פון מיטעל שטאַנד אָדער אפילו דער אָרימער יונגעל זע־נען מקנא דעם רייכען יונגעל זיין כאַ־אַנקע ניין, ה' ב., די יידישע קינ־דער, וואָס לערנען אין יידישע שולען און יידישע חדרים, אפילו אין יידי־שע גימנאַזיעס וועלען קיינמאָל נישט מקנא זיין יענע יידישע „כאַאַנקע־יונג־לעך", נאָר וועלען פון זיי לאַכען, אָט פונקט אַזוי ווי מיר וועלען היינט ביי־גאַכט לאַכען פון אונזער יידישער יו־גענט, וואָס וועלען מיט'ן גאַנצען אימ־פעט פון זייערע נשיות לויפען מקבל פנים זיין דעם הייליגען סילוועסטער און וועלען לויפע טאַנצען אויף חתונה וואו מ'צעט זיי נישט.

און אָט אַזוי ווי איהר הערט, חשוב ער ה' בראָדערזאָן, זענען מיר אין גלות מיר האָבען טאַקע קיין מול נישם, אָבער ימים־טובים האָבען מיר אַ סך און דוקא שעהנע ימים־טובים, אַ שאָד נאָר, וואָס מיר האָבען נישט דאָס אָרט, וואו זיי צו האַלטען. אָדער ווי האָט אַ אַמאָל אַ בעל דרשן איינגעטייטשט: „ידין בגוים", אַז דיי יודען זענען צווי־שען גוים „מלא גויות מחץ ראש", אַז מ'טרינקט נאָר פולע בעכערלעך טוט שוין וועה דער קאָפּ, „על ארץ רבא"— אַז מ'וועט זיין אין ארץ־ישראל „מנחל בדרך ישתה" וועט מען טרינקען פון טייך „על כן ירום ראש" וועט מען קאָנען האַלטען גלייך דעם קאָפּ...

—◆—

(עגדע 10־טע זייט)

די ליבעס פון אקייזערין.

היסטאָרישער ראָמאַן פון קלעבען אין רוסישן קייזערליכן הויף

(71) פון ל. זאכער מאזאך.

אז דער קאַפּיטאַן האָט איהם נישט געפאָלגט. האָט וואָלקאָוו געפּוילען די 4 דינער, אז מ׳זאָל דעם קאַפּיטאַן אויסזעהען אויפ׳ן בויך און זיי האָבען אַ נעהם געטון דעם טעאַטער־דירעקטאָר פאַר די הענד און פיס און איהם אויסגעזויגען אויפ׳ן טעפּיך מיט׳ן רויקען אָרויף.

— אין איצט הויב אָן, שקלאַף! איך צעהל 6 מאָל. ני, איך פערליר די געדולד! — האָט וואָלקאָוו אַ געשריי געטון.

דער קאַפּיטאַן האָט איהם געמוזט פאָלגען און 6 מאָל האָט ער געזאָגט די ווערטער:

„אַ הונד בין איך, אַ הונד! כ׳האָב געבילען אויפ׳ן גרויסען אַקטיאָר וואָלקאָוו״.

— און איצט, אז דו האָסט אַליין צוגעגעבען אז דו ביסט אַ הונד — האָט וואָלקאָוו זיך דערנאָך אָנגערופען צו איהם — זאָלסטו זיך אָפּטראָגען וואָס גיכער, אַ נישט וועסטו קריגען מיט׳ן שטעקען! פּשׁ־שאָל! — האָט ער אַ געשריי געטון אויף איהם און דער קאַפּיטאַן איז אַרויסגעלאָפען וויי אַ צודולטער פון צימער און די 4 דיגער נאָך איהם.

— האָב איך מיין נקמה איצט געהאַט! — האָט וואָלקאָוו אַ שמייכעל געטון.

און ווידער איז געקומען די גוטע פייע און האָט צו איהם געזאָגט.

— איצט דעם דריטען וואונש, דעם לעצטען, וואָס ווילסטו?

און ער האָט נישט לאַנג געטראַכט און געענטפערט:

— דאָס פעסטע האָב איך געלאָזען אויף צולעצט. כ׳וויל האָבען די פרוי, וועלכע איך ליב און פערגעסטער.

— רוף מיר איהר אָן.

— די צאַריצע.

די פייע האָט אַ מאָך געטון מיט איהר שטעקען. ס׳האָט זיך דערהערט אַ דונער, פון וועלכען דאָס גאַנצע הויז האָט אַ טרייסעל געטון. אַ דופטיגען געפּעל האָט איינגעהילט וואָלקאָוו׳ן און איז ווידער פערשוואונדען.

און פלוצים האָט וואָלקאָוו אויסגעפלאָזט אַ געשריי. ווי דורך אַ כשוף שלייער האָט ער מיטאַמאָל דערזעהן די צאַריצע, די וואַנד פאַר איהם האָט זיך אין אַ גרויסען שפּיגעל פערוואַנדעלט און ער האָט דערזעהן די שעהנע פרוי, וואָס האָט ביי איהם די רוה אַוועקגענומען.

ז איז געלעגען אויף אַ נידריגער סאָפע, אין אַ ווייסען וואָלקען פון זייד און שפּיצען איינגעהילט און האָט געהאַלטען די אויגען צוגעמאַכט.

— אָ, ווי שיין זי איז! האָט וואָלקאָוו אַרויסגעפּרעמעלט און אַרויסגעשטרעקט פון זיין גלעזער און האָט זיך אַרויסגעלאָזט אויף דער קני פאַר דער שלאָפענער צאַריצע.

די פייע איז צוגעגאַנגען צו יעלעזאַוועטען און האָט אַ פאָך געטון צו איהר מיט׳ן שטעקען. די צאַריצע האָט געעפנט די אויגען און כשופ׳דיג אַ שמייכעל געטון צו וואָלקאָוו׳ן און זיך דערנאָך אויפגעהויבען פון איהר געלעגער.

— דו ביסט געקומען צו מיר, מיין צאַריצע, מיין נעטען — האָט אַרויסגעמורמעלט דער יונגער קונסטלער.

— וואו קומסטו איהר, וואָלקאָוו? — האָט די צאַריצע אַרויסגעמורמעלט — און ווי קום איך איהר? איז עס נישט קיין חלום?

— ניין, ניין! — האָט ער אויסגעשריען. — דאָס איז נישט קיין חלום. דאָס איז די ווירקלעכקייט. איך טרינק דיין זיסען אָטעם. איך האַלט דיר אין מיינע אָרעמס.

און ער האָט איהר מיט פייער אַ כאַפּ געטון און זיינע אָרעמס.

זי האָט זיך זאַכט בעפרייט פון זייער הענד.

— נישט אַזוי מיין פריינד — האָט זי געזאָגט. — בעהערש זיך. אַ נישט וועל איך דיר מוזען פערלאָזען.

— דו ביסט מיינע! — האָט וואָלקאָוו אויסגעשריען, אַ נישט פייע האָט מיר דיך געשענקט אויף אַ גלינקלינער שעה. און איך וועל פון דיר נישט אָפּטרעטען ווייל איך פערגעטער דיך ווייל דו ביסט מיר טייערער איידער די גאַנצע וועלט, יעדער פיבער אין מיר רייסט זיך צו דיר. אָ, קוק נישט אויף מיר אַזוי קאַלט, אַזוי שטרענג!

— איך ווארען דיר נאָך איינמאָל — האָט די צאַריצע זיך אָנגערופען. — איך טאָר נישט געלעבען דיין לייד־נשאַפט. דו ווייסט עס. זעה אָט דעם רינג. ער זאָגט דיר אַלצדינג.

און זי האָט צו איהם אויסגעשטעלט דעם פינגער מיט׳ן קרושין־רינג.

— ניין, יעליזאַוועטע — האָט ער זיך צוהיצט — די גערעסט מיר, און קיין מאַכט אין דער וועלט וועט דיר נישט קענען אויעקרייסען פון מיר. איך וועל די רופען מיינע און שטאַרבען פאַר דיר, ווען איך וועל מוזען!

און ער האָט צוגעצויגען די שעהנע פרוי צו זיך און איהר אָנגעהויבען וו קושען ווי אַ משוגענער.

אין דער וואָזנער רגע האָט די פייע אויסגעשטרעקט איהר שמעקען צווישען איהם און דער צאַריצע.

— צוריק! — האָט זי געפּוילען. — די האָסט פון מיר פערלאָגנט, אַז איך זאָל דיר ברעגען די פרוי, וואָס די האָסט ליב. אָבער די האָסט נישט פערלאָגנט פון מיר, אַז די זאָלסט איהר קושען בעהערש זיך דערפאַר.

— אָבער איך וויל, איך מוז איהר קושען! — האָט וואָלקאָוו אויסגעשריען.

— צוריק, זאָג איך! —

וואָלקאָוו האָט ווידער זיך געוואָלט אַ וואָרף טון צו דער צאַריצע, אָבער דאָ האָט זיך ווידער דערהערט אַ גוואַלדיגער דונער, און דער טעפּיגעל האָט זיך צוריק פערוואַנדעלט אין דער פריהערדיגער וואַנד, און הינטער איהר איז אויך פערשוואונדען די צאַריצע.

און ווידער איז געשטאַנען פאַר איהם די פייע און זי האָט איהם צו געזאָגט:

— איצט ווען איך האָב דערפילט אַלע דריי וואונשען געהערסט צו מיר, און דו וועסט מיר מוזען דינען, וועסטו אויסטזוהרען אַלע מייגע בעפעהלען וו׳ מ דאַרף צו זיין, וועל איך דיר דעמאָלט באַלוינען קענינגלעך, די האָסט געזעהן, אַז איך קען דאָס מה.

געשעהענישען, וועלכע האָבען געראָזט אַ טיפע רושם

(ענדע פון 9־טע זייט)

דער 4. מאַי 1897, ווע די דאַמען פון דער היכער פאַר דער אַריסטאָקראַטיע האָבען אָרגאַנזירט אַ וואוילטעטיגקייטס־באַזאַר אין אַ לאַגען, שמאָלען הרעטער־בגין אין דער ר׳זשע־גאַס. דער קאָמיטעט האָט געלאָזט אויסטאַלען אויף אַ צוויי הונדערט מעטער לאַנגען, שמאָלע לייוונעס. וועלכער האָט פאָרגעשטעלט אַ גאַס פון אַלט פאַרניז. פאַר דעם לייוונעס זענען געווען אויסגעשטעלט לייכטע האָלצערנע ביידלעך און וועלכע די עלעגאַנטע דאַמען האָבען פערקויפט שפּיצען, אָדער בלומען און כל־ערליי צאַצקעס. די סענסאַציע פון באַזאַר האָט געזאָלט זיין אַ קונאַ־פאָרשטעלונג. דער פאָרשטעלונג־אָפּשנאַט אַז אָנגעטרעפען געוואָרען דורך אַ ראַמף־מאַשין, וועלכער איז געשפּייזט געוואָרען מיט פעטראָלייאום. דער דאָזיגער פאַראַט איז געשטאַנען הינטער די קולעסען און אַ האָלץ־ביידעל.

די אָנגעהערעס האָבען זיך בעזויגען זעהר לייכטזיניג און נישט אָנגענומען קיין זיכערהייטס־מיטלען.

דער פּוּעל־יוצא איז געווען. אַז אַ פונק פון מאַשין איז אַריינגעפלויגען אין אַ פערקויפס־ביידעל און דאָס ביידעל האָט זיך תיכף אָנגעצונדן.

פון דאָרט איז דאָס פייער תיכף אַריבער אויפ׳ן געמאָלענעם לייוונעס און אַלע דאַמען פון באַאַר זענען תיכף אַרומגערינגעלט געוואָרען פון פלאַמען. קיין מאָנסלייט זענען כמעט אויף דעם באַזאַר נישט געווען און די דערשראָקענע פרויען זענען וו׳ משוגע געלאָפען אָבער דער גאַנצער פייער־שטרעקע און זיך געשטופּט צו די צוויי אייגציגע אויסגאַנגען פון באַראַק. אָבער זייער אַ קליינע צאָהל האָט זיך איינגעגעבען אַרויסצולויפען. כמעט אַלע זענען אומגעקומען.

די אומגליקלעכע קרבנות פון דער קאַטאַסטראָפע זענען נישט דערשטיקט געוואָרען אין רויך און גיפטיגע גאַזען, ווי עס קומט געוועהנלעך פאַר ביי שרפות נאָר זיי זענען בוכשטעבלעך פאַרברענט געוואָרען אין זייערע קאָסטבאַרע קליידער.

עס זענען דעמאָלט פערברענט נעוואָרען 130 פרויען. צוישען די פערברענטע איז אויך געווען אַ שוועסטער פון דער עסטרייכישער קעניגין עליזאַבעטע. אַ הר קערשנער איז געווען פול־שטענדיג פערקויפלט און מען וואָלט נישט גלייבט דאָס איז, ווען דאָס איז אויסגעזאָגט אין אַ אויגנבליק פון דאָס ביידעל האָט זיך תיכף אָנגעצונדן.

אין פעברואַר 1898 האָט אַ גרויסער טויט פון 1892 יאָהר איז אַלץ ספק די שרעקליכקייט און אומאָרגע־לעכטע לאָקאַל־געשעהענעניש פון האַמבורג.

אין האַמבורג איז דעמאָלסט פערברענט געוואָרען אַ כאַלעראַ־עפּידעמיע וואָס מורח אויסוואַנדערער האָבען אַהין אַריינגעבראַכט. די עפּידעמיע האָט זיך שרעקליך גיך פערבריים ווייל די האַמבורגער טרינק וואַסער איז געווען פול־שטענדיג פערגיפטעט און אויסערדעם דורך די שרעקליכע וואוין־פערהעלטניסען אין די אַלטע שטאָט־בעצירקען אין משך פון 16 אויגוסט ביז צום 11 אָקטאָבער זענען געשטאָרבען 8304 מענשען.

ר. פ־ן.

נביאות

צום נייעם יאָהר

פון גראַף סאַלי.

אַז עס קומט דער יאָהר, דער נייער
הויב איך אָן נביאות זאָגען,
וואָס ס׳וועט טויגען אויפ׳ן פייער,
ס׳אַרא זאַך וועט ריוח טראָגען.

ווער ס׳וועט ווערען שטאַרק דערהוי־
מי למטה, מי למעלה, [בען.
און איהר מוזט מיר אַלע גלויבען
און נישט פרעגען גאָר קיין שאַלה...

אַלזאָ, הערט מיך אויס, רבותי,
וואָס עס וועט דאָס יאָהר פּאַסירען.
וואו ס׳וועט הערשען מאָנאַרכיזם
ווער פון טראָהן וועט אָבדיקירען...

איז איטאַליען וועט מען מאַכען
הונדערט צוואַנציג אַטענטאַטען
אויפ׳ן גרויסען מוסאָליני,
און עס וועט איהם גאָרנישט שאַטען...

האַלטען וועט ער פייער־רעדעס
צו דעם פאָלק פון די באַלקאָנען,
און די קייטען וועלען קלינגען
אין דעם לאַנד פון די ציטראָנען...

אין הישפּאַניען — רעוואָלוציעס
וועט מען מאַכען זעהר שווערע
און אַלפאָנס וועט זיך צופּאַטשען
מיט זיין חבר דע־ריווערא...

אין רומעניען — יודען־העצעס
וועלען די סטודענטען טרייבען,
און חזירים־טרייבער ווייטער
וועלען זיי דיזעלבע בלייבען...

איז אַמעריקאַנער שטאַטען
וועט ערלויבט זיין פריי צו פאָהרען
אַלע מענער, פרויען, קינדער,
וועלכע זענען נישט געבאָרען...

ס׳וועט דאָס לאַנד פון די מאַדיאַרען
אַלס מאָנאַרכיע זיך ערקלעהרען,
און דעם נאָבעל־פּרייז פאַר שלום
וועט בעקומען ה׳ טשיטשעריין...

אויך איז אונזער יודיש וועלט׳ל
וועט גאָר זיין טשיקאַווע זאַכען
ס׳וועט דער קהלה־ראַט למשל
סובסידירען ביידע שפּראַכען...

און מיר וועלען אָט די שפּראַכען
אָפּטון גאָר אויף טערקיש ביידען,
און געשמאַק מיר וועלען פּוליש
„פּאָ פּאָלסקיעמו״ דוקא ריידען!

פילאָזאָפיע.

— ביי קיינעם פערשווינדט נישט די צייט אַזוי גיך, ווי ביי — וועקסל־אויסשטעלער...

— נישט אַלץ וואָס עס גלאַנצט איז גאָלד, עס קאָן אַמאָל זיין אַ פּשוט׳ער פלין אויך.

— אָן, וואָס פאַר אַ טייער און ער ליד לאַגי כ׳אַ ז פּוילען. טאָמער וויל מען אַ יודישע טאָכטער פערפיהרען, מוז מען זי סוף דאָרט אויסגאַרען אַזש קיין אָרגענטינע.

— נישט ביי אַלע פאָרשטעלונגען דאַרף מען אויסלעשען די עלעקטריע, ווען דער פאָרהאַנג הויבט זיך אויף. ס׳זענען פאָרהאַן דראַמעס, פון וועלכע ס׳ווערט פינסטער אין די אויגען פון שפּילער. גופא.

דער קונדס

הומאָר מאַטירע

ס׳וועט דער מאַן איז איהר נישט נעטריי.

מאַדאַם פּימסענהאָלץ קומט צום ראַבינאַט מיט׳ן מאַן. זי וויל ער זאָל איהר גט׳ן.

זייט אַזוי גוט — פרעגט מען איהר־אויף וואָס פאַר אַ גרונד פאָרערט איהר ביי אַזהם אַ גט? ער איז אַ שיכור?

— חלילה, יענער טרינקט נישט מעהר ווי מינעראַל־וואַסער.

— אפשר שלאָגט ער אייך?

— חלילה, יענער ווייס נישט אַזילו וואָס איז דאָס אַ קלאַפּ.

— אפשר גיט ער אייך נישט צום לעבען?

— וואָס רעדט איהר, יענער אַרבייט טעג און נעכט.

— אפשר איז ער אייך אונטריי?

— זעהט איהר, דאָ טאַקע ליגט דער הונד בעגראָבען. כ׳האָב טאַקע אַ בעוויז, אַז ער איז מיר נישט געטריי! אַט למשל: דאָס בעוויס קענד אונזערס איז נישט פון איהם...

כ׳אין נאָך דאָ אַנ׳עצה.

פרעמדער: (צו אַ יונגעל). הער־זשע דו לאָמפּערס אייגער, ווען איך זאָל זיין דיין מאַטע, וואָלט איך דיך אָנ־דערש דערצויגען

יונגעל: — דאָס קענט איהר נאָך וועהן, מיין מאַמע איז אַן אַלמנה.

— אַך בין גרייט האָט וואָלקאָוו געענטפערט.

די פייע האָט איהם דערלאַנגט די זעלטען־פּשׁיקאָווע בלומען, מיט וועלכער דער אַלטער דינער האָט איהם מרזהער איינגעשלעפּערט, און ווידער האָט וואָלקאָוו איינגעאָטעמט איהר געשמאַקען ריח, און דע קאָפּ האָט זיך איהם ווידער פערדרייט און ער האָט פערלו רען זיי, בעוואוסטזיין.

ווען וואָלקאָוו האָט זיך אויפגעלעזט איז שוין געווען אַרום מיטאָג צייט. ער האָט זיך אַ אומגעקוקט און זיך דערזעהן אין זיין בעט ביי זיך אינדערהיים.

ער האָט זיך פערוואונדערט: איז דאָס אַלצדינג געווען אַ חלום?

ער האָט זיך גך אָנגעטון און איז אויעקגעפאָהרען אין טעאַטער. איים אַריינגאַנג האָט ער געטראָפען דעם קאַפּיטאַן מאַלצאָן, דעם טעאַטער דירעקטאָר, וועלכער האָט איהם אָנגעקוקט מיט צייזע אויגען.

וואָלקאָוו איז צוגעגאַנגען צו איהם און זיך אָנגערופען:

— זאָגט מיר, איך בעט אייך: האָבט מיר זיך די לעצטע נאַכט געטראָפען, צי דאָס האָט זיך מיר אַלץ גע׳חלומ׳ט?

— געהט מיר צו אַלדיי שווארץ יאָהר! — האָט דער קאַפּיטאַן אַ געשריי געטון און איז ענטלאָפען.

וואָלקאָוו האָט איהם נאָכגעקוקט און געשאָקעלט מיט׳ן קאָפּ.

„איז דאָך עס נישט געווען קיין חלום! — האָט ער געטראַכט, — מאָדנע, מאָדנע!״

ער איז אַוועק צו דער פראָצע און האָט געשפּילט בייגאַלט, נאָך אַלץ ווי אַן אַ חלום, און ווען ער האָט אַ קוק געטון דורכ׳ן שפּעלטעל פון׳ם פאָרהאַנג אין טעאַטער אַריין, האָט ער דערזעהן ווי די צאַריצע אַ ז געזעסען אין איהר לאָזשע מיט אַ גלייכגילטיגער מינע און האָט געגענצט.

„ניין, דאָס האָט זיך מכתמא מיר גע׳חלומ׳ט!״ — האָט ער ווידער אַ טראַכט געטון.

שפּעטער האָט ער זיך כמעט אָנגעגאַנצען צערוהיגט און שוין אָנגעהויבען צו פערנעסען די אייגאַכטיגע פאַנטאַזיע. ערשט מיטאַמאָל האָט ער ווי דער פאַר זיך דערזעהן דעם אַלטען דינער, וואָס האָט איהם געכטען געגראָכט צו דער גוטער פייע.

איצט האָט ער שוין מעהר נישט געצווייפעלט, אַז די ביי־נאַכטיגע געשיכטע איז נישט געווען קיין חלום.

— דו זוכסט מיך? האָט ער זיך אָנגערופען צום אַלטען דינער.

(פאָרטזעצונג קומט.)

הומאָר

נביאות

צום נייעם יאָהר

פון גראַף סאַלי.

אַז עס קומט דער יאָהר, דער נייער
הויב איך אָן נביאות זאָגען,
וואָס ס׳וועט טויגען אויפ׳ן פייער,
ס׳אַרא זאַך וועט ריוח טראָגען.

ווער ס׳וועט ווערען שטאַרק דערהוי־
מי למטה, מי למעלה, [בען.
און איהר מוזט מיר אַלע גלויבען
און נישט פרעגען גאָר קיין שאַלה...

אַלזאָ, הערט מיך אויס, רבותי,
וואָס עס וועט דאָס יאָהר פּאַסירען.
וואו ס׳וועט הערשען מאָנאַרכיזם
ווער פון טראָהן וועט אָבדיקירען...

איז איטאַליען וועט מען מאַכען
הונדערט צוואַנציג אַטענטאַטען
אויפ׳ן גרויסען מוסאָליני,
און עס וועט איהם גאָרנישט שאַטען...

ער איז דאָך טאַטע נערעכט.

פרוי: הערסט מיין מאַן, כ׳וועל דיר מגלה זיין אַ סוד, נאָר דו זאָלסט נישט אָבערראַשט ווערען דערפון.

מאַן: דהיינו?

פרוי: איך האָב געגעבען דעם גע־לען שנייער צו מאַכען תכריפים פאַר מיינע׳ווענען.

מאַן: טייטש, וואָסערע בעל־הבית׳ס־טע ביסטו? דו ווייסט דאָך, אַז ער האַלט אַט אַ שמיקעל אַרבייט דריי וואָכען לאַנג!

א מזרחישע שול־פּראָגראַם.

דער מזרחי, וועלענדיג אַז די קינ־דער פון זיינע מיטגלידער זאָלען נישט דאַרפען בעזוכען די שולען פון אַנדערע פּאַרטייע האָט אויפגעפעלט שולען, וואו דאָס פּראָגראַם איז זעהר אַ צרייטע און איירעפּעאַטיוו, לוים דער נייעסטער פעדאַגאָגיק:

קונסט־שטיקערייי פאַר מיידלעך—פלעכ־טען ציצית

כירורגיע פאַר יונגעלעך — מ לה.

אַרכיטעקטור — בויען אַ סוכה.

זאָאָלאָגיע — שלאָגען כפרות

וועגעטעריאַנאַריע — שחיטה.

אַסטראָנאָמיע — מחדש זיין די לבנה.

ספּאָרט — ווי צו שווימען אין אַ מקוה און שאָקלען דעם לולב.

שייטלען

פון פערשידענע קוואַליטעטען האָר, פערד. מאָדעלען, גוטע אויסאַרבייטונג, רעיעלע בעהאַנדלונג. צו בעקומען

קאַמיענאַ 5, 2-טען הויף לעצטען איינגאַנג, 2-טען שטאָק ביי בצלאל מאַרזשוצקי.

Czopki Hemorojdalne Gąseckiego

(מזט'ן העהנדל) בעזייטיגען וועהטאָג, ברענונג, בייסענדיג, פערקלענערן געשווירען.

עס פערקויפען דיי אַפּטייקען. 1692

אכטונג! אין מיין פרישטקלאַסיגער ווערען אָנגענומען זעמט־ליכע פעליץ־אויסאַר־בייטונגען, פון אייגענער און אָנגעפערטריטע וואַרען צו בילליגע פרייזען. גוטע בעדינגונגען.

יחזשנער פעליץ־אויסאַר־בייטער

מ. שאַליט, פעטריקאַווער 33

טליתים־פאַבריק

אויסערבמשונג פון וואָלענע, האַלב־וואָלענע זיידענע טליתים פון פערקושע, הי אויך טליתים־קטנים הורט און דעמיל! מיט אויספער־מיגונג, אויך נאַרטלען, שפּאַניעס און ציצית

צו בעקומען בילליגער ווי איבעראַל

ציי א. ה. צישרינאַווסקי, קאַמיענאַ 1.

אין צוויטען מויער, פאַרטער. קומט און איבערצייגט אייך! 298

בעמערקונג: מ'ווערען אויך אָנגענומען אַלטע טליתים צו וואַשען.

ארענטליכער יונגערמאַן

מיט גוטע רעקאָמענדאַציעס

זוכט אַן אַרט צו שלאַפען

אין אַ פאַבריק אָדער אין אַ געשעפט פאַר אַ קליינעם געהאַלט. אפערטען אָנצוגעבען אין אַדמיניסטראַציע פאַר „ארענטליכער יונגערמאַן 132

בעקאַנטמאַכונג.

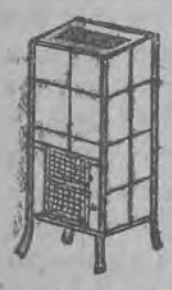

איך אַלס בעוואוסטער פאַכמאַן, מאַך בע־קאַנט מיינע ג. קונדשאַפט, דאָס די פאַבריק פון **שאַמאַט־אייזען** און **קוכען** פון די בע־וואוסטע פירמע **גרינהאַלץ** און **ראַזענבלום** פון וואולשטשאַנסקאַ 63 איז געוואָרען **סע־פאַרירט** און כ'האָב געעפענט אַ פאַבריק אויף

37 פעטריקאַווער

וואו איך בעזיץ אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע

שאַמאַט־אייזען און קוכען

רעיעלע בעהאַנדלונג! פּינקטליכע אויספירונג

מיט אַכטונג י. גרינהאַלץ,

פעטריקאַווער 37. 707

מאַסאַזש־אין הייל־גימנאַסטיק־שולע און קאַבינעט

פון דר. מעד. **ב. שמירגעלד**

צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89

ריקענבייגער־פערקרומונגען, פאַראַליזען, נערוועז־שסערצען, פעט־זוכט, אַרטרעזיזם, שטיהל־פערשטאָפונג, גינעקאָלאָגישע מאַסאַזשען, בעהאַנדלונג פון פיזיש שוואַכע קינדער (גרופען). נאָך דעם ענ־דיגען די שולע, ווערט אַרויסגעזעבען אַ צייגניש.

עמפפאַנג פון 3 ביז 5.

לעטשניצע פון דאַקטוריים־ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פרוה ביז 7 אָוונד

ד"ר וואַלינסקי	נאַז, האַלז, אויערן־סר.	4—3
ד"ר כערשנער	קינדער־קראַנקהייטען	12-9 5-4
ד"ר שיפמאַן	אויגערלוכע קראַנקה.	12-10 6.30-5
ד"ר לוביטש	הויט־און געשלעכט סר.	2-12
ד"ר שטיראַרד	נערוועז און נערוועזע סר.	3-1
ד"ר גאַלדבלאַט	אויגען־קראַנקהייטען	2-12.30
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	$2^1/_2$-$1^1/_2$
ד"ר בערנבאַי	פרויען און געבורט־הילף	4-3

מסוקא־סער־פיץ, שפּראַך־שטערונגען הי שטאַמלען א. ז. ה. פאַקען־שטאַלען, קינסטליכע בערג־זון־בעשטראַהלונג אַנ־שפּרוצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פאַרלאַנג — הויזען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום מיקראָסקאָפּ, אַלע אַרט אַנאַליזען. הי אויר־פלעגמע און בלוט. 2120

אימפּונען נעגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז נעעפענט אַ בעהאַנדלונג פון

דענטיסטישער קאַבינעט

עס זעהען אויס:

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן־אַרצט	9—2 נ.מ.
ד"ר לאַזשינסקאַ סטאַראַפאַלסקאַ	צאָהן־אַרצט	7.30—3

קינסטליכע צייהן, קראָנען, מאַסטען א. אַז. ה.

די לעטשניצע איז אויך מעשטיג זונטאָג.

אדערט איבעראַל

נאָר פאַטענטירטע

פעלד־בעטען

פערזעהען מיט דער אַמעריקאַ־מאַרקע

PALMA-PATENT

פאַר חעלכע מיר גאַראַנטירען.

אויך שטאַמט אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל: ניקעל־בעטען, קינדער־בעטען, אַמעריקאַנקעס, קינדער־וועגעלעך, שאַטקאָווע און געבעטע מאַטראַצען.

ביליגסטע פרייזען: רעיעלסטע בעהאַנדלונגען ביליגסטע פרייזען!

לאַדז, פולנאַצנאַ 24.

בעקאַנטמאַכונג.

די בעוואוסטע ווער־שאָווער פירמע א. ג. **J. KRZYPOW** האָט ערעפענט —:— אין —:—

לאַדז, 16 בענעדיקטאַ 16

א מעבעל־לאַגער

קויפט אין פערקויפט אַלערליי מעבעל, דיוואַנעס, ווי־אַזינען ווי אויך גאַרדע־ראָבען. אַנסיקען אין פּלאַצע. כ'וויל פּיאַנאָס, אין כ'זאָהל די העכסטע פרייזען קומט און איבערצייגט איך 682

Zakład fotograficzny „PARISIEN" ŁÓDŹ, BRZEZIŃSKA 69.

דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אַז צוליב רעקלאַמע האָב איך איינגעפיהרט אויסערגע־וועהנלוכע נידריגע פרייזען אויף מיינע קינסטלעריש אויסגעפערטיגט פאָטאָגראַפיעס לויט די אונטען אויסגערעכענטען אויסגאַהמס־פרייזען:

6 פאַסטקאַרטע נ. מ. דאָפּעלט רעטושירט 3 זל.
6 קאַבינעט־ב ל"ער „ „ 8 „
1 אַרינינאַל־פאַרטרעט ג. פ. 8 „

אויסער דעם גרופען־אויפנאַהמען. אויסער'ן אַטעליער ווערען אויך אָנגענומען אויפנאַהמען צו זעהר מעסיגע פרייזען. | צופאַהר מיט'ן טראַמוואַי נומער 1.

בעמ.: צו יעדען האַלבען מונ פאַסטקאַרטען ווערט צוגעגעבען אַ פאָטאָ־פאַרטרעט.

לעטשניצע (פאַר כימענדע קראַנקע)

פון דאַקטוריים ספּעציאַליסטען און ערצטליך דענטיסטישער קאַבינעט **„SALUS"**

גלובנאַ 41 טעל. **46-65.** אַזן כעמיש סע לין פון 9 פרוה ביז 8 אָוונד. זונטאָג — פון 9 פ יה ביז 1 נאָכמ.

ד"ר ז. ראַקאַווסקי	אויערן האַלז און נאַז־קראַנקהייטען	פון 1 - 12
ד"ר לאַנדכאַה	אינערליכע קראַנקהייטען	פון 1 — 2 און פון 5 — 7
ד"ר דינענזאָהן	קינדער קראַנקהייטען	פון 11-12 און 4.30-6
ד"ר ווייס	כירורגישע קראַנקהייטען	פון 1—2 און פון 6.30-7.30
„ שמערלאַווסקי	פרויען־קראַנקהייטען און אָקושעריע	2.30 ,3.30 ,5.30-6.30 זונטאָג פון 1—12
„ זילבערשטראַם	הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקה.	פון 1—11.30 און 7—8
ד"ר גאַלדבערג	אויגען קראַנקהייטען	פון 10.30-12.30
ד"ר גאַלדרינג	אינערליכע קראַנקהייטען	פון 11—12 און פון 3—5
צאָהן־אַרצט פרוי לאַנדקאָף „ טש. נעלבערג	צאָהן־און מויל־קראַנקהייטען	9.30—12 און פון 4—7 12—2 און פון 7—8

אָפּעראַציעס, אָפּעראַציעס, איינשפּריצונגען, פּאַקען־שטעלען. אַלערליי אָנ־לייגען, (וויז אויריין, פלעגמע, בלוט אז"וו) דורכלייכטונגען און רענטגען אויפ־נאַהמען. קורס פאַר שטאַמלער. נעבורטס־הילף בעראַטונגען פאַר מו־טערס. קינסליכע ציין, קראַנעס, גאָלדענע ברינקען, פּלאַטין א. אַז. וו. סמעצ. קורסען פאַר שטאַמלער. **וויזיטען אין שטאַדט.**

שוץ־אימפּונען נעגען שקאַרלאַטין. 311

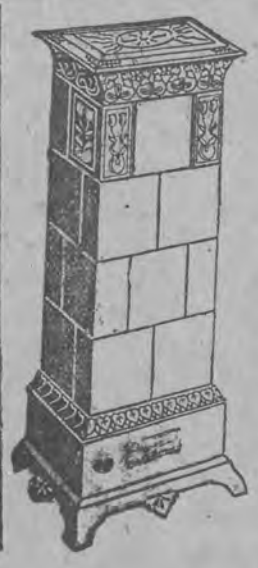

אכטונג!

דו לאַנגיעהריגע בעוואוסטע פאַבריק פון

שאַמאַט־אייזען און קוכען

— פון —

וואולטשאַנסקאַ 63

איז אויף שטענדיג פערזעהען מיט אַ גרויסען אויסוואַל פון פערשידענע שאַמאַט־אייזען, אינגלענדישע און אויסלענדישע בילליג און מינקטליך! מיט אכטונג 818

ש. ראַזענבלום.

פריוואַט־וואוינונג דזיערנאַ 24.

Dr. med.

Różaner

ספּעציאַל־אַרצט פאַר ווענערישע און הויט־קראַנקהייטען.

— בעהאַנדלונג —

מיט קינסטליכע בערג־זאָנענע.

נעמט אָן פון 8—10 פרוה און פון 5 — 8 אָוונד

נאַרוטאָוויטש 9 1. שטאָק טעלעפאָן 28-98.

Dr. med.

A. MAZUR

נאַרוטאָוויטש (דזעלנאַ) 44

טעלעפאָן 22-44.

אויערען און האַלז קראַנקהייטען שטימע און שפּראַך־פעהלערען (שטאַמלען א.אַז.וו.) נעמט אָן פון 12—2 און פון 6^{30}—8 אָוו.

לעטשניצע

פון דאַקטוריים־ספּעציאַליסטען

אין ערצטליך־דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאַווסקי	נאַז, האַלז, אויערן סר.	11-10 2-3 $6^1/_2$-$7^1/_2$
ד"ר רוזשאַנער	הויט־און געשלעכט־סר.	11-10 2-1
ד"ר נאַלדשטיין־פאַלאַק	אויגען־קראַנקהייטען	2-1 7-8
ד"ר יוסטמאַן	נערוועז־קראַנקהייטען	2-12
ד"ר ראַזענצווייג	קינדער־קראַנקהייטען	12-10 4-5
ד"ר פאַפּיקרני	פרויען־און געבורט־הילף	$1-11^1/_2$ 5-6
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע־קראַנקהייטען	4-3 ו.1-2
ד"ר ווייגבערג	אינערע הערץ לונגען־סר.	$1-11$ $5^1/_2$-7
ד"ר סטופּעל	רענטגען	6-4 10-12
א. גראַדזענטשיק	צאָהן־אַרצט	3—7
נ. ראַזעם	צאָהן־אַרצט	9—2

צאָהן־מגדהילונג, בעליכטונגען, קראָנען, מאַסטען, א אַז. ה.

בי דער לעטשניצע אין געעפענט געוואָרען

רענטגען־אינסטיטוט

הילונג פון הויט־קראַנקהייטען פון קעב (פאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונ־גען, קאַרץ־לאַמפּע, דיאַטערמיע, לעקטריזאַציע, אַלע בעגליכע אַנאַליזען. א קורס פאַר מאַסאַזער.

אויפנאַהמען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

הייזיס אין ד ר שטאָט.

זעטליכע

פעלץ־אַרבייטען

מיט: זשאַקעטען, הערען־פעלצען און אַלערליי פאַנ־טאַזיע נעהמט אָן צו די בעסטע בעדינגונגען דער לאַנגיעהריגער קירזשנער־אַטעליר 1047

מ. פישעלעוויטש

20 פעטריקאַווער 20

עד מתי עצל תשכב?

הי לאַנג וועסטו וואַרטען מיט דיינע איצטיגע אין פאַר־מלחמה'דיגע וועקסלען?

מתי תקום מ־נתך?

ווען וועסטו קומען אין ביוראָ

17 פעטריקאַווער 17

2-טען הויף, פאַרטער, דורכגאַנג **זאַכאַדניא 52**, וואו מ'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט'ן אויסטאַו, קלאַזולעס, זאַבעזפּיטשטעניעס אויף אַלע שטעדט און פּוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אָדוואָלאַניעס, רעקורסען, וועגען פעסער אין קאָ־מיסאַריאַט־רושאַנדע, ביטעס וועגען דירה אין אַזשאַנד ראַזיעמטשי און אין אַלע פאַליציי־בעצירקען, **שותפות־אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראָווינעס, קאַרנע ספּראַוועס**, וויי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

רעכט־קאָנסולענט **י. מאַנעל,**

פעטריקאַווער 17 זאַכאַדניא 52

שנעל, רעיעל און בילליג!

אכטונג, ה' פריזיערס!

כעלניש האַסער 3.80 זל. א קילאָ.

בלומען־וואַסער 3.80 זל. א קילאָ.

וועזשעטאַל 3.20 זל. א קילאָ.

ראַויר־זייף 7.80 Pixin זל. א קילאָ

אַלץ בעקומט איהר אַ מבזיליגסטען נור אין דער

פערפּומעריע פון

י. דרוקער, זאַוואַדזקאַ 11

זאָ־נגט וועגען אייער געזונד!

די „שווייצאַרישע ביטערע קריי־טער" (מיט דער מאַרקע "Kogut") זענען ענטשפּרעכענד בי מאַגען־הראַנקהייטען קישקעס, אַבסטרוקציעס און גאַל־שטיינער.

„Szwajcarskie Gorzkie Zioła"

זענען אַ מולד און נאַטורעל דורכרייניגונגס־מיטעל, וואָס פערלייכטערט די פונקציעס פון די פערדייאַונגס־אָרגאַנען און ווירקען געגען **דיקקייט**. די „שווייצאַרישע ביטערע קרעטער" ערוועקען אַ'אַפּעטיט.

עס פערקויפען די אַפּטייקען און סקלאַד אַפּטייקע אַ שאַכטעל צו **1.50** זל. הויפּט־סקלאַד איז די אַפּטייק פון **A.Gąsecki Warszawa,** ul. Leszno 41

מיר שיקען אַרויס אַמוועניגסטען 2 שאַכטלען נאָכ'ן ערהאַלטען פון 4.30 זל. (מיט איבערשיקען). 1492

נײַער פאָלקסבלאַט
31. דעצעמבער 1926

דאָס לאָדזער לעבען

נײַער פאָלקסבלאַט
31. דעצעמבער 1926

31
פרייטאָג
כו
טבת תרפ״ו

דעצעמבער
זון־אויפגאַנג 7.17
זון־אונטערגאַנג 3,30
לענג פון טאָג. 9
ליכט־צינדען 3–13

צירקוליאַר פון פינאַנץ־מיניסטער וועגען איינקאַסירען דעם הכנסה־שטייער.

וואָס סוחרים דאַרפען טון, כדי צו פערלייכטערן די איינצאָהלונגען?

אויפ׳ן סמך פון אַ ספּעציעלען ציר־קולאַר האָט מען איצט אָנגעהויבען צו מאָהנען דעם הכנסה־שטייער מיט שטרענגע עקזעקוציע־מיטלען. אין די ערטער וואו מען האָט נאָך נישט אָנגע־הויבען מאַכען די עקזעקוציעס, וועט מען זיי טאָכען פון 2־טען יאַנואַר אָן.

דאָס פינאַנץ־מיניסטעריום האָט גלייך צייטיג בעאויפטראָגט אַלע גאַטשעלניקעס פון די פינאַנץ־אַמטען צו מאַכען אַלע מעגליכע צאָהלונגס־ערלייכטערונגען פאַר די, וואָס קאָנען נישט בעצאָהלען מיטאַמאָל דעם הכנסה־שטייער.

די סוחרים אין קרעמער, וואָס ווי־לען, אַז מען זאָל זיי נישט מאַכען קיין עקזעקוציע אויף דער גאַנצער סומע וואָס עס קומט פון זיי, זאָלען בעסער נישט וואַרטען, ביז מען וועט צו זיי קומען מאַכען אַנעקזעקוציע, נאָ־ זאָלען גלייכע שוין איצט זיך ווענדען צו די גאַטשעלניקעס פון די אַמטען מיט בי־טעס, דאָס מען זאָל זיי צולעגען דעם הכנסה־שטייער אויף עטליכע ראַטעס.

די גאַטשעלניקעס האָבען דעם אויפ־טראָג צוצולעגען אויף ראַטעס אויסצו־צאָהלען אין משך פון 2 ביז 3 מאָנאַ־טען, יעדע 2 וואָכען אָדער 4 וואָכען איין ראַטע.

אויף ראַטעס וועט מען צולעגען די שטייערען פאַר די דאָזיגע פערזאָנען, וואָס וועלען אין זייער ביטע אָננעבען ריכטיגע און בענרינדעטע מאָטיוון, פאַרוואָס זיי קאָנען נישט בעצאָהלען מיטאַמאָל.

עס איז פערשטענדליך, אַז די גרעס־טע טייל סוחרים זענען נישט בכח צו בעצאָהלען איצט מיטאַמאָל דעם גאַנצען שטייער, ווייל מען האָט איצט געמוזט היבשע סומען אַרויסנעהמען פון גע־שעפט אויף פאַנטנטען. דאָס איז אַ גע־ניגענדער מאָטיוו.

ווער עס וועט נישט אָנגעבען קיין ביטע וועגען אויסצאָהלען אין ראַטעס, וועט מען מאַכען עקזעקוציעס און עס וועט צוגעהן קאָסטען 5 פראָצ.

אָפענער בריף

צום פרעזעס פון דער לאָדזער יודישער כהלה־פערוואַלטונג, דעפּ. ד״ר ראָזענבלאַט.

די יעצט געשאַפענע לאַגע אין דער יודישער קהלה צווינגט מיך, זעהר גע־ערטער הער פרעזעס, זיך צו ווענדען צו אייך מיט אַן אָפענעם בריף אין ער פרעסע: ליבער הער פרעזעס. איהר וועט מיר געוויס ענטשולדיגען, וואָס זייענדיג געוועהלט אין דער קהלה גוף מיט די שטימען פון דער ציוניסטישער פראַקציע, האָב איך דאָך נישט געקענט מסכים זיין מיט אייער טאַקטיק און איך בין געבליבען אַרבייטען אַקטיוו. לויט מיינע מעגליכקייטען, ווייל איך בין גע־וועהלט געוואָרען דורך האַנדווערקער (אמת דורך האַנדווערקער־ציוניסטען און סימפּאַטיקער פון ציוניזם) האַנדווערקער האָבען זייערע טאָגטעגליכע ווירטשאַפט־ליכע אינטערעסען אין דער יודישער קהלה און איך האָב נישט געהאַט דאָס רעכט זיך אָפּצוזאָגען פון צו שטעהן אויף דער וואַך פון זייערע אינטע עסען.

יעצט, ליבער ה׳ פרעזעס, צווינגען מיך געוויסע אַרזאַכען זיך צו ווענדען צו אייך אין צו פרעגען, צי איז נאָך נישט געקומען די צייט פאַר אייך אין פאַר דער גאַנצער ציוניסטישער פראַק־ציע זיך אָפּצוזאָגען פון דער פאַר מיר אונפערשטענדלעכע פּאָסיווע שטעלונג אין דער יודישער קהלה. עס איז אויך פאַר מיר אין געוויס אויך פאַר אַלע ציוניסטישע וועהלער אונפערשטענדליך, וואָס איהר בעצוועקט מיט אייער פּאָ־סיוויטעט.

ליבער ה׳ פרעזעס, איך האָב אייך אַלס פרעזעס אָפּגעגעבען מיין שטימע. האָב איך דאָס רעכט צו פערלאַנגען פון אייך, אַ ה׳ זאָלט ערפיהלען אייער חוב אַלס פרעזעס און אַלס ציוניסט, איך פערלאַנג פון אייך איהר זאָלט געבען די מעגליכקייט דער ציוניסטישער פראַק־ציע, זי זאָל ערזיהלען איהר חוב אנט־קעגען איהרע ציוניסטישע וועהלער. זעהר געעהרטער ה׳ פרעזעס! פון אייער רייכער לאַנגיעהריגער פאַרלאַמענטאַרי־שער ערפאַרונג ווייסט איהר גאַנץ גוט, אַז עס איז פאַרהאַן אַ וועג, אויף וועל־כען מען קען זיך צוזאַמענרעדען מיט אַנדערע גרופּירונגען, בכדי צו טיהרען אַ ווירדיגע פראָדוקטיווע אַרבייט לטובת הכלל און אויב עס וועט זיך דאָך אַרויס־ווייזען, אַז אין דער לאָדזער יודישער קהלה קענט איהר מיט די איבריגע גרו־פּירונגען נישט מיט אַרבייטען, זאָל דאָס לאָדזער יודענטום דעמאָלס אורטיילען.

געעהרטער ה׳ פרעזעס! איך בין אי־בערצייגט, אַז איך דריק אויס די וואונ־שען פון דעם גאַנצען לאָדזער פראָנטע. סיוועל נאַציאָנאַלען יודענטום, אַז די גאַנצע ציוניסטישע פראַקציע זאָל צו־טרעטען צו אַקטיווער פראָדוקטיווער אַר־בייט אין דער יודישער קהלה.

מיט דעם גרעסטען דרך ארץ

ראובן האָפמאַן, פרנס.

פא״י פערלאַנגען, אַז די כהלה זאָל איינאָרדנען אַנ׳אומזיסטע קויהלען פערטיילונג.

די פּוּעלי אמוני ישראל האָבען זיך געווענדעט צו דער פערוואַלטונג פון דער יודישער קהלה מיט אַ מעמאָריאַל און וועלכען ס׳ווערט צו. אַנד. געזאָגט, אַז די זאַכען פון די יודישע אַרבייטער האַלט אין איין וואַקסען און די יודישע אַרבייטער גענינען נישט צוליב פאַר שירענע סעמים פון די נאָרמאַלע רע־גירונגס־אונטערשטיצונגען, די יודישע קהלה אָבער רופט זיך נישט אָפּ אויף דער נויט און אַרגאַניזירט אַפילו נישט קיין קויהלען־אַקציע פאַר דער אָרימער יודישער בעפעלקערונג.

די פּוּעלי אמוני ישראל פאָדערען דעריבער, אַז די קהלה זאָל בעשליסען וואָס שנעלער אַנ׳אומזיסטע קויהלען־פערטיילונג פאַר דער אָרימער יודישער בעפעלקערונג און אַז די אַקציע זאָל באַלד אַדורכגעפיהרט ווערען.

סאַלעק, לאַלעק און אַלעק

האָבען אַנגעטראָפען אויף אַ פאַניענטע, אָבער נישט אויף „אַזעלכע״.

זיי וועלען טאַקע בעקומען דעם גוטען פסק.

(פון די לאָדזער מעשיות).

דעפּטשען זיך אויפ׳ן דעפּטאַק דריי געקראָכמאַלעוועטע פראַנטען: סאַלעק לאַלעק און העניעק און אַ אַזעלכע חברה לייט שפּרייען איבער די שטראַ־סען, טראַכטען זיי מסתם נישט ווענען דער לעצטער איבערקעהרעניש אין ליטע אָדער ווענען די פאָגראָמען אויף יודען אין רומעניען, נאָר זייער קאָפּ־מאַשינקע לע ברעכט זיך איבער אַ ביסעל אַ וויכ־טיגערן ענין: ווי אַזוי פאַקט מען עפּיס אַ לייטישע גאָרסאָנקע, מיט וועמען גע־מיטליך צו פערברענגען דעם שנייעדיגען אָוועגד.

נעמען זיך די שניעקעוואַטע ווייבער־יעגער פלייסיג צו דערמאַלאַכע; שיסען אויף לינקס און רעכטס מיט זיסע שמיי־כעלעך און לאַקריצטיגע חנ׳דעלעך, אויף די פערבייי־שוועבענדע פערפּומירטע לאַלקעס.

מילא זענען זיי דאָך גישט מעהר, ווי זינדיגע קאַוואַלירען, האָט זיך זיי דאָס מאָל דער יריד נישט איינגעגעבען. ווייי־טער פראָבירען שטשענטשיע האָט זיך זיי שוין גישט געגלוסט. דער כריין אין דער נאָז און די קאָנאַליזאַציע אין קאָמאַש האָט די חברה געצוואונגען צו מאַכען מיט אַ היים.

פּלוצלינג בעוויזט זיך דאָס הערליכע געשטאַלט פון דער אַלטשטעטישער פריי־ליין שרה, פאַר וועמענס געטאָקטע פי־גורל די לעב־יגגלעך פון פיעטריני וועג־רען די פּפּרה.

פאַן סאַלעק, וועלענדיג צוריצען אָדער אפשר גאָר זיך גרויסען פאַר זיי־נע קאָמערדען, אַז שרה׳לע איז מיט איהם קנעפּעל שבעקנפּל, גיט פּאָ דזשענ־טעלמענסקי דעם היט אַ צי ביז דער קני.

פריילין שרה איז דאָך עפּעס אַנ׳ זיך איצט חבר׳ן מיט דער קראַנקען־קאַ־טע שוין באַלד 5 חדשים.

דער פּאָליציאַנט, דערהערענדיג אַזעל־כע דבורים פערשטעהט נישט קיין קוב־צען — וו אויטשאַסטקיע ראָזבייריט, נעמט ער די גאַנצע קאָמפּאַניע און גיט זיי אַ פיהר אָפּ אין קאָמיסאַריאַט.

סאַלעק כאַפּט זיך, אַז אייגענטליך האָט ער אַליין פערקאַכט די גאַנצע קאַשע און ער בעשליסט אַרויסצודרייען זיך פון גאַנצען עסק און ער מאַכט פליטה.

אין קאָמיסאַריאַט שטעלט מען צוזאַ־מען אַ גאַנצע מגילה, די צוויי חתונה־בחורים לאַלעקן און העניעקן הייסט מען אַהיימגעהן קאַרנאַוואַלעווען אין דער ביאַלאַ סאַלע און שרה׳לען, טראָטץ איהרע טענות און מענות איז מען משלח אויף אַ ליל שמורים אין חד גדיה.

צומאָרגענס שיקט מען זי מיט פּאַ־ראַד אָפּ אויף בריקה אין דער אָבינטשאַ־יווקע.

און שטעלט זיך פאָר אַ וואונדער פון דער היינטיגער צייט, ווען אַלץ איז אויסגעלינקט, געפינט גאָר די אָבי־טשאַיווקע איין, אַז אַזאַ קאָקעטישע פאַניענקע, ווי שרה׳קע געהערט צו די געציילטע מיטגלידער פון דער אונטער־גייע דער פּאַרטיי פון די כשר׳ע און ישר׳דיגע.

דאָס מלכות האָט שרה׳לען פערשטעט זיך. איבערגעבעטען און די צוויי אונטערסירער צוגעצויגען צו גע־ריכטליכער פערשאַנטוואָרטליכקייט פאַר אַ יינפירען די מאַכט אין אַ טעות.

פון איהר זייט וועט שרהלע פאַר זיי מסתמא אויך נישט קיין האָניג־לעקאַך באַקען. אַ חוץ דעם, וואָס איהרע ברי־דער האָבען זיי שוין גאַנץ אָרענטליך צובראָכען די בייגער ווערט נאָך קע־גען זיי פערפיהרט אַ פּראָצעס.

אַרנום.

דאָס לאָדזער לעבען

די פאָרבערייטונגען צום שאַ־צען דעם אומזאַץ־שטייער פאַר׳ן יאָה״ 1926.

אַלע פינאַנץ־אַמטען האָבען שוין בע־מען אַ בעפעהל, דאָס זיי זאָלען אָנ־הויבען צו מאַכען פאָרבערייטונגען אויף אָבצושאַצען דעם אומזאַץ־שטייער פאַר׳ן יאָהר 1926.

מען הערט שוין אויס די „זשעטשאָ־זנאַווצעס״־בעאַמטע און מען שטעלט שוין צונויף אויף ספּעציעלע פאָרמוליאַ־רען די אומזאַצען און טראַנזאַקציעס פון יעדען סוחר, לויט ווי מען האָט דאָס אַרויסגענומען פון די ביכער ביי די הערשאָוניקעס, פון די בענק, פאָסט, באַהן א. ד. גל.

אין גיכען וועט מען דאַרפען דער־לאַנגען זעזאַניעס וועגען אָבראָט פון גאַנצען יאָהר 1926, ווייל, חי בעוואוסט, וועט מען איצט אָבשאַצען דעם אומ־זאַץ פאַר׳ן גאַנצען פערגאַנגענעם יאָהר און מען וועט אַראָבראַכענען די איינ־נעמאָהלטע „זאַליטשקעס״.

ווען כען מען הרטה האָבען אויף אַ האַנדעלס־טראַנזאַקציע?

(ה. צ.) צווישען די סוחרים אין פו־לען לעגט מען זעהר וועניג אַכט אויף דעם פאַקט פון געשלאָסענע טראַנזאַק־ציעס. סוחרים שליסען געשעפטען, קוי־פען אָדער פערקויפען, שפּעטער האָבען זיי הרטה, אָדער דער קויפער וויל נישט אויסקויפען די סחורה, אָדער דער פער־קויפער וויל נישט ליפערן; דער וואָס בעקומט הרטה, מיינט אַז עס איז גע־נוג, וואָס ער מאַכט זיך נישט וויסען, באמת אָבער קומען די דאָזיגע זאַכען פאַר׳ן גערילט און ענדיגען זיך דאָס רוב נישט גוט פאַר דעם, וואָס האָט בעקומען הרטה.

די סבה דערפון איז, וואָס די סוחרים רעכענען זיך נישט מיט׳ן געזעץ, וואָס פאָדערט, אַז אויב מען האָט הרטה אויף דער געשלאָסענער טראַנזאַקציע, דאַרף מען אין פערלויף פון 8 טעג אָפיציעל מעלדען דעם צווייטען צו, אַז מען ציהט זיך צוריק פון געשעפט.

די טעג איז אין וואַרשאָווער גערעכט פאָרגעקומען אַזאַ פראָצעס צווישען די פירמע „סאַיר״ און „וואַרטאַקס״, די פירמע „וואַרטאַקס״ האָט געקויפט סחו־רות ביי דער פירמע „סאַיר״ און שפּע־טער האָט זי נישט געוואָלט אויסקויפען די סחורה.

אַלס פערטיידיגער פון דער פירמע „סאַיר״ איז אַרויסגעטרעטען דער ג. אַדוואָקאַט בוסטאַוו גרינשפּאַן, ער האָט אָנגעוויזען אַז די פירמע וואָר־טאַקס האָט נישט געמאָלדען אין משך פון די 8 טעג, אַז מען האָט חרטה פון דער טראַנזאַקציע.

דאָס געריכט האָט מסכים געווען צו דער דאָזיגער מיינונג, אַז אויב מען האָט נישט געמאָלדען אין משך פון די 8 טעג, אַז מען האָט חרטה, איז מען געגוים די טראַנזאַקציע צו האַלטען, און האָט דער פירמע „סאַיר״ צוגע־פּסק׳ענט די פערלאַנגטע סומע.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנא 43, טעל. 41-32.
מפּציאַלנסט פאַר הויט, וענערישע און פּ־
נער־שווערע קראַנקהייטען 4-2
הילנונג מיט קוואַרץ־לאַמפּען (האָר־אויספאַל)
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוועגד

Dr. med. M. GLAZER
u. ZIELONA Nr. 6
מעלעפּאָן 45-40
הויט־און ווענערישע קראַנקהייטען.
אָן נעמע פון 8—9, 12—2 און 7—8 אָוו.

ANGIELSKA HERBATA SIBUNION

היינט און פארגענדע טעג! פון 3.30 נאכמיטאג
דער קאטארזשניק זשאן וואלזשאן
פון וויקטאר הוגא. („Les Misérables“). פון וויקטאר הוגא.
אויפ'ז ערשטען סעאנס אלע באלקאן-פלעצער 1 זל. פארטער 2 זל.
„Reduta“

ניי-יאהר

אויף דער פאסט. – אין די אפ-טייקעז פון קראנקען-קאסע.

(ב) מארגען שבת, אין טאג פון ניי-יאהר וועט די פאסט זיין נישט טעטיג, עס וועלען נאר פונאנדערגעשיקט ווערן די עקספרעס-זענדונגען.

זונטאג וועט די פאסט זיין טעטיג פון 9 ביז 11 אוועגד.

*

די אפטייקען פון דער קראנקען-קאסע וועלען היינט זיין טעטיג נארמאל, ד.ה. פון 8 פריה ביז 10 אין אוועגד. נאר די אפטייק אויף פיעטרקאווער 17 וועט זיין טעטיג היינט ביז 12. מארגען דעם 1 און זונטאג דעם 2 יאנואר וועלען אלע אפטייקען זיין געשלאסען א חיץ דער אפטייק אויף פיעטרקאווער 17, וועלכע וועט זיין טעטיג ביי טאג און ביינאכט.

1 פראצענט

אומזאץ-שטייער פאר הורט-האנדעל.

(כ) נעכטען האט דער סוחרים-פערא-יין אין לאדז בעקומען א מיטטיילונג, אז אין נאהענטסטען נומער פון „דזיענ-ניק אוסטאוו“ וועט זיך בעווייזען די פערארדנונג וועגען פערקלענערען דעם אומזאץ-שטייער פאר'ן הורט האנדעל ביז 1 פראצענט. וועגען דער דאזיגער שטייער-הנחה קעמפען שוין די לאדזער סוחרים-פעראיינען זיט 3 יאהר.

דאסטוירים

פון דער קראנקען-קאסע פאדערן 25 פראצענט געהעכערט.

(ב) ווי מיר דערוויסען זיך האט די פערוואלטונג פון דער קראנקען-קאסע-דאקטוירים איבערגעשיקט צו דער פערוואלטונג פון דער קראנקען-קאסע א פאדערונג צו העכערען דאס געהאלט פון די דאקטוירים אויף 25 פראצענט. די פאדערונג פון די דאקטוירים איז איבערגעשיקט געווארען דורך דער פערוואלטונג פון דער קראנקען-קאסע אין דער פינאנץ-קאמיסיע.

קויהלען

פאר ארבייטסלאזע.

(ב) ווי בעוואוסט, בעקומען איצט ארבייטסלאזע לעבענסמיטעל-מראדוקטען אין זיי וועלען אויך בעקומען קויהלען.

די קויהלען קומען שוין די טעג א קיין לאדז און זיי וועלען ווערען פערטיילט נאר צו פערהייראטע ארבייטסלאזע, וואס בעקומען נישט קיין רעגירונגס אונטערשטיצונג.

דער ראדאשיצער רבי אליעזר דוד בן מלכה חנה איז קראנק געווארען. זיינע אנהענגער און אלע חסידים אין די שטיבלעך און בתי מדרשים ווערען געבעטען צו זאגען תהלים וועגען זיין געזונד-צושטאנד.

בעריכטיגונג.

אין נומ. 34 פון אונזער צייטונג איז געווען געדרוקט א געשיכטע, פון וועלכער עס האט זיך געפיהלט געטראפען פרוי גאלדענבערג (זשעלאנא 57), וועלכע האט איינגענעבען אין געריכט פאר זיך און איהר טאכטער.

אויפ'ן געריכט האט דער אדוואקאט פון אונזער צייטונג ערקלערט, אז דא איז אל סי סעות פארגעקומען א מיס פערשטענדניש, און ער האט אויסגעדריקט דאס בעדויערען, וואס געגען ווילען פון דער רעדאקציע איז געשען אנ'עוולה דער פרוי גאלדענבערג און איהר טאכטער.

נאכ'ן אורטייל פון 2 ח. זענען די צרות פון כעקומען אויף א פ. ידלי-כן אויף, שפענדעריג פון אונזער זיים 25 זל. אויף א וואוילעסיגען צוועק.

אלע רעזערוויסטען מוזען מעלדען

די אדרעסען זייערע ביים איבערציהען זיך, ביים ארויספאהרען א. א. וו.

אין דער שטאדט זענען פונאנדער-געלעבט פאלגענדע מעלדונגען:

אויפ'ן גרונד פונ'ם געזעץ פון 23. מאי 1924 וועגען אלגעמיינעם מיליטער פליכט („דז. אוסט.“ (נומער 61 פון 1924 י.) אין דער אויספיהרונגס-טעראָרדנונג צו איהם („דז. אוסט.“ נומער 37 פון 1925) ווערט בעקאנט-געמאכט:

אלע אפיצירען און זעלנער פון רעזערוו און לאנדוועהר ווי אויך אלע זעלנער, וואס זענען בעפרייט-געווארען פארן ענדיגען דעם טערמין פון אקטיווען מיליטער-דינט זענען מחויב צו מעלדען יעדעס מאל ווענען ענדערען זייער אדרעס אין מיליטער-פאליצייאי-שער ביורא פון מאגיסטראט (פרייהייטס-פלאץ, 14) אין פערלויף פון 8 טאג נאכ'ן איבערציהען זיך, אדער נאכ'ן קומען קיין לאדז.

2. די, וואס זענען איינגעטראגען אין די רעיעסטערען פון די 18-יאהריגע און אין רשימות, מוזען וועגען זייער אדרעס-ענדערונג מעלדען באלד.

3. אפיצירען און זעלנער פון רעזערוו און לאנדוועהר, וואס ווערען גערופען אויף איבונגען, דארפען מעלדען וועגען זייער אוועקפאהרען אין קומען; מיליטער-פליכטיגע, וואס ווערען גערופען צו אקטיווען דינסט, מוזען מעלדען וועגען זייער אפפאהרען און צוריקקומען.

4. אפיצירען און זעלנער פון רעזערוו און לאנדוועהר, וואס פאהרען אוועק אין אדער אין אויסלאנד, לענגער ווי אויף 14 טאג, דארפען מעלדען וועגען זייער אוועקפאהרען און קומען.

(בעמערקונג: דאס מעלד-פליכט, בעת א רייזע איז נישט נוגע שטענדיגע מליוכה-פונקציאנארען פון ציוויל-דינסט).

די מעלדונגען דארפען געמאכט ווערען פערזענלין. דערביי דארף מען צושטעלען די מיליטערישע דאקומענטען דאס מיליטערישע ביכעל, דינסט ביכעל, אזרלויב-קארטען א. א. וו.)

די וואס וועלען נישט אויספיהרען די פארשריפטען וועלען בעשטראפט ווערען אויפ'ן ארמיניסט אסיוען אוסן ביז 500 זל. אדער מיט ארעסט ביז 6 וואכען, אדער מיט ביידע שטראפען צוזאמען.

לאדז, דעם 1. יאנואר 1927.

פרעזידענט רעגירונגס-קאמיסאר
(–) מ. צינארסקי (–) איזשיצקי.

1903. 4, 5.

צונאב-קאמיסיעס.

(§) נעכטען האט די מיליטעריש-פאליציאישע אפטיילונג ביים רעגירונגס-קאמיסאריאט אין לאדז, דערהאלטען א צירקולאר, וועלכער בעאויפטראגט זי צו ארגאניזירען א צונאב-קאמיסיע פאר די יאהרגענג 1903, 1904, 1905.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, וועט דעם 3. יאנואר 1927, 8 א זייגער פריה אין לאקאל אויף טראגונט-גאס 10 אמטירען די צונאב-פאבאר-קאמיסיע פאר מאנס-לייט, וועלכע זענען געבוירען געווארען אין די יאהרען 1903, 1904 און 1905, און פאר די פאבאראווע, וועלכע זענען בין איצט, צוליב פערשידענע סיבות, נישט געשטאנען פאר דער פאבאר-קאמיסיע, ווי אויך פאר די מענער, וועלכע האבען געקריגען אין 1925 אד-ראששעניעס אויף א יאהר, צוליב זייער שוואכען געזונד-צושטאנד און האבען יך אין 1926 נישט געשטעלט צו די קאמיסיעס.

שאראדען-ווינקעל

.24

פון די פאלגענדע קלאנגען צוזאמענ-שטעלען 10 ווערטער, וואס די ערשטע אותיות פון זיי געלייענט פון אויבען ארא, און די לעצטע, געלייענט פון אונטען ארויף זאלען בילדען דעם נא-מען פון א מלוכה-מאן, וועלכען מען דערמאהנט לעצטענס אפט אין די ציי-טונגען.

די קלאנגען פון די ווערטער זענען:

ראָ — ווע — לו — איי — דע — רי — פאַ — אי
אַר — בלעם — טאַס — ראַ — מוזד —
מאָ — לאַס — פע — דאָר — קאַ — נאַ —
טאָוו — ראַ — סאָ — דעז — אַ — שעל —
עמ — מאַל —

די בעדייטונג פון די ווערטער איז:

1) אמת אויף לאטיין.
2) אונזער ערד-טייל.
3) אלטע פראנצויזישע מטבעה.
4) העלדינס פון שעקספירס א דראמע.
5) א צייכען.
6) דער אורמענס לויט דארווינס שיטה.
7) געגענזאץ פון גאט ארימאן.
8) בעריהמטע פראנצויזיש-יודישע אקטריסע.
9) האלב-אינזעל אויף צפון-אמעריקא.
10) א גרויסע שטאט אין רוסלאנד.

שאראדען-ווינקעל

נומ. 24

פרעמיעס:

1) 2 בילעטען אין „קינאָ“.
2) 1 שט. טואלעט-זייף.

.25

סימפאטיע אויף העברעאיש
דאס איז זיין ערשטער קלאנג;
דער ערשטער ברודער-מערדער
דאס איז זיין צווייטער קלאנג,
צוזאמען מיט די קלאנגען
איהר דארפט נישט זוכען לאנג:
דאס איז דאך פראסס דער נאמען
פון מייסטער פון געזאנג.

שאראדען-ווינקעל

נומ. 25

פרעמיעס:

1) א זאמעל-בוך „דער אויפגאנג“.
1) 1 שט. טואלעט-זייף.

לעזונג פון רעטעניש נ. 22

סמעטאנא

ו	ו	א	ל	ס	א	ר	א	י	
ר	ע	ט	ע	מ	י	ל	י	מ	
	ז	א	פ	ש	ל	ע	ט		
	ן	ע	ל	ט	י	י	ט		
		ס		נ	א	ג	ר	א	
ט	א	ל	ב	נ	ע	ז	א	ר	
ט	נ	ע	מ	א	ל	ר	א	פ	

געוואונען האבען לויט א גורל:

1) בנימין גראסס, זגערזשער 72 – 2 בילעטען אין יוד. טעאטער.
2) אנדזיא ליפקא, פעטריקאווער 64 – 2 בילעטען אין קינאָ.

לעזונג פון רעטעניש נ. 23

יוליום אדלער

געוואונען האבען לויט א גורל:

1) דור גערטלער, פעטריקאווער 18 – 2 בילעטען אין יוד. טעאטער.
2) לייביש ראדאשיצקי, קאנסטאנטי-נער 18 – 2 בילעטען אין קינאָ.

ELEKTRON
ŁÓDŹ, SIENKIEWICZA 39
TELEFON 64-43
SPRZEDAŻ MATERJAŁÓW ELEKTROTECHNICZNYCH
PO CENACH UMIARKOWANYCH

די קראנקען-קאסע פערנעמט די צייט

אזוי, אז די פראגע וועגען דער לוין-אלציע מוז מען אבלעגען אויף אנ'אנדער מאל.

(ב) עהערנעכטען איז אין לאקאל פון די קלאסען פעראיינען פארגעקומען א פערזאמלונג פון די פאבריקס-דעלעגא-טען. אויף דער טאג אָרדנונג האבען זיך געפונען די פראגען וועגען דער בעצי-הונג פון דער קראנקען-קאסע און וועגען דער פארשטעהענדער לוין-קציע אין די פאבריקען.

א רייה רעדנער האבען זיך ארויס-געזאגט, אז די איצטיגע קראנקען-קאסע, הגם זי איז זעהר נוצליך, ענטשפרעכט זי אבער ווייט נישט די בעדערפנישע פון די פערזיכערטע. סיי די בעה אנד-לונג, סיי די מעדיציניש'ע הלף און די שטיצע, געפינען זיך נישט אויף דער נעהעריגער הוין.

ארום דער פראגע האט זיך ענטוויקעלט א לענגערע דיסקוסיע.

צוליב דער שפעטער צייט איז די פראגע וועגען דער לוין-הוסמה אראב-גענומען געווארען פון דערטאג-אָרדנונג.

קהלה-מעמאריאל צום קולטום-מיניסטעריום.

( ) אויף דער עהערנעכטיגער זיצונג פון דער לאדזער קהלה-פערוואלטונג איז בעשלאסען געווארען צו שיקען צום מיניסטעריום פאר בילדונג און רע-ליגיעזע-ענינים א מעמאריאל וועגען פאלגענדען:

די וואיעוואידזטוועט האט בשעתו מיטגעטיילט דער לאדזער קהלה, אז דעם מאגיסטראט דארף געצאהלט ווע-רען 20 פראצענט פאר איינמאהנען דעם עטאט פון די צאהלער.

די דאזיגע 20 פראצענט זענען גע-ווען: 10 פראצענט פאר אינקאסאָ און 10 פראצענט הוסמה פאר'ן מאגיסטראט, אויסער דעם, נעהמט נאך דער מא-גיסטראט 5 פראצענט פאר סעקווע-סטראציע-קאסטען.

די קהלה ווייזט דעריבער אן אינ'ם מעמאריאל צום בילדונגס- און רעליגיע-מיניסטעריום, אז אויב די דאזיגע פערארדנונג האט נאך געהאט א בע-רעכטיגונג אין די אינפלאציע-צייטען, ווען דאס נישט פינקטליכע איינצאהלען האט פעראורזאכט גרויסע היזיקות סיי דער קהלה, סיי דעם מאגיסטראט, – בעלאסטען איצט די דאזיגע פראצענ-טער צופיל סיי דעם עטאט-צאהלער, סיי די קהלה בפרט, ווען די דאזיגע פראצענטער מוזען ס'רוב צאהלען די יחידים, וועלכע זענען בעשעפטיגט, דערהאלטען דעריבער אפט נישט די איינמאהנונג פון דער קהלה-קאנצע-לאריע, און מוזען אזוי ארום ווארטען ביז דער מאגיסטראט מאהנט איין.

נאך מעהר – ווערט אין מעמאריאל אנגעוויזען – וועלען איצט די עטאט-צאהלער ליידען, ווייל נאכ'ן געהעכערטען עטאט-מאקסימום אויף 1000 זלאטעס, וועט מען דארפען צאהלען אנשטאט 1000–1,350 און דערצו וועלען אך צוגעהן די שטראפען פאר „זוולאקעס“.

די קהלה-פערוואלטונג פאדערט דע-ריבער פון בילדונגס- און רעליגיע-מיניסטעריום, אפצושאפען דעם רעס-קריפט פון יאהר 1924 אין אנערקענען דעם מאגיסטראט נאר א בעלוינונג פון 5 פראצענט פאר אינקאסאָ און דאס זאל נאר גענומען ווערען פון די צאהלער אין נישט פון דער קהלה.

אויף דער זעלבער קהלה-פערוואל-טונגס-זיצונג איז אויך בעטראכט גע-ווארען די פראגע וועגען פערטיילען די 50 פונט פון לאנדאנער הילפס קאמי-טעט.

ס'איז בעשלאסען געווארען צוצוגעבען אויף דער שטיצע מצד דער קהלה 1000 זלאטעס.

*

זונטאג קומט-פאר א זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג.

אויף דער טאג-אָרדנונג געפינען זיך די לויפענדע פראגען.

צו דער דאזיגער זיצונג זענען איינ-געלאדען געווארען 3 פארשטעהער פון די עלטערן-קאמיטעטען פון די באראָ-כאוו- און מעדעם שולען.

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
די לעצטע 5 נאסטראלען
פון בעריהמטען ארטיסט
יוליום אדלער
צוזאמען מיט זיין אויסגעצייכענטען אנסאמבל. פרויען: הדסה, האלימש, סאלאמאו, רעניגא, שייוויטש. מענער: בריז, לאוי, קאן, קורש, קראנץ, שטאק-פעדער, ראטשיין און אנדערע.
שבת, דעם 1. יאנואר, 3.30 נאכמ. – צו בילינע פרייזען צום לעצטען מאל – די בערינהמטע סאציאלע טראגעדיע פון ערנסט סאלער
„הינקעמאן“ הויפט-ראל „הינקעמאן“– יוליום אדלער.
שבת דעם 1. און זונטאג, ד. 2 יאנואר 8½ אוועגד פרעמיערע! צום ערשטען מאל אין לאדז – סעמ'אן יושקעוויטש'ס הערליכע קאמעדיע, וועלכע איז געשפילט געווארען אין ניו-יארקער קינסט-טעאטער א גאנצען סעזאן מיט אונגעהויערען ערפאלג
„דער לופט-מענש“
די הויפט-ראל „אליהו גאלו“–יוליום אדלער.
זונטאג, דעם 2. יאנואר 3.30 נאכמ. – צו בילינע פרייזען אויפ'ן אלגעמ. פערלאנג די „תלמיד חכם“ די הויפט-ראל „תלמיד חכם“ – י. אדלער.
בעליבטע מיעסע – פולעשען אין קאסע פון פילהארמאניע. אדם. לימער: א. שטאכפעדער.
אנאנס! מאנטאג, ד. 3. יאנואר לעצטע פאפול. פארשט.

מאניפעסט

צו דער בעפעלקערונג פון לאדז און אימגעגעד!

היינט הייבט זיך אָן דאס דעמאנסטרירן פון דעם געוואלדיגען פילם

„דער 1-טער שאם אַ צאַראַט"

צאר ניקאלאי II

און גאפאן.

204

צאר ניקאלאי דער II, דער בלוטיגסטער צאר פון רוסלאנד וועט זיך בעוויזען אין אַ גרויסען יורדן-פאראד דעם 7. יאנואר 1905 יאהר, אויב דו ווילסט זיך עראינערן אלע הענקער קלעיגעלם—פלעוץ בוין צאר, אויב דו ווילסט זיך דערווייסען ווער איז געווען דער גלח גאפאן, אויב דו ווילסט זעהען די שרעקליכע בלוט-פערגיסונג פאר'ן ווינטער-פאלאץ אין פעטערבורג דעם 9 יאנואר 1905 יאהר, אויב דו ווילסט זעהען די בלוטיגע גרויזאמע, צארישע אנטוסעמיטען, אויב דו ווילסט זעהען די איינפלוסרייכסטע היסטאָרישע געשטאלטען פון דער עפאָכע פון

צאר ניקאלאי II און גלח גאפאן.

קום אין קינאָ „LUNA" ווען דו ווייסט דאס אלעס זעהען טעאטער -- „LUNA" אין פ"ם לויט די דאקומענטן פון געהיימען ארכיוו

איז אָריגינעלע סאָוויעטישע אויפנאהמען.

Es glaenzt im Nu
Der aergste Schuh
Nimmt „PURUS"
Schuhkrem Du dazu

אין די אפטייסען.

היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(§) היינט פ"מ ווייטאָג, דיזשורירען ביי נאכט פאלגענדע אפטייקען: ל. פיווי-לאווסקי (פעטריקאָווער 307), ש. האָמ-בורג (גלובנאָ 50), ב. גלוכאָווסקי (נאָ-רוטאָוויטש גאס 4), י. שוטקעוויטש (קאָ-פערניק-גאס 26), א. כ'ארימזאָ (שאָמאָר-סטא 10) און א. פאָטאש (פל. קאָש-טשעלני 10).

פריזיערס

ארבייטען היינט ביז 9 אוועגד.

(ד) ווי מיר דערוויסען זיך, האט דער פריזיער-צעך בעקומען אַנ'ערלויבניש אָפען צו האַלטען היינט, פרייטאָג די פריזיער-אָנשטאַלטען ביז 9 אָוועגד.

פערזאַמלונג פון שערער-ארב.

כ"י צו פערבעסערען די לאַגע פון די שערער-ארבייטער, האט די שערער אָרגאַניז. קאָמיסיע ביי דער יידישער אָפטיילונג פון טעקסטיל-ארבייטער פעראַ"ן בעשלאָסען צו רופען אַ גאַנצע רייה פערזאַמלונגען פון יידישע און דייטשע שערער-ארבייטער.

די ערשטע פערזאַמלונג מיט דער בעטייליגונג פון דייטשען דעם. צערבע, וועט פאָרקומען אין לאָקאַל פון טעקסטיל-פעראיין, זונטאָג 4 נאָכמיטאָג.

העברעאישע שיחה.

מאָרגען, שבת, 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג קומט פאָ' אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער ארגאַניזאַציע (בעגעלניאַנאָ 4) אַ העברעאישע שיחה אויף ד. ט.: „די אַ'בייטער-ליטעראַטור אי ארץ-ישראל". רעפערירען וועט ה' ד"ר א. טארטאַקאָווער. דער אריינגאַנג צו דער פאָרלעזונג איז פריי.

„דער גבור אין הייטען" אין „רעדיטאַ".

אין „רעדיטאַ" זעהט זייט אַ וואָך דאָס בילד, וואָס איז בעקאַנט לוט וויקטאָר הוגאָ'ס ראָמאַן „לע מיזעראַבל" (אין יידיש בעקאַנט א. נ. דער „בור אין קייטען").

דער דאָזיגער ראָמאַן, וואָס איז זעהר פאָפולער אין בעקאַנט אויך דעם יידישען עולם לויט די אויפפיהרונגען אויף דער יידישער ביהנע, איז פרעכטיג אינסצעניזירט און דאָס שפילען פון די אַרטיסטען שטעהט אויף אַ הויכען נייוואָ. די סעאָנען ווערען שטאַרק בעזוכט.

מיניאַטור-פאָרשטעלונג ביים פאָלקס-כלוב.

היינט, פרייטאָג, אין מאָרגען, שבת קומען-פאר ביי דער פאָלקס-בילדונגס-ליגע (זאַוואָדזקא 5) מיניאַטור פאָרשטעלונגען מיט אנ'איהאַלטס רייכען פראָגראַם.

DZIŚ
KTO CHCE
spędzić w dobrym humorze
Wieczór-Sylwestrowy
uprzejmie zaprasza
Kawiarnia i Restauracja
LOUVRE
Piotrkowska 86, tel. 27-27
CENY NORMALNE.
173

וואָרנונג!

ד. 27. ד.ח. איז אונז אָוועקגע'גנב'עט געוואָרען אַ קאַסטען מיט וואל-נאָרן 24/3 נעטאָ קג. 60.20.

מיר וואָרנען פאַר אויסקויפען דאָס דאָזיגע.

160

Mazo i Lempert
Wschodnia 76.

ס'איז שרעכט מיט'ן לאדזער ערספארט

פאהרעז לאדזער פאבריקאנטען „רייסען כברים" אין וואַרשא.

(ס) היינט פאָהרט אַרויס קיין וואַרשאָ אַ דעלעגאַציע פון די גרויס טעקסטיל-אינדוסטריעלער בראש מיט ד"ר באָרטשינסקי, ד"ר בידערמאַן און פאָונאַנסקי. די דעלעגאַציע וועט זיך פאָרשטעלען פאַר'ן האַנדעלס-מיניסטער, פאַר' אויסערן מיניסטער און וועט זיי איבערגעבען אַ מעמאָריאַל, וועגען דער דראָהענדער לאַגע פון לאָדזער טעקסטיל-עקספּאָרט, וואָס האַלט אין איין פאַלען. אין די מעמאָריאַלען ווערט אָנגעוויזען, אז רומעניען, וועלכע איז געווען די הויפּט-אָפּנעהמערין פון די טעקסטיל-סחורות (17.8 מיליאָן פון דער אַלגעמיינער סומע 35 מיליאָן) פיחרט איצט איין הויכע צאָלען. די אינדוסטריעלער פערלאַנגען, אַז די רעגירונג זאָל אויסנוצען דעם גישט-לאַנג געשלאָסענעם פוליש-רומענישען האַנדעלס-טראַקטאַט מיט דער קלויזולע וועגען דער העכסטער פריווילעגירונג.

גענעראל סיר ווינדהאם דידס

קומט מיטוואָך קיין לאָדז.

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, וועט די קומענדיגע וואָך ווייַלען אין אונזער שטאָדט אַ חשוב'ער גאַסט דער געוו. ציוויל-סעקרעטאַר פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג אין ירושלים, סיר ווינדהאם דידס פון ענגלאַנד.

גענעראַל דידס קומט קיין לאָדז מיטוואָך, ד. 5. יאַנואַר.

דעם געהערטען גאַסט, — וועלכער איז אַנ'אָנגעזעהענע פערזענליכקייטן אין די רעגירונגס-קרייזען אין ענגלאַנד און בעקאַנט אַלס פריינד פון ציוניזם, — ווערט אויך אין אונזער שטאָדט צוגעגרייט אַ געהעריגער קבלת-פנים.

מיטוואָך אין אָוועגד וועט פאָרקומען אין „סקאַלע"-טעאַטער (צענעלניאַנאָ גאַס 18) אַ פייערליכע פערזאַמלונג לכבוד גענעראַל דידס. אויף וועלכער דער גאַסט וועט אַרויסרעדען מיט אַ רעדע.

די פרטים פון גאַנצען פראָגראַם פון קבלת פנים וועלען נאָך מיטגעטיילט ווערען.

ארבייטסלאָזע אינטעלעקטועלע

ווערען פון ניי-יאָהר אַ'בערעניסטרירט.

(ב) נאָך ניי-יאָהר וועט דער אַרבייטסלאָזער-פאָנד צוטרעטען איבערצורעגיסטרירען די אינטעלעקטועלע אַרבייטסלאָזע, וועלכע ווילען בעקומען נייע לעגיטימאַציעס אויפ'ן יאָהר 1927.

די רעגיסטראַציע וועט זיך אָנהויבען דעם 3 טען יאַנואַר, לויט פאָלגענדער אָרדנונג: דעם 3-טען יאַנואַר דאַרפען זיך מעלדען די, וועלכע האָבען די איצטיגע לעגיטימאַציעס פון 2012 ביז 3012; 4-טען יאַנואַר פון 3013 ביז 4013; דעם 5-טען יאַנואַר פון 4014 ביז'ן סוף און פון 1 ביז 200; דעם 7-טען יאַנואַר פון 201 ביז 1201; דעם 8-טען פון 1202 ביז 2011.

די אַרבייטסלאָזע, וועלכע וועלען זיך נישט שטעלען צום בעשטימטען טערמין וועלען זיך ערשט קענען רעגיסטרירען דעם 10. יאַנואַר, און וועלען בעקומען לעגיטימאַציעס מיט די לעצטע נומערען.

יוליוס אדלער'ס ווייטע־דינע גאַסט־ראָלען אין לאָדז.

ס'נעהט אַ פרעמיערע — „דער לופט-מענש".

יוליוס אדלער'ס ערפאָלגען אין לאָדז, ווי אומעטום וואָקסען מיט יעדען נייעם אויפטריט זיינעם. דאָס פובליקום פאָלט ביי יעדער פאָרשטעלונג אויס דעם זאַל פון פילהאַרמאָניע און — איז העכסט צופרידען. אויך דאָס אָנסאַמבל, וואָס שפּילט מיט אדלער', נעהמט אויס אין אַלע פאָרשטעלונגען מאַכען דעם בעסטען איינדרוק. הלוואי, זאָל יוליוס אַדלער וואָס לענגער בלייבען אין לאָדז.

היינטיגען שבת בייטאָג ווערט געשפּילט צרנסט טאָלער'ס בעריהמטע דראַמע „הינקעמאַן".

זונטאָג בייטאָג ווערט געשפּילט צו בילינע פרייזע „דער תלמיד חכם".

שבת און זונטאָג אין אָוועגד איז אונז יוליוס אדלער מזכה מיט אַ פרעמיערע. אַ נ"ע, נאָך נישט געשפּילטע הערליכע קאָמעדיע פון סעמיאָ יוש-קיעוויטש.

די אַמעריקאַנער יידישע פרעסע האָט זעהר פיל געלויבט דעם „לופט-מענש". וואָס איז געשפּילט געוואָרען אַ לאַנגע צייט אין אַמעריקאַנער יידישען קינסטטעאַטער.

Z okazji Nowego Roku
zasyłam wszystkim moim klijentom serdeczne życzenia
Piotr Pawłow
Sprzedaż cukrów i czekolady
ŁÓDŹ, Nawrot 39.

ווינער אפערעטע אין סאָאלא־טעאַטער

דירעקציע: זעמאָ.

היינט, 8.15 אין אָוועגד „דאַלי" אָפּערעטע אין 3 אַקטען פון הוגאָ הירש. —

11.30 ביינאַכט אַ וואַריעטע־פאָרשטעלונג מיט לאַבאָרעט און טענץ.

שבת בייטאָג, 3,30 זאָלם טאָג „די ווילדע ראַלא"

שבת, 8,30 אין אָוועגד „דאַלי" ס'נעמט אָנטייל דער גאַנצער אָנסאַמבל. בילעטען אין קאַסע פון טעאַטער־סקאַלאַ.

מעלדונגען.

„טאָז"

220

מאָרגען 8 אין אָוועגד וועט אין לאָקאַל פון „טאָז" (אַנדזשעיאַ 1) די פרל. ד"ר ר. לעווי האַלטען אַ פאָרלעזונג וויי אַזוי דאַרף מען ערציהען אַ „געזונד קינד" אריינגאַנג—20 גר.

אַ פראָטעסט־מיטינג

אין רומעניען.

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט אָרדענט די „התאחדות" אין לאָדז אין דעם זונטאָג 2 יאַנואַר אַ גרויסען פראָטעסט-מיטינג געגען די פאָגראָמען אויף יידען אין רומעניען. ס'בעטייליגען זיך די ה"ה סיים-דעפּוטאַט א. לעווינזאָן, ראַטמאַן ד"ר שוויג, ד"ר ו. עלענבערג און ד"ר א. טאַרטאַקאָווער. די פאָגראָמען אין רומעניען האָבען אַרויסגערופען אַ גרויסע פערבעטערונג אין דער גאַנצער וועלט. אין גאַנצען לאַנד קומען יעצט פאָר פראָטעסט-מיטינגען, אויך די לאָדזער יידישער בעפעלקערונג וועט זיך מאַסענוויז בעטייליגען אין דעם מיטינג און אַרויסטראָגען דעם שאַרפסטען פראָטעסט געגען די באַרבאַרישע פערהעלטענישען לגבי די יידען אין רומעניען.

שיחה / בית.

מחר, בשבת, כ"ו טבת, בשעה 5 אחה"צ תערך באולם ההסתדרות הציונית (צענעלניאנא 4) שיחה עברית על הנושא: „סגרות

הפועלים בא"י", המרצה: ד"ר א. טרטקובר. הכניסה חנם. 201

שערער-ארבייטער

רופען אַ צווייטע פערזאַמלונג, כדי צו אָרגאַניזירען דאָס גאַנצע שערער-פאַך האָט די אָרגאַניזיר-קאָמיסיע בעשלאָסען צו רופען אַ גאַנצע רייה פערזאַמלונגען מיט די דייטשע שערער, די קינפטיגע פערזאַמלונג איז בעשטימט אויף זונטאָג ד. 2 יאַנואַר 4 נאָכמ. אין לאָקאַל פון טעקסטיל-פעראיין-נאָוואָמיע-סקאַ 27, ווי מיר דערוויסען זיך זאָל צו דער פערזאַמלונג אויך קומען אַ פאָרשטעהער פון דער דייטשער ארבייטס-פאַרטיי, דער דעפּוטאַט צערבע. 126

פעראיי פון הענדל־ארבייטער אין בוגראַ אָנגעשלאָסען.

היינט, פרייטאָג, דעם 31 דעצעמבער ד. י. 10 אַ זייגער אָוועגד וועט אין פעראיין פון דאָנדעלס-און ביוראָ-אָנגעשטעלטע אין לאָדז אַל. קאָשטשושקי 21, פאָרקומען אַ סילוועסטער-פערוויילונג מיט אַ פערשידענאַרטיגען ליטעראַרישע-קינסטלערישען-פראָגראַם פאַר מיטגלידער און אריינגעפיהרטע געסט. 171

י. ס. א. ס. „פ עלי ציון" (שעראייניגט מיט צ. ס. פ.) פיעטו קאָיוער 83.

אַכטונג, חברים און סימפּאַטיקער! שבת, דעם 1 יאַנואַר פינקטליך 8 אָוועגד קומט פאָר אַ פאַמיליען-אָוועגד מיט אַ פערשידענאַרטיגען און אינהאַלטסרייכען פראָגראַם. אריינגאַנג פאַר חברים און אריינגעפיהרטע געסט. 232

עלעקטראטעכנישע לאנערי „ELEKTROPOL“ פון A. SZCZEKACZ, ul. Zawadzka 16a
עטפעהלט פערשודענע זשיראנדאלען, אמפלען, אין ביורא און נאכט-טיש-לעמפלער. 885

Nowootworzony Salon Damski
przy ul. Piotrkowskiej 22 (w podwórzu)
prowadzony jest pod kierunkiem warszawskiego specjalisty i b. pracowniczki firmy „Adam" p. Reginy. 691

שוין אָנגעקומען!

אראשען
קינדער פון 5.50 זל.
דאמען „ „ „
מנער „ 8.75 „
שוועדישע „Tretorn" 9.75 זל.
רוסישע „Treugolnik"
באטען פון זל. 18.50
כל זמן דער זאפאס רייכט 864
אוניווערסאל-מאגאזין
44 פיעטריקאווער 44

ווארשאווער מאגאזין פון
שיך
J. WAGLER, PIOTRKOWSKA 109
עטפעהלט אויף דער צייט פון
ארגאנואל
באלאווע און אוועגד-שיך
פון די נייעסטע פאסאנען. 994

992
„FORD"
ORYGINALNE
części zamienne
na składzie
CENY NAJTAŃSZE W POLSCE!
Jen. repr. „BERSON", Łódź
Narutowicza 16, telefon 28-38.
Opony „MICHELIN" Masywy „DUNLOP"

דאנטיסט און צאהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 דאנסמאנסינער
נעהמט אן אלע טאג פון 9 פריה ביז 8 אויביד.
פרייטאג ביז 1 נאכמיטאג. פערפיגט אויך אין יידישן

Lek. Dentysta
Jakób Bołwinik
נעאראבעט אין דער לאדזער קראנקען-קאסע איבער 4 יאהר, נעהמט לעצט אן טעגליך, אויסער שבת פון 3 ביז 9 אוועגד אויף דער
נאוואמיעסקא 26, פראנט 2, שטאק
היילען, פלאמבירען, צאהן-ציהען אהנע שמערצען.
קונסטליכע צאהן, קראנען און גאלד-ברוקען.
צינגניכע פרייז.
פאר מיטגל. פון קראנקען-קאסע און זעמערע פאמיליעס זעהר ביליג.

Patentowane GILZY
DWUWATKI
Fabryka „Sokół" w Warszawie.
Całkowicie zabezpieczają organizm palaczy przed zatruciem nikotiną.
Przedstawiciel na Łódź i powiat
ST. LEWANDOWSKI, Sienkiewicza 50, telefon 23-39 955

נאל-שטיינער-שמערצען
בעזייטיגט אה איינשפריצונג
עלטסטע פעלדשער ש. שושקיעוויטש,
קאנסטאנטינער 38, טעל. 45-55. 843

אויף בעקוועמע בעדינגונגען!
קוכען און אויאיוועז
(Piecyki i Kuchenki)
kaflano-szamatowe różnego wzoru i gatunku
פערקויף פון בוי-ארטיקלען ווי: צעמענט-קאלך, גיפס, דאך-פאפע א. א. — שאמאט-ציגעל צו אייוועז פון פער-שיידענע גרויסען עטפעהלט פירמע
M. ELECHNOWICZ
Pańska 1a (Żeromskiego)
ווארט! 880 דעטייל!

וויכטיג פאר מחותנים
אין דעם שהנעם ניי רעמאנטירטן זאל
„קאלאסעאום" זאכאדניא 53
ווערט פערדינגען אויף חתונות צו ציגענגליכע פרייזען, איך בעזיץ דאס בעסטע געשיר מיט די שענסטע פלאטען קומט און איבערצייגט אייך.
בעמערקונג: 10 זלאטעס פאר א חתונה
865 מיט אלטונג אינדאבער — זאכאדניא 53

אמבולאטאריום פאר הומענדע קראנכע
ביים גרינעם מארק
לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען און צאהן-ערצטליכער קאבינעט.
פאנס-א 23 טעלעפאן 45-10
לעטשניצע טעטיג פון 9 פריה ביז 8 אוועגד. 848

„SANITAS" לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען (פאר קומענדע קראנקע)
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט.
ציגער-גאס 29, טעלעפאן 44-51

נערוועז-קראנקהייטען	ד"ר א. כאצענעלסאן	10-11
מאגען און קישקע קראנקהייטען	ד"ר ג. ראזענבערג	7-8, 10-11 ז. 10-12
אינערליכע קראנקהייטען	ד"ר י. איציקזאן " ה. ראכאווסקי " ד. פריד	7-6 ז. 11½ 11-12 „ 12-2 6-5
קינדער קראנקהייטען	ד"ר י. בעטטע " וו. לא הי " י. שטיינבערג	3½-5 10-11 3-4 1-2 6-7
בוירגישע קראנקהייטען	ד"ר ז. רעזונסאן " ע. מארטכאוויטש	1-3 4-6
סרוי, און געפורס קראנקהייטען	ד"ר ה. גוטשטארט " ענגע " ל. שייקראוויטש	6-8 9-11 3-4 11-1 4-5
נאז האלז און אויערן קראנקהייטען	ד"ר י. איזיך " ש. מאלאוויסט	4-5½ ז 11-12 12-2 6-7
אויגען קראנקהייטען	ד"ר ג. גערשטיין " ע. ראזענבלאט	10-12 1-2 4½ 6
הויט, חענערישע און אירען קראנקהייטען קאסמעטיק	ד"ר ס. כאנטאר " מ. רעווינסאן " ל. פריבולסקי	9-11 2-4 12 1 6 8 7½-8½ זונט. דינס. דאנ. טאג מיטט. מ-יט 5.30-5 ש. 1-2
רענטגען פיזיקאלישע טע, ראפיע און ארסאפערין	ד"ר א. שטיינבערג	3½-5
צאהן און מונד-קראנקהייטען. גאלד-קראנע און ברוקע	צאהן ד"ר צוקער " " גרינשטיין-גארכאווי פר. ד"ר שאצקא " " קרעניצקא-ציפין	12-½2 9 12 2½-5¼ 5¼-8

עלעקטראפיע, קוארץ-ליכט, דיאטערמע, אלערליי אנאלוזען רענטגען, אפעראציעס, פאטרוגקעס, איינשפריצונגען, אומפונגען געגען שקארלאטין מעריצנגנשע קאכמעטיס, בלוט-אונטערזוכונג
דן לעטשניצע און טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוועגד. זונטאג פון 9 ביז 4.
אקושערין-הילף, בעטאג און נאכט. הויזען און שטאדט. דויערנדע הילפיג, לוט אפטאך

לעטשניצע „זדראוויע"
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
אויף נאוואמיעסקא 3 (ווסכאדניא 13), טעלעפאן 37 76.

אויגען קראנקהייטען	ד"ר קראוש ד"ר סלאבאדסקי	3-4 זונטאג 10½-11½ 10½ 12 זונט. 12-1.
נערוועז קראנקהייטען	ד"ר בראניסל. פרענקעל " קלאזענבערג	12½-1½ חוץ פרייטאג 11-12 חוץ זונטאג
מאגען און קישקע קראנק	ד"ר אלכסנד. מארגאליעס	12-1, זונטאג 12-1
אינערלוכע קראנקהייטען	ד"ר גיבזאנסקי " קאץ " לעווי " כאז הענריק	9½-11½ זונטאג 11-12 12-2 זונטאג 11-12 3-4½ זונט. 1-2 מאנט. מיטוו. דאנערשט. שבת 10-11 דינסט. פרייטאג 6-7¼ זונטאג 12-1
קינדער קראנקהייטען	ד"ר סאלאוויעיטשיק ארק " מאשכאנסקא " פרעכנער	10½-12 3-5 ז. 12-2 1½-2½ ז. 10½-12 5-6½ זונטאג 9-10½
בוירגישע קראנקהייטען	ד"ר גאלדמאן " פערלים	3½-4½ זונט. 9½-10½ 11-12 6-7½ זונט. 11-1
פרויען קראנקהייטען	ד"ר אראנסאן " אייגעראוא	12-1 זונטאג: 12-1 דונערטאג, פרייטאג 1½-2½ טאג. מיטט. דאנ. ש. 10½-11½
גאז, האלז און אויערען קראנקהייטען	ד"ר העלמאן " ראבינאוויטש	3½-4½ חוץ זונטאג 1-2 זונט. 12-2
הויט און וענערישע קראנקהייטען	ד"ר פאלק " זאנענבערג	3 4 זונטאג 9-10 11-12 זונטאג 11-12
רענטגענאלאג	ד"ר קייסלאן	3-7
ערצטליכע אנאליזען	ד"ר מ. קאצען	

וויזיטען אין שטאדט — פאקזי-שטעלען. רענטגענגראפיע זעטליכע דורשזראהלונג — (קחארץ לאמפען). שלערלי שגאליזען און אונטערזוכונגען. דן לעטשניצע אין מע-מיג טעילוך פון 8.30 פריה ביז 7.30 אוועגד. זונטאג פון 8.30 פריה ביז 2 א ווגער גאנצם.

CASINO

מארגעז, שבת, גרויסע ניי-יאהר-פרעמיערע!

דער מאָנומענטאַלסטער פילם פון דער איצטיגער צייט - דער בלוטיגער סך-הכל פון צאַרישן רעזשים

„ווייסע נעכט"

(די געשעהענישען פון דער פרימאַבאַ לעריאַ פון זיין מיזערליכער האהיט).

אין וועלכע די הויפּט ראָלע שפּילט די יונגע טשעכע, די פיל מיט פרוען ייִנץ אין וויאַנדערבאַרע

DYMITR BUCHOWIECKI רעזשיסירט פון דעם בענאָע עסטען אָמע ריקאַנער יעזשיסער - דו ישער ביינער LAURA LA PLANTE

וועלכער האָט דאָס בילד אויבנקנישסלט אויף דער באַזת קונסטלער שער הויך.

ערשטער פילם פון דעם אינהאַלט אין דער קינאָ-מאַטאָגראַפישער געשיכטע!
געהיימע רעוואָלוציאָנערע פעראיינען!
גרויזאַמקייטען פון אָפיצירען פון דער צאַר. גווארדיע.

אָרגיע - סצענעס הינטער די קולישען פון צאַרישען באַלעט!
פּאָליטישע אָכראַנע ביי דער אַרבייט!
גרוילען פון די רוסישע אַרעסטאַנטען!

דערשיטערונג פון רעוואָלוציאָנערע מעמפּער!
רעוואָלוציע צווישען דעם גרויספירשט סערגיוש און דעם מעכטיגען גביר איבער די פרימאַ-באַלעריגאַ פון צאַרישען באַלעט!

אָנהויב האַלב 2 נאָכמיטאָג. סימאַנישער אַרעסטער אינטער דער לייטונג פון ה' ל. כאַנטאָר. דער זאַל איז גוט בעהייצט! 238

Grand-Kino

הייַנט און פאָלגענדע טעג - דער שענסטער מאַן פון דער וועלט

RUDOLF VALENTINO

אין אַ נייעם ליטעראַריש בעאַרבעטען פילם אַ.נאָמען:

„דער שקל אויף פון ליידענשאַפט" (בלוט אויפ'ן זאַמד)

אין דער הויפּט-ראָל Rudolf Valentino אויסערן פּראָגראַם: „פיל באַרעדן לינט" פאַרס אין 2 אַקטען. אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 2 א זייגער, לעצטער סעאַנס—10 אָוונד.

אקטען - קאַמפען אין שפּאַניען

ODEON

הייַנט פרעמיערע! צום 1. מאָל אין לאָדז דער לאַנג נישט - געזעהענער אַמעריקאַנער מאַקס לינדער **Raymond Griffith** אין דער שאַמפּאַנער הומאָרע לער קאָמעדיע אין 8 אַקטען

פרינץ—אפרייער

אויסערן פּראָגראַם: אַ פאַרס אין 2 אַקטען.

APOLLO

הייַנט צום לעצטען מאָל: **FRED THOMPSON** פרעמיערע! מאָרגען — **William DESMOND**

אין 8-אַקטיגען סאָלאָן-סענסאַציאָנעל-קאָוובאָי-בילד:

„דער סאָוובאָי אין פּראַג"

אַוואַנטורנסטישע פּאַסירונגען פון קאָוובאָיען אין סאַן-פראַנציסקאָ.
אויסערן פּראָגראַם: אַ פאַרס אין 2 אַקטע.

CORSO

צום 1-טען מאָל אין לאָדז!

דעטעקטיוו באַב

אין דער סענסאַציאָנעל אַוואַנטורנסטישער קאָמעדיע אין 8 אַקט.

אין דער הויפּט-ראָל **JOHNY HINES**

אויסערן פּראָגראַם: „פאַרס אין 3 אַקטען. 606

TEATR-ŚWIETLNY „NOWOSCI"

Piotrkowska, róg Główna.

הייַנט

ווערט דעמאָנסטרירט דער גרויסער פילם! הייַנט

נאָך נישט געזעהען אין לאָדז מיט אַ שפּאַנענדען אינהאַלט

מאַלאַאיש בלוט

אויסערן פּראָגראַם: - - -

אַ באַמבע פון הומאָר אין זאַרגלאַזינקייט קאָמעדיע אין 2 גרויסע אַקטען.

אויפ'ן ערשטען סעאַנס אַלע פּלעצער נור 50 גראַשען.

אַנאָנס: די ברידער שעלענבערג.

קינאָ „ERA" פרי. הער „פּלאַרא"

זאַווישא 22 (באַלוט)

הייַנט און פאָלגענדע טעג! === גרויסע פרעמיערע !!!

„זי אַ שמעטערלינג צו ליבט, אַזוי לויפען די יונגע מיידלעך אין דער נעץ פון תאוה"...

„די פערלווירשנע גאַסטן-פרוי"

אַדער „אַם שעוואַרצען נעסעל" גרויסע דראַמע אין 10 אַקטען, אַ געשיכטע פון מאַגנאַטען, אַריינגעפאַלענע אין שוים פון הונגער. אין די הויפּטראָלען די גרעסטע פילם קינסטלער ווי: Werner KRAUS און Hr. Agnes Esterhazy א. אנד. - פּאַספּאָרטוס און הנחה-בילעטען יענען שיט און זונטאָג אינגילטיג. פערנרעסטער ארקעסטער דער זאַל איז גוט בעהייצט

יודישע פאַלקס-ביהנע

אין פאָלקס-הויז, זאַוואַדזקע 5.

הייַנט, פרייטאָג, דעם 31 מען רעצעמבער 1926 און מאָרגען שבת, דעם טען יאַנואַר 1927 פונקטיך 9 א זיינע אין אָוונד ווערט געגעבען

2 מיני אַטור-פאַרשטעלונגען

מיט אַ זעהר רייכען פּראָגראַם אי וועלכע ס'נעהען אַריין: אינסצעניזירטע פאַלים לידער, פאַראַדיעס, מאָנאָלאָגען און סצענעס.

מאָרגען שבת, 4 נ. מ. אַ פאָפּולערע פאַרשטעלונג צום פרעמיערע פון 50 גר. בזו 75 גר. ס'נעמען אָנטייל דאַמען: ראַשעלבאַך ראָזענשטיין, מלאָט און אַנד. מענער: אַבראַמאָ-ווטש, גראַן—רוכזן גייסט, ווידאַווסקי, זשאַק, סטעפּק, פישסאָן, פלאָנקאָ, מלאָט א"א. בילעטען צו בעקומען אין „פאָלקס-הויז" פון 11—1 און פון 3 נ. מ. גאַרדעראָבע פריי!

TEATR-ROZMAITOŚCI

הייַנט צום לעצטען מאָל: **FRED THOMPSON** פרעמיערע! מאָרגען — **William DESMOND**

אין 8-אַקטיגען סאָלאָן-סענסאַציאָנעל-קאָוובאָי-בילד:

„דער סאָוובאָי אין פּראַג"

אַוואַנטורנסטישע פּאַסירונגען פון קאָוובאָיען אין סאַן-פראַנציסקאָ.
אויסערן פּראָגראַם: אַ פאַרס אין 2 אַקטע.

CORSO

צום 1-טען מאָל אין לאָדז!

דעטעקטיוו באַב

אין דער סענסאַציאָנעל אַוואַנטורנסטישער קאָמעדיע אין 8 אַקט.

אין דער הויפּט-ראָל **JOHNY HINES**

אויסערן פּראָגראַם: „פאַרס אין 3 אַקטען. 606

עלעקטרישע פּאַנאַמאַוויע

דאָס ליכט אין אויסגעלאָשען—דער מאָטאָר אין שטעהן געבליבן

קלינג באַלד 27-8

גיכע עלעקטרישע הילף !!!

דזשורען אַ גאַנצען מעת-לעת, ווו אויך אין יום-טוב. 186

וויכטיג פאַר מחותנים

פאַרוואָס זאָלט איהר צאָהלען שכירות פלי-זמרים פאַר שפּילען אויף חתונות, אַז איהר בעקומט ביי מיר דור הערש בערבער, זאַלאָרניצע 15, ביי אשר בערבער דרעווגאָווסקע 16 און ביי אברהם יעקב פלום, דרעווגאָווסקע 34 אָהן שכירות. מיר גיבען אויך מוזיק לעקציעס אויף פערשידענע מוזיק אינסטרו-מענטען. נעדענקט די אַדרעסען! 221

בעקאַנטמאַכונג.

דערמיט מאַך איך בעקאַנט דעם געהרטען פּובליקום פון לאָדז און אומגעגענד, אַז איך טיל איך מיינע געשעצטע קליענטען מיט, אַז מיר האָבען פון 1-טען יאַנואַר אונזער פיאַנאָ-געשעפט נעבעסט רעפּעראַטור-ווערקשטעל, וועלכעס געפינט זיך זיט 15 יאָהר אויף מאָניוישקע 2 בעדייטענד פערגרעסערט און איבערגעטראָגען אויף דער פעטריקאָווער 67 אין הויז פון „קאָסונאָ"-טעאַטער און בעט מיר דאָס געשענקטע פערטרויען און אַזאַ רעכער צאָהל, אויך ווייטער צו שענקען.

222

האָכאַכטונגספאָל

CARL KOISCHWITZ,

פיאַנאָ-הויז.

מעבעל

שלאַפצימערן, עסצימערן, מערכען-גאַבינע-טען, פאַרצימערן, כוכען אייגר כטונגען ווי איך איינצעלנע מעבעל-נעגענשטאַנדען צו צונעגע-ליכע פרייזען אויף בעקוועמע בער-נגו-גען

קען מען בעקומען נור אויף 699

5 Zawadzka 5 (אויפ'ן הויף).

ATELIER PRZEMYSŁU ARTYSTYCZNEGO

79 PIOTRKOWSKA 79 — I p. front

Malowanie wszelkich materji najnowszą techniką, roboty ręczne, filetowe, hafty: biały, kolorowy, koralikami i cekinami.

Zapisy na kursy malowania wszystkiemi technikami i innych robót ręcznych rozpoczęły się. 225

8-mio KLASOWE GIMNAZJUM HUMANISTYCZNE ŻENSKIE

JÓZEFA ABA, Zielona 8

Telefon 22-12.

איינשרייבונגען פון נייע שילער נס פון דער A קלאַס ביז דער V סטער איינשליסלעך נעהמט אָן דיי קאַנצעלאַריע פון נימנאַזיע ביז צום 4 טען יאַנואַר 1927 אין דיי לעהר-שצהן. 208

Dyrektor J. AB.

ענטשולדיגונג!

דערמיט בעט איך ענטשולדיגונג ביי דעם דושע-טשינעם פאַך, פאַר מיין נישט טאַקטישע האַנדלונג. איך ערזיכער דערביי, אַז אַזאַ האַנדלונג וועט מעהר נישט פאַסירען. 181

מיט אַכטונג יחיאל דאַניעלסקי

ווייסע נעכט

מאַלאַאיש בלוט

אַנאָנס - פּרייז

אַבאָנאַמענטס-פּריז:

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk.: „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman